

ตามรอยสถานการณ์การรู้หนังสือโลก จากสารผู้อำนวยความสะดวกใหญ่ยูเนสโก

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ตามรอยสถานการณ์การรู้หนังสือโลก จากสารผู้อำนวยความสะดวกใหญ่ยูเนสโก

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

- ชื่อหนังสือ : ตามรอยสถานการณ์การรู้หนังสือโลก
จากสารผู้อำนวยการใหญ่ยูเนสโก
- จัดพิมพ์และเผยแพร่ : กลุ่มแผนงาน
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
โทรศัพท์ 0 2282 2673
โทรสาร 0 2280 1688
- เว็บไซต์ : <http://www.nfe.go.th>
- พิมพ์ครั้งที่ 1 : ตุลาคม 2556
- จำนวนพิมพ์ : 500 เล่ม
- พิมพ์ที่ : ร้านรังษีการพิมพ์
44 ถนนบูรณศาสตร์
หลังศาลเจ้าพ่อเสือ กรุงเทพฯ 10200
โทร. 0 2224 1648-9 โทรสาร 0 2622 1395

คำนำ

เอกสาร “ตามรอยสถานการณ์การรู้หนังสือโลก จากสารผู้อำนวยกาใหญ่ยูเนสโก” ฉบับนี้ สำนักงาน กศน. ได้จัดทำขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ที่จะได้เห็นวิวัฒนาการ ความเป็นไปและการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์การรู้หนังสือโลก จากการรวบรวมสารวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือเท่าที่หาได้จากอดีต นับตั้งแต่ได้มีการแปลสารดังกล่าวเรื่อยมา จนถึงปี พ.ศ.๒๕๕๕

วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๐๘ องค์การยูเนสโกได้ประกาศให้วันที่ ๘ กันยายน ของทุกปี เป็นวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ และได้เชิญชวนให้ประเทศสมาชิกทั่วโลก่วมกันเฉลิมฉลองวันดังกล่าวในปีถัดมา เป็นต้นไป ประเทศไทยในฐานะประเทศสมาชิกได้กำหนดให้วันที่ ๘ กันยายน ของทุกปี เป็น “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือและวันการศึกษาออกโรงเรียน” ในวันเดียวกัน โดยได้มีการจัดกิจกรรมเนื่องในโอกาสแห่งวันสำคัญนี้ทุกปีอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๐ เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน ภายใต้หัวข้อเรื่องที่แตกต่างกันไปในแต่ละปี สำหรับวันอื่น ๆ เช่น วันที่ ๒๔ มีนาคม หรือวันที่ ๔ มีนาคม ไม่ถือเป็นวันการศึกษาออกโรงเรียน แต่ถือว่าเป็นวันสถาปนากรมการศึกษาออกโรงเรียนและสำนักงาน กศน. ตามลำดับ และเช่นกัน หากเราไม่สามารถจัดงานวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือให้ตรงกับวันที่ ๘ กันยายน ก็ขอให้เลี่ยงการใช้ชื่องาน “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” โดยอาจใช้เป็น “วันเฉลิมฉลองวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” (The International Literacy Celebration Day) เป็นต้น

เนื้อหาสาระของเอกสาร “ตามรอยสถานการณ์การรู้หนังสือโลก จากสารผู้อำนวยกาใหญ่ยูเนสโก” ประกอบด้วยเนื้อหาสาระสามตอน คือ

ตอนที่ ๑ สารและคำกล่าวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ ได้แก่ สารผู้อำนวยกาใหญ่ยูเนสโก ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สารนายกรัฐมนตรี สารรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ พระราชดำรัส คำปราศรัย คำกล่าวปาฐกถา คำบรรยายพิเศษ คำกล่าวเปิดงานของประธาน คำกล่าวรายงานต่อประธาน คำถวายราชสดุดี เป็นต้น

ตอนที่ ๒ บทวิเคราะห์สถานการณ์การรู้หนังสือโลกจากสารผู้อำนวยกาใหญ่ยูเนสโก ปัญหาความท้าทาย และแนวโน้มในอนาคต

ตอนที่ ๓ ภาคผนวก ได้แก่ ตัวอย่างบันทึกและหนังสือเรียนเชิญทุกระดับ หมายกำหนดการ กำหนดการ การ์ดเชิญ คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ เป็นต้น

สำนักงาน กศน. เชื่อมั่นว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อหน่วยงาน สามารถใช้ศึกษาสถานการณ์เกี่ยวกับการรู้หนังสือโลกที่เปลี่ยนแปลงไปทุกปี และยังสามารถประยุกต์ใช้ข้อมูลให้เกิดประโยชน์ต่อการทำงานด้านการส่งเสริมการรู้หนังสือของประเทศไทย หรือใช้ข้อมูลจากภาคผนวกเป็นตัวอย่างในการช่วยยกร่างคำกล่าว หรือเสนอเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดงานวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือได้เป็นอย่างดี มีความถูกต้อง สะดวกและรวดเร็ว ยิ่งขึ้น

นายประเสริฐ บุญเรือง

เลขาธิการ กศน.

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
ตอนที่ ๑ สารและคำกล่าวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ	1
● สารผู้อำนวยการใหญ่ยูเนสโก	3
● สารนายกรัฐมนตรี	44
● สารรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ	55
● พระราชดำรัส	57
● คำปราศรัย	59
● คำกล่าวปาฐกถา	62
● คำบรรยายพิเศษ	68
● คำกล่าวเปิดงานของประธาน	70
● คำกล่าวบังคมทูลรายงาน/คำกล่าวรายงานต่อประธาน	71
● คำถวายราชสดุดี	79
ตอนที่ ๒ บทวิเคราะห์สถานการณ์การรู้หนังสือโลกจากสารผู้อำนวยการใหญ่ยูเนสโก	81
ตอนที่ ๓ ภาคผนวก	99
● ประมวลภาพพิธีเปิดงาน “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ”	135
บรรณานุกรม	139
คณะผู้จัดทำ	140

ตอนที่ ๑

สารและคำกล่าวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ
งานวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ

MESSAGE OF DIRECTOR GENERAL
ON THE OCCASION OF INTERNATIONAL LITERACY DAY
8 SEPTEMBER 1995

It is already five years since the World Conference on Education for All in Jomtien (Thailand). Great pledges were made there, and a grand alliance was forged in favour of education for all. And, sure enough, considerable progress has been made. The average rate of illiteracy in the world is falling steadily.

However, we cannot afford to be complacent. In absolute terms, there are more and more illiterate adults. In the developing countries they account for an average of 30 per cent of the total population; while most of the countries with an illiteracy rate higher than 70 per cent are in Africa. In all parts of the world, twice as many women as men are excluded from education: two illiterate people in three are women.

This iniquitous and senseless situation is unacceptable. The fact that fewer girls than boys attend school and that girls stay there for a shorter time can, admittedly by genuine constraints. But the greatest sacrifices must be made for future generations: the girls and young women of today are the mothers of tomorrow, and it is generally observed that, when the mother is literate, the children are, too. The emphasis must therefore be placed on educating these future women who will pass on other children what they have learned, the key to citizenship in its twofold aspect of freedom and responsibility.

With the aid of all its partners, UNESCO will step up action on behalf of education for girls and women throughout the development world, and particularly in Africa, where the female population of rural and isolated areas is the top priority. Meeting at Beijing under the auspices of the United Nations to take stock of the situation of women, the international community will not fail, I am sure, to make a fresh commitment to supporting this action, which is of vital importance for its own future.

Federico Mayor

สารจากผู้อำนวยการใหญ่ยูเนสโก เนื่องในโอกาส “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ”

๘ กันยายน ๒๕๓๘

เป็นเวลา ๕ ปีมาแล้ว นับจากการประชุมระดับโลกว่าด้วยการศึกษาเพื่อปวงชน ที่จอมเทียน ประเทศไทย ณ ที่นั้น ได้เกิดข้อตกลงที่ยิ่งใหญ่และพันธมิตรที่แข็งแกร่งในการผลักดันการศึกษาเพื่อปวงชน ซึ่งแน่นอนว่าได้สร้างความคืบหน้าเป็นอย่างมาก โดยอัตราเฉลี่ยของการไม่รู้หนังสือโลกได้ลดลงอย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม เรายังไม่อาจพึงพอใจได้ เนื่องจากเมื่อก้าวโดยรวมแล้ว ผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือยังคงเพิ่มขึ้น โดยในประเทศกำลังพัฒนา ประชากรกลุ่มนี้คิดเป็นร้อยละ ๓๐ ของประชากรทั้งหมด ในขณะที่ประเทศส่วนใหญ่ที่ยังคงมีอัตราการไม่รู้หนังสือสูงกว่าร้อยละ ๗๐ นั้น อยู่ในทวีปแอฟริกา ทั้งนี้ ในทุกส่วนของโลกผู้หญิงถูกกีดกันจากการศึกษามากกว่าผู้ชายถึง ๒ เท่า โดย ๒ ใน ๓ ของผู้ไม่รู้หนังสือคือสตรี

เราไม่อาจยอมรับสภาพที่ไม่ยุติธรรมและไร้เหตุผลนี้ได้ ทั้งนี้ ในความเป็นจริงเด็กหญิงที่ได้เข้าโรงเรียนมีจำนวนน้อยกว่าเด็กชาย และระยะเวลาที่เด็กหญิงได้เข้าเรียนก็สั้นกว่า แต่เราต้องทุ่มเทเสียสละอย่างเต็มที่เพื่อชนรุ่นต่อ ๆ ไป เนื่องจากเด็กหญิงและหญิงสาวในวันนี้จะกลายเป็นมารดาในวันหน้า และยังคงเห็นได้ว่า เมื่อมารดานั้นรู้หนังสือ บุตรก็จะรู้หนังสือเช่นกัน ดังนั้น จึงต้องเน้นไปยัง การให้การศึกษาแก่เด็กที่จะเติบโตเป็นมารดาในอนาคตเหล่านี้ ซึ่งจะส่งต่อสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปสู่ลูกๆ ต่อไป อันจะเป็นกุญแจที่จะไขไปสู่ความเป็นพลเมืองใน ๒ มิติ คือ เสรีภาพและความรับผิดชอบ

ด้วยความช่วยเหลือของทุกฝ่าย ยูเนสโกจะเร่งดำเนินการให้การศึกษาแก่เด็กหญิงและสตรีในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะในทวีปแอฟริกา ที่ซึ่งประชากรสตรีในพื้นที่ชนบทและห่างไกลจะเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญที่สุด การประชุมที่ปักกิ่งภายใต้การริเริ่มขององค์การสหประชาชาติ จะเป็นการรวบรวมสถานการณ์ของสตรี ซึ่งข้าพเจ้ามั่นใจว่า ประชาคมโลกจะไม่พลาดโอกาสที่จะสร้างพันธสัญญาครั้งใหม่ในการสนับสนุนกิจกรรม อันมีความสำคัญยิ่งต่อเรื่องนี้ในอนาคต

เฟเดอริโก มายอร์

**MESSAGE OF UNESCO DIRECTOR - GENERAL
ON THE OCCASION OF INTERNATIONAL LITERACY DAY
8 SEPTEMBER 1999**

“International Literacy Day is an occasion to restate the fundamental importance of reading and writing skills for individual empowerment and for sustainable development. It is also an occasion to celebrate the values of dignity and equality which are the driving force behind the struggle to provide universal access to the knowledge society through literacy. However, it is equally an occasion to remind ourselves that despite efforts to create a literate world, over 120 million children are deprived of a school education on the eve of the new millennium and may never get an opportunity to learn to read and write unless we step up our commitment to literacy.

“Every country in the world is now aware of the important of literacy and its positive implications for democracy, sustainable development, the alleviation of poverty, the empowerment of women and the inclusion of the excluded. But for this positive development to create a new dynamic, people need to acquire not only the skills of reading and writing but also the practical skills that they can use to improve the quality of their lives. Targeting illiterates with “pure” literacy programmes is not enough. A new understanding of literacy is needed. We have to promote the creation of literate societies that are culturally sensitive, where literacy is integrated into overall development efforts that are genuinely responsive to the needs of the learners and their communities.

“I therefore take this opportunity to call on governments, on the institutions of civil society and on donors to reassess their current literacy policies and practices and to endorse this broader vision of literacy, essential in a changing world. Let us renew our effort to realize one of the highest human aspirations: create a truly democratic learning society, setting the premise for a peaceful civilized world where everyone belongs. By rechanneling a small percentage of the resources now invested in the technology of destruction, we could go a long way towards realizing that dream.

“Today, on International Literacy Day, I renew UNESCO’s commitment to achieve this goal, by working together with all our partners. On behalf of UNESCO, I express sincere appreciation for the generous support that our partners in the UN System and beyond have provided for literacy activities all over the world. I would also like to pay special tribute to the hundreds of thousands of teachers and organizers – many of them volunteers – whose tireless efforts and dedication have already accomplished so much. Today, it is their example that shows us the way forward.

Federico Mayor

สารผู้อำนวยการใหญ่ยูเนสโก เนื่องในโอกาส “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ”

๘ กันยายน ๒๕๔๒

วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ ถือเป็นโอกาสหนึ่งที่จะกล่าวถึงความสำคัญพื้นฐานของทักษะ การอ่านและการเขียนเพื่อสร้างความแข็งแกร่งของปัจเจกบุคคลและเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน และยังเป็นโอกาสที่จะเฉลิมฉลองคุณค่าของศักดิ์ศรีและความเท่าเทียมอันเป็นแรงขับที่อยู่เบื้องหลัง การต่อสู้ดิ้นรนให้ประชาชนทั่วโลกเข้าถึงสังคมความรู้ผ่านทางการรู้หนังสือ อย่างไรก็ตามวันนี้ถือเป็นโอกาสหนึ่งเช่นกันที่จะเตือนใจพวกเราว่า แม้จะทุ่มเทความพยายามที่จะทำให้ชาวโลกอ่านออกเขียนได้ แต่ในการเริ่มต้นสหัสวรรษใหม่นี้ก็ยังมีเด็กมากกว่า ๑๒๐ ล้านคนที่ยังไม่ได้รับการศึกษาในโรงเรียน และอาจไม่เคยได้รับโอกาสที่จะเรียน อ่านและเขียน ถ้าเรายังไม่เดินหน้าพันธสัญญาของเราต่อการรู้หนังสือ

ทุกประเทศในโลกขณะนี้ต่างตระหนักถึงความสำคัญของการรู้หนังสือและนัยเชิงบวกของการรู้หนังสือในเรื่องระบอบประชาธิปไตย การพัฒนาอย่างยั่งยืน การบรรเทาความยากจน การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่สตรีและรวมถึงผู้ด้อยโอกาสทั้งหลาย แต่สำหรับการพัฒนาเชิงบวกที่จะสร้างพลวัตใหม่นี้ ประชาชนจำเป็นต้องได้รับทักษะการอ่าน - เขียน รวมถึงทักษะที่นำไปปฏิบัติได้จริงที่สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของพวกเขาให้ดีขึ้น การมุ่งเข้าไปยังผู้ไม่รู้หนังสือด้วยโครงการต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการรู้หนังสือล้วน ๆ นั้น ไม่เพียงพอ จำเป็นต้องสร้างความเข้าใจใหม่ในการรู้หนังสือ เราต้องส่งเสริมการสร้างสังคมแห่งการรู้หนังสือ ซึ่งสามารถตอบสนองได้ง่ายในเชิงวัฒนธรรมที่ได้บูรณาการไว้ในความพยายามเพื่อการพัฒนาทั้งหมด ให้สนองตอบต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริง

ดังนั้น ผมจึงขอถือโอกาสนี้จะเรียกร้องให้ทุกรัฐบาล สถาบันสังคมพลเรือน และผู้บริจาคทั้งหลาย ได้ประเมินนโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องการรู้หนังสือในปัจจุบันใหม่ เพื่อรับรองวิสัยทัศน์การรู้หนังสือที่กว้างขึ้น และจำเป็นต่อโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลง ขอให้พวกเราเริ่มต้นความพยายามใหม่ที่ต้องตระหนักว่า การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามระบอบประชาธิปไตยให้ปรากฏเป็นจริง ถือเป็นแรงบันดาลใจอันสูงสุดของมนุษย์เรื่องหนึ่ง โดยการจัดตั้งอาคารสถานที่เพื่อให้เกิดโลกอารยะที่เปี่ยมด้วยสันติสุขซึ่งทุกคนเป็นเจ้าของ โดยทบทวนช่องทางการลงทุนในแหล่งทรัพยากรที่มีอัตราผลตอบแทนของการลงทุนน้อย แต่กลายเป็นการลงทุนในเทคโนโลยีเชิงทำลายแทน ซึ่งเราสามารถทำผืนนั้นให้เป็นจริงได้

วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือในวันนี้ ผมขอให้ได้มีการทบทวนพันธกิจที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายอีกครั้ง โดยการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายทั้งหมดของเรา ในนามของ UNESCO ผมขอแสดงความซาบซึ้งอย่างจริงใจสำหรับการสนับสนุนภาคีเครือข่ายของเราในระบบของสหประชาชาติและนอกเหนือจากนี้ ยังได้จัดกิจกรรมการรู้หนังสือกันทั่วโลก ผมอยากจะขอชื่นชมครูและผู้จัดโครงการทั้งหลายที่มีจำนวนมหาศาลเป็นพิเศษ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นอาสาสมัครผู้มีความพยายามและอุทิศตนอย่างไม่เห็นเหน็ดเหนื่อย ทำให้บรรลุผลสำเร็จเป็นอย่างมาก วันนี้ถือว่าพวกเขาทั้งหลายเป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงแนวทางที่จะก้าวไปข้างหน้า

เฟเดอริโก มายอร์

**MESSAGE FROM THE DIRECTOR-GENERAL OF UNESCO
ON THE OCCASION OF INTERNATIONAL LITERACY DAY
8 SEPTEMBER 2003**

It is both good and necessary that we celebrate International Literacy Day each year. For some of us, it is a timely reminder that we should not take literacy for granted or underestimate its importance. For others, newly empowered by the acquisition of literacy skills, it is a moment to celebrate access to opportunities once beyond reach. It is an occasion, furthermore, to applaud the work of literacy tutors, extension workers and volunteers whose patient and persistent efforts make such a difference to people's lives. However, it is for those excluded from the world of writing and written communication that International Literacy Day is most significant, for it symbolizes our collective commitment to address their literacy needs now and in the future.

According to recent global estimates, there are approximately 862 million non-literate people over the age of fifteen. The fact that we continue to quote more or less the same figure from year to year is a genuine cause for concern but it does not mean that no progress is being made. The Global Monitoring Report on Education for All (2002) points out that adult literacy has improved by 10 percentage points over the last 20 years, from 70 per cent in 1980 to 80 per cent in 2000. This is a significant advance, representing hundreds of millions of people who have gained access to literacy over that period.

The continuing high absolute numbers, however, indicate the scale of the literacy challenge remaining. They alert us that improved rates of literacy progress need to outpace population growth and make inroads into those parts of society where illiteracy is most deeply embedded. The latter tend to be groups that are harder to reach: women, particularly among minority groups and in rural areas; linguistic and cultural minorities; the very poor of urban and rural areas; and street children and adolescents who dropped out of school. To effectively address the literacy needs of such groups, not only innovative strategies but also proportionately more resources are required.

Of particular concern is the stubborn fact that two-thirds of those without access to literacy skills are women. This represents a denial of basic rights for the women themselves but it also constitutes a massive waste of capacity that poor countries and disadvantaged communities can ill-afford. There is abundant

evidence that women make valuable contributions to all aspects of development. Literacy is vital for releasing women's potential which, once tapped, becomes a tremendous force for improving their status and dignity and for enhancing their impact on family welfare, community development and positive social change. Thus, as revealed through its effect on women's lives, literacy is a key to development, especially because it places people at the centre of the development process. In addition, literacy is a key to learning. It is the basis of lifelong learning which, in our fast-moving world of changing technology and increasing knowledge, bears the rich promise of a fresh start and a second chance.

On close inspection, literacy turns out to be a complex matter about which we still have much to learn. Ascertaining the scope and character of the problem of illiteracy is complicated by the use of different criteria of measurement and by the way in which varying contexts pose different challenges. The techniques of mass campaigns, for example, may be inappropriate for addressing residual pockets of entrenched disadvantage. Moreover, many countries, both developed and developing, are finding that rates of schooling are no sure guide to real levels of literacy in terms of who can and who cannot use the written word. As part of the EFA drive, UNESCO and other partners are developing new approaches which will assess the way people actually use literacy in their daily lives, thereby revealing the levels of literacy within the population.

This is a significant year for literacy. In February, the United Nations Literacy Decade (2003 – 2012) was launched. The Decade presents the challenge of doing things differently, of finding fresh ways to provide literacy opportunities, of giving the excluded the chance to participate. It also presents the challenge of sustaining our efforts over ten years as we work towards the goal of increasing global literacy levels by 50 per cent by 2015.

Governments, civil society and the international community agree on the seriousness of these challenges and on the need to act – that is not the problem. There is also agreement on the fact that literacy is part of the fundamental human right to education. The problem is to turn this agreement to practical effect through concrete commitments reflected in priorities, budgets, plans and implementation. Let us face this problem squarely as the United Nations Literacy Decade gains momentum – more than 800 million people are waiting.

Koichiro Matsuura

สารผู้อำนวยการใหญ่ยูเนสโก เนื่องในโอกาส “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ”

๘ กันยายน ๒๕๔๖

นับเป็นเรื่องที่ดีและเป็นสิ่งจำเป็นที่พวกเราได้ฉลองวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือทุก ๆ ปี เพราะเป็นเวลาแห่งการเตือนความจำสำหรับพวกเราบางคนให้ทราบว่า พวกเราไม่ควรจะทำให้การรู้หนังสือเป็นเพียงการให้เปล่าหรือการประเมินค่าความสำคัญของการรู้หนังสือที่ต่ำเกินไป สำหรับบุคคลอื่น ๆ นั้น ทักษะการรู้หนังสือทำให้เกิดพลังใหม่ ๆ ขึ้น นับเป็นจุดสำคัญในการฉลองความสำเร็จอีกครั้งในการเข้าถึงโอกาสที่ครั้งหนึ่งมีอาจทำได้ ยิ่งกว่านั้นยังถือเป็นโอกาสที่ควรยกย่องครูผู้สอนการรู้หนังสือ ผู้ปฏิบัติงานและอาสาสมัครผู้มีความอดทนและความพยายามอย่างมุ่งมั่นในการที่จะทำให้เกิดความแตกต่างในชีวิตประชาชน อย่างไรก็ตาม มันอาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับผู้คนที่ถูกแยกออกจากโลกแห่งการเขียนหนังสือ และการสื่อสารด้วยการเขียนหนังสือ วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือจึงถือเป็นวันสำคัญที่สุดเพราะเป็นวันที่แสดงสัญลักษณ์แห่งพันธสัญญาของพวกเราที่มีต่อความต้องการในการรู้หนังสือของผู้คนเหล่านั้น ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

จากการประเมินผลทั่วโลกเมื่อเร็ว ๆ นี้ ทำให้ทราบว่า ยังมีประชากรที่มีอายุ ๑๕ ปีขึ้นไปที่ยังไม่รู้หนังสือถึง ๘๖๒ ล้านคน ในความเป็นจริงนั้น ตัวเลขที่ขึ้นลงประมาทนี้ยังคงเป็นไปอย่างต่อเนื่องจากปีต่อปีและเป็นสาเหตุที่แท้จริงที่เราต้องให้ความสนใจ แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าไม่มีความก้าวหน้าใด ๆ ในขณะนี้ จากรายงานการติดตามผลการศึกษาเพื่อปวงชนโลก ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ (The Global Monitoring Report on Education for All 2002) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การรู้หนังสือของผู้ใหญ่มีการพัฒนาดีขึ้นมากกว่าเมื่อ ๒๐ ปีที่แล้วถึงร้อยละ ๑๐ จากร้อยละ ๗๐ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๘๐ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ นี่คือการก้าวหน้าที่สำคัญที่แสดงให้เห็นว่าประชากรหลายล้านคนได้เข้าถึงโอกาสการรู้หนังสือนับแต่นั้นเป็นต้นมา

ตัวเลขที่ยังคงสูงอย่างต่อเนื่องนั้นชี้ให้เห็นว่าอัตราส่วนการรู้หนังสือยังคงเป็นเรื่องที่ทำนายและกระตุ้นให้เราว่าการเพิ่มอัตราการรู้หนังสือให้สูงขึ้นจำเป็นต้องดูการเจริญเติบโตของประชากรและมุ่งการทำงานไปในส่วนของสังคมที่มีการไม่รู้หนังสืออยู่มากที่สุด ประการต่อมา น่าจะเป็นกลุ่มที่ยากจะเข้าถึง ได้แก่ กลุ่มสตรี โดยเฉพาะในระหว่างชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ และในพื้นที่ชนบท ชนกลุ่มน้อยที่มีภาษาและวัฒนธรรมเป็นของตนเอง เขตชานเมืองและชนบทที่ยากจนมาก กลุ่มเด็กข้างถนนและวัยรุ่นที่ออกจากโรงเรียนกลางคัน และเพื่อให้กลุ่มต่าง ๆ ดังกล่าวเข้าถึงการรู้หนังสือได้ตามที่ต้องการ การใช้ยุทธศาสตร์ทางนวัตกรรมเพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ แต่เราต้องจัดแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้มากยิ่งขึ้น

สิ่งที่ควรคำนึงถึงเป็นพิเศษ คือ ข้อเท็จจริงที่ยากจะเปลี่ยนแปลง นั่นคือ สองในสามส่วนของประชากรที่ยากดทักษะการรู้หนังสือ คือ สตรี สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่ายังมีการปฏิบัติขั้นพื้นฐานในการรู้หนังสือของสตรี รวมถึงสมรรถนะในการทำงานที่สูงอยู่อย่างมหาศาลในประเทศยากจนทั้งหลาย และในชุมชนที่ด้อยโอกาส มีหลักฐานมากมายที่สตรีสามารถมีส่วนร่วมอย่างมีคุณค่าอย่างยิ่งในการพัฒนาทุก ๆ ด้าน การรู้หนังสือ คือ สิ่งสำคัญในการให้สตรีได้ปลดปล่อยศักยภาพที่มีอยู่ให้เป็นพลังในการพัฒนา

สถานะและเกียรติภูมิของพวกเธอ และก่อให้เกิดผลกระทบต่อของครอบครัว การพัฒนาชุมชนและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในเชิงบวก ตามข้อมูลที่เปิดเผยให้เห็นถึงผลกระทบต่อชีวิตของสตรีดังกล่าว การรู้หนังสือจึงเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนา เพราะคนคือ จุดศูนย์กลางของกระบวนการพัฒนานั่นเอง นอกจากนั้น การรู้หนังสือคือ กุญแจแห่งการเรียนรู้ และคือรากฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิตในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านเทคโนโลยีและการสร้างสรรค์ความรู้ ถือเป็นคำมั่นสัญญาของการเริ่มต้นที่สดใสและถือเป็นโอกาสที่สองของชีวิตด้วยเช่นกัน

จากการตรวจสอบเมื่อไม่นานนี้พบว่า การรู้หนังสือเป็นเรื่องที่ซับซ้อนที่เราจำเป็นต้องเรียนรู้ อีกมาก ในการสืบค้นหาขอบเขตและลักษณะของปัญหายังพบว่า การไม่รู้หนังสือเป็นเรื่องที่ซับซ้อน เพราะการใช้เกณฑ์ที่แตกต่างกันในการวัดและในบริบทที่หลากหลายเป็นเหตุให้เกิดความท้าทายที่แตกต่างกันด้วยเช่นกัน กลวิธีในการรณรงค์มวลชน อาจไม่เหมาะกับงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ยิ่งกว่านั้น หลาย ๆ ประเทศ ทั้งที่พัฒนาแล้วและที่กำลังพัฒนายังพบว่าอัตราการศึกษาระบบโรงเรียนไม่ใช่สิ่งที่บ่งบอกถึงระดับการรู้หนังสือในลักษณะของการอ่านออกเขียนได้อย่างแท้จริง ในส่วนของการผลักดันการศึกษาเพื่อปวงชน ยูเนสโกและผู้มีส่วนร่วมยังคงดำเนินการพัฒนารูปแบบใหม่ ๆ ซึ่งจะประเมินวิธีการที่ประชาชนใช้การรู้หนังสือในชีวิตประจำวันของพวกเขา ทำให้ทราบถึงระดับการรู้หนังสือในกลุ่มประชากร

ปีนี้เป็นปีสำคัญแห่งการรู้หนังสืออีกปีหนึ่ง โดยในเดือนกุมภาพันธ์ได้มีการประกาศการเริ่มต้นทศวรรษแห่งการรู้หนังสือของสหประชาชาติ (The United Nations Literacy Decade (2003-2012)) ทศวรรษที่แสดงให้เห็นถึงความท้าทายในการทำสิ่งต่าง ๆ อย่างหลากหลาย เช่น การหาแนวทางใหม่ ๆ ที่จะให้โอกาสได้รู้หนังสือ การจัดโอกาสให้ผู้ที่ไม่ได้รับโอกาสได้มีส่วนร่วม นอกจากนี้ยังทำให้เห็นถึงความพยายามอย่างไม่หยุดยั้งของพวกเราว่า ๑๐ ปี ที่ทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการเพิ่มระดับการรู้หนังสือโลกประมาณร้อยละ ๕๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘

คณะรัฐบาล สังคมพลเรือน และชุมชนนานาชาติ ได้เห็นด้วยต่อสิ่งท้าทายเหล่านี้อย่างยิ่ง ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการและไม่ถือว่าเป็นเรื่องที่เป็นปัญหา และยังเห็นพ้องต้องกันในความเป็นจริงที่ว่า การรู้หนังสือ คือ ส่วนหนึ่งของสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่จะเข้าถึงการศึกษา ปัญหาคือการเปลี่ยนแปลงความเห็นพ้องต้องกันให้เกิดผลในเชิงปฏิบัติสู่พันธสัญญาอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมในเรื่องการให้ลำดับความสำคัญ งบประมาณ แผนและการดำเนินงาน ขอให้พวกเราได้เผชิญกับปัญหานี้อย่างตรงไปตรงมาตามที่ทศวรรษแห่งการรู้หนังสือของสหประชาชาติได้รับแรงผลักดัน โดยมีประชากรโลกมากกว่า ๘๐๐ ล้านคน รอคอยอยู่ในขณะนี้

โคอิชิโร มัตสึอูระ

**MESSAGE FROM MR. KOICHIRO MATSUURA,
THE DIRECTOR-GENERAL OF UNESCO
ON THE OCCASION OF INTERNATIONAL LITERACY DAY
8 SEPTEMBER 2004**

On 8 September each year for almost the last four decades, the world has celebrated International Literacy Day. Our celebration is particularly significant as this annual international event has gained valuable momentum following the 2003 launch of the United Nations Literacy Decade (UNLD). Together, we must capitalize upon this important opportunity to reflect on the world's progress in literacy and to move forward.

Despite notable advances in many countries, over 860 million adults are illiterate and over 100 million children have no access to school. Moreover, countless children, young people and adults who attend school or other educational programmes fall short of the required level to be considered literate in today's increasingly complex world. This should be a major preoccupation in light of the international community's commitment to the fourth goal agreed by the participants in the World Education Forum on Education for All (EFA) held in Dakar, Senegal, in April 2000. This Dakar goal focuses upon "achieving a 50 per cent improvement in levels of adult literacy by 2015, especially for women, and equitable access to basic and continuing education for all adults."

The emphasis within the fourth Dakar goal on women's literacy leads us to the theme of this year's International Literacy Day, namely, 'literacy and gender'. In a situation where almost one in seven people is illiterate, this injustice is compounded by the fact that two-thirds of the world's illiterate adults are women. There is a clear need for literacy programmes that address the groups of learners that most need special attention – notably women and girls who are not in school. Where men and boys lack access to quality learning opportunities, they too need special attention. Promoting gender equality in literacy education does not mean pitting women against men. It means giving special attention to the more vulnerable groups of learners.

National and local governments as well as non-governmental organizations (NGOs) must ensure that literacy is high on their agenda. Equally important is the

quality of the literacy programmes. One of the most important factors influencing literacy provision is gender sensitivity. This means that programmes have to recognize women and men as equal members of society and as valuable citizens. Programmes must move away from the traditional and stereotypical and offer equal life opportunities and choices.

I call on all countries, rich and poor, partner agencies in the United Nations, bilateral and private donors and, indeed, private citizens everywhere, to rise to the occasion and take on the challenge to make sure that the word “illiterate” is eradicated from our vocabulary.

A literate world is a possible and desirable one. There are enough resources. What is now needed is the collective will of the international community to ensure that the necessary support is forthcoming.

Koichiro Matsuura

สารผู้อำนวยการใหญ่ยูเนสโก เนื่องในโอกาส “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ”

๘ กันยายน ๒๕๔๗

เป็นเวลาเกือบช่วงสี่ทศวรรษแล้ว ที่โลกได้มีการเฉลิมฉลองวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ ในวันที่ ๘ กันยายนของทุกปี การเฉลิมฉลองของเราครั้งนี้ มีความสำคัญเป็นพิเศษ เนื่องจากปีนี้เป็นปีต่อเนื่องจากเหตุการณ์สำคัญของปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ที่สหประชาชาติได้ประกาศเริ่มต้นปีทศวรรษแห่งการรู้หนังสือ การมาพร้อมกันในวันนี้เราจึงต้องถือเป็นโอกาสสำคัญที่จะสะท้อนให้เห็นถึงความก้าวหน้าของโลก การขับเคลื่อนไปข้างหน้าในเรื่องการรู้หนังสือ

แม้ว่าในหลาย ๆ ประเทศจะมีความก้าวหน้าที่เด่นชัดมาก แต่ผู้ใหญ่มากกว่า ๘๖๐ ล้านคนยังคงไม่รู้หนังสือ และเด็กกว่า ๑๐๐ ล้านคน ที่ไม่ได้เข้าโรงเรียน ยิ่งกว่านั้นในโลกใบนี้ที่ปัจจุบันนับวันมีแต่จะทวีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น มีเด็กจำนวนมหาศาล คนหนุ่มสาวและผู้ใหญ่ที่เข้าโรงเรียนหรือเข้าร่วมโครงการการศึกษาอื่น ๆ ไม่ผ่านระดับการรู้หนังสือตามเกณฑ์ที่กำหนด สิ่งนี้เองที่น่าจะเป็นปัจจัยสำคัญในการจุดประกายให้เกิดพันธกิจร่วมกันในการกำหนดเป้าหมายข้อที่ ๕ ในเวทีการประชุมโลกว่าด้วยเรื่องการศึกษาเพื่อปวงชน ที่จัดให้มีขึ้นที่กรุงดาการ์ สาธารณรัฐเซเนกัล ในเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๔๓ เป้าหมายดังกล่าวเน้นในเรื่องการเพิ่มระดับการรู้หนังสือของผู้ใหญ่ โดยเฉพาะสตรี ให้ถึงร้อยละ ๕๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ และช่องทางการเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาต่อเนื่องของผู้ใหญ่ ทั้งหมดอย่างเท่าเทียมกัน

การเน้นในเรื่องเป้าหมายการรู้หนังสือของสตรีดังกล่าวได้ก่อให้เกิดบริบทภายใต้หัวข้อเรื่อง การรู้หนังสือและบทบาททางเพศ ในวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือของปีนี้ ในสถานการณ์ที่ประชากรทุก ๗ คน จะเป็นหญิง ๑ คน ที่ไม่รู้หนังสือ ความไม่เป็นธรรมนี้ประกอบไปด้วยประชากรสตรีที่เป็นผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือจำนวนสองในสามของประชากรโลก จึงมีความจำเป็นเด่นชัดที่ต้องจัดโครงการการรู้หนังสือให้แก่กลุ่มผู้เรียนที่เป็นสตรีและเด็กหญิงที่อยู่นอกระบบโรงเรียนเป็นพิเศษ รวมถึงบุรุษและเด็กชายที่ขาดโอกาสที่จะได้รับการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพด้วยเช่นกัน การส่งเสริมให้เกิดการเท่าเทียมกันทางเพศในการจัดการศึกษาเพื่อการรู้หนังสือมิได้หมายถึงการสร้างความแตกแยกระหว่างหญิงและชาย แต่หมายถึงการให้ความสนใจเป็นพิเศษแก่กลุ่มผู้เรียนที่เปราะบางกว่า

รัฐบาลทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น รวมถึงองค์กรพัฒนาเอกชน ต้องให้ความมั่นใจว่าระดับการรู้หนังสือ จะต้องสูงขึ้นเท่า ๆ กับคุณภาพของโครงการการรู้หนังสือ ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการรู้หนังสือปัจจัยหนึ่งคือ ความอ่อนไหวในเรื่องบทบาททางเพศ นั่นคือโครงการต่าง ๆ ต้องตระหนักถึงความเท่าเทียมกันของความเป็นสมาชิกหญิงชายในสังคมและในฐานะที่เป็นพลเมืองที่มีคุณค่าเหมือนกัน โครงการต่าง ๆ จะต้องห่างไกลจากแบบแผนประเพณีที่หลากหลาย แต่เสนอโอกาสและทางเลือกให้แก่ชีวิตอย่างเท่าเทียมกัน

ข้าพเจ้าขอเรียกร้องให้ทุกประเทศ ทั้งที่ร่ำรวยและยากจน องค์กรหุ้นส่วนทั้งหลายในสหประชาชาติ ผู้ให้ที่เป็นทวิภาคีและที่เป็นเอกชน รวมถึงประชากรทุกชนแห่งต่างถือเอาโอกาสนี้ต่อสู้กับสิ่งท้าทาย ในการขจัดคำศัพท์ “ผู้ไม่รู้หนังสือ” (illiterate) ออกจากพจนานุกรม

โลกแห่งการรู้หนังสือใบนี้จะเป็นโลกที่เป็นไปได้และเป็นไปอย่างใจปรารถนา มีทรัพยากรต่าง ๆ อย่างเพียงพอ สิ่งที่ต้องการในขณะนี้คือพลังที่มุ่งมั่นร่วมกันของชุมชนโลก เพื่อก่อให้เกิดความมั่นใจว่า การส่งเสริม สนับสนุนที่จำเป็นกำลังหลั่งไหลมาในไม่ช้า

โคอิชิโร มัตสึอูระ

**MESSAGE FROM MR. KOICHIRO MATSUURA,
THE DIRECTOR-GENERAL OF UNESCO
ON THE OCCASION OF INTERNATIONAL LITERACY DAY
8 SEPTEMBER 2005**

Today we celebrate International Literacy Day 2005. It is a day for recognizing the achievement of large numbers of men and women around the globe who have newly gained access to communication through the written word. We congratulate them and applaud all those - literacy tutors, extension workers, teachers, community groups, friends, neighbours and family members - whose supportive efforts have been indispensable. International Literacy Day, however, is not an occasion for complacency. When there are approximately 800 million illiterate adults, when two-thirds of the world's illiterate adults are women, and when over 100 million school-age children never attend school, we can be in no doubt that much remains to be done.

The scale and character of the global literacy challenge, furthermore, are greater than these statistics indicate, for two main reasons. First, it is evident that large numbers of children emerge from processes of primary education without a secure command of essential literacy competencies. Many developed countries, despite their highly organized and well-resourced education systems, are finding that a significant proportion of children have a limited grasp of core literacy skills. With far fewer resources and facing enormous problems of poverty, exclusion and marginalization, many developing countries are finding it difficult to staunch the flow of children who leave school barely able to read and write. Within a few years, many of these children will join the hidden ranks of the functionally illiterate.

Second, the limited availability of concrete opportunities for adults to acquire, maintain and improve their literacy skills and learning capacities means that hundreds of millions of people, especially women, are condemned to a lifetime of illiteracy. In the twenty-first century, such a situation is unconscionable.

It is to address both of these challenges, which are related to each other and linked to other educational and development problems, that the drive to achieve Education for All (EFA) has been mounted. Closely associated with EFA is the United Nations Literacy Decade (2003-2012), led and coordinated by UNESCO, which aims at mobilizing greater national and international efforts to achieve the Dakar goal of reducing illiteracy rates by half by 2015.

This year, International Literacy Day is devoted to the role of literacy in sustainable development. This is especially fitting since 2005 has seen the launch of the United Nations Decade of Education for Sustainable Development (2005-2014), for which UNESCO is the lead agency and international coordinator.

As the foundation of all subsequent education, training and learning, literacy is essential for sustainable human development in today's complex and fast-changing societies. In such societies, rudimentary literacy skills are not enough for effective communication and participation. In addition, literacy itself is acquiring new dimensions in response to technological and cultural change. Consequently, literacy capacities need to be supplemented and updated so that individuals can deal with changing conditions and new uncertainties with confidence. The sustainability of literacy demands such adaptation.

The fulcrum of the relationship between literacy and sustainable development is citizenship, understood not as a formal entitlement but as the active, creative and dynamic activity of people as they shape and re-shape their lives. In this perspective, literacy is a precondition of effective social participation and a tool of empowerment at individual and community levels. A flexible set of literacy-based capabilities is essential for meeting the challenge of sustainable development. How we learn to adapt will determine our welfare and security, and perhaps our very survival.

Literacy programmes are useful and effective vehicles for transmitting ideas and information pertinent to education for sustainable development (ESD). In some cases, such as literacy projects linked to income generation or sustainable livelihoods, a close synthesis is possible. Meanwhile, the orientation of literacy programmes towards empowerment, inclusion and local relevance, is likely to be a powerful influence on ESD approaches, especially in non-formal settings.

On International Literacy Day 2005, I call upon governments, international organizations, civil society and the private sector to give renewed attention and support to literacy as a vital instrument for achieving sustainable development. In this month when the world's leaders will meet in New York to examine progress since the Millennium Declaration five years ago, it is timely to recall that education in general and literacy in particular are vital means for achieving sustainability, which is rooted in human capacities and their development.

Koichiro Matsuura

สารผู้อำนวยการใหญ่ยูเนสโก เนื่องในโอกาส “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ”

๘ กันยายน ๒๕๔๘

วันนี้เป็นวันที่เราเฉลิมฉลองวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๘ และเป็นอีกวันแห่งความทรงจำถึงความสำเร็จของบุรุษและสตรีจำนวนมากทั่วโลกที่ได้มีช่องทางใหม่ในการเขียน เราขอแสดงความยินดีต่อพวกเขาเหล่านั้น และขอชื่นชมบรรดาผู้สอน รวมไปถึงคนทำงาน ครู กลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน มิตรสหาย เพื่อนบ้าน และสมาชิกครอบครัว ที่ทุ่มเทความพยายามในการส่งเสริมให้เกิดการรู้หนังสือ อย่างไรก็ตาม วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือมิใช่โอกาสเพื่อแสดงความพึงพอใจ トラบที่ยังมีผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือประมาณ ๘๐๐ ล้านคนทั่วโลก โดย ๒ ใน ๓ ของจำนวนดังกล่าวเป็นสตรีและเด็กวัยเรียนที่ไม่เคยเข้าโรงเรียนกว่า ๑๐๐ ล้านคน ซึ่งเป็นภาระที่เราต้องดำเนินการต่อไป

ยิ่งกว่านั้น ขนาดและลักษณะของความท้าทายในเรื่องการรู้หนังสือโลกยิ่งใหญ่มากกว่าตัวบ่งชี้ทางสถิติเหล่านี้ ด้วยเหตุผลสองประการ คือ ประการแรก เป็นที่ปรากฏชัดว่า เด็กจำนวนมากจากกระบวนการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาขาดการดูแลที่ดีในเรื่องสมรรถนะการรู้หนังสือที่จำเป็น ประเทศที่พัฒนาแล้วจำนวนมาก แม้ว่าจะมีการจัดการและมีทรัพยากรที่เอื้อต่อระบบการศึกษาเป็นอย่างดี ก็ยังพบว่า มีอัตราส่วนอย่างมีนัยสำคัญของเด็กที่มีความเข้าใจจำกัดในเรื่องทักษะการรู้หนังสือ ด้วยทรัพยากรที่น้อยนิดและการเผชิญปัญหาความยากจนอย่างมากขณะนี้ รวมถึงปัญหาการถูกกีดกันและการด้อยโอกาส ประเทศที่กำลังพัฒนาต่างพบว่า เป็นการยากที่จะหยุดยั้งการไหลบ่าของเด็กที่ละทิ้งโรงเรียนทั้งที่ยังไม่สามารถอ่านเขียนได้ดี ภายในสองสามปี เด็ก ๆ เหล่านี้ก็จะรวมอยู่ในกลุ่มคนผู้ไม่รู้หนังสืออย่างสมบูรณ์

ประการที่สอง ผู้ใหญ่มีโอกาสในเชิงรูปธรรมอย่างจำกัดในการได้รับการรักษาและพัฒนาทักษะการรู้หนังสือและสมรรถนะการเรียนรู้ นั้นหมายถึงจำนวนคนหลายร้อยล้านโดยเฉพาะสตรี ต้องตกอยู่ในสถานการณ์แห่งการไม่รู้หนังสือตลอดชีวิต ซึ่งในศตวรรษที่ ๒๑ สถานการณ์ดังกล่าวนับเป็นเรื่องน่าอดสู

อาจกล่าวได้ว่าความท้าทายทั้งสองประการดังกล่าวมีความสัมพันธ์ระหว่างกันและเกี่ยวโยงถึงปัญหาการศึกษาและการพัฒนาอื่น ๆ อันเป็นตัวผลักดันให้บรรลุผลสำเร็จในเรื่องการศึกษาเพื่อปวงชน ซึ่งยูเนสโกได้กำหนดให้ช่วงปีระหว่าง พ.ศ. ๒๕๔๖ - ๒๕๕๕ เป็นทศวรรษแห่งการรู้หนังสือของสหประชาชาติ โดยมุ่งหวังที่จะขับเคลื่อนความพยายามทั้งปวงจากระดับชาติและนานาชาติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกรอบปฏิบัติการดาการ์ ที่จะลดอัตราการไม่รู้หนังสือลงครึ่งหนึ่ง ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘

ปีนี้ ขออุทิศวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือให้แก่บทบาทการส่งเสริมการรู้หนังสือเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะในปีนี้ นับแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๕๗ ถือเป็นปีเริ่มต้นทศวรรษแห่งการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ ซึ่งมียูเนสโกเป็นหน่วยงานหลักทำหน้าที่ผู้ประสานงานในระดับนานาชาติ

การรู้หนังสือในฐานะที่เป็นพื้นฐานการศึกษาทั้งปวง รวมถึงการฝึกอบรมและการเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็นยิ่งต่อการพัฒนามนุษย์อย่างยั่งยืนในสังคมที่ซับซ้อนและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน สังคมที่ทักษะการรู้หนังสือขั้นพื้นฐานไม่เพียงพอต่อการสื่อสารและการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การรู้หนังสือเองก็ยังต้องการมิติใหม่ ๆ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเสริมสมรรถนะในด้านการรู้หนังสือและพัฒนาให้ทันสมัยเพื่อให้แต่ละคนสามารถจัดการกับสภาพแวดล้อมที่กำลังเปลี่ยนแปลง และสภาพความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้นใหม่ด้วยความมั่นใจ ความยั่งยืนของการรู้หนังสือต้องการกระบวนการเปลี่ยนแปลงในเรื่องดังกล่าว

จุดศูนย์กลางของความสัมพันธ์ระหว่างการรู้หนังสือและการพัฒนาอย่างยั่งยืน คือสิทธิความเป็นพลเมืองที่ต้องเข้าใจว่าไม่ใช่สิทธิตามปกติ แต่เป็นสิทธิที่ประชาชนเองเป็นผู้กำหนดและปรับเปลี่ยนรูปแบบชีวิตในฐานะที่การรู้หนังสือเป็นกิจกรรมของประชาชนที่ก่อให้เกิดผลเชิงสร้างสรรค์และเปี่ยมด้วยพลัง ประชาชนเองเป็นผู้กำหนดและปรับเปลี่ยนรูปแบบชีวิตในมุมมองดังกล่าว การรู้หนังสือเป็นสภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนการมีส่วนร่วมทางสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดความเข้มแข็งในระดับปัจเจกบุคคลและชุมชน การกำหนดสมรรถนะด้านการรู้หนังสือเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อสนองตอบต่อความท้าทายในเรื่องการพัฒนาอย่างยั่งยืน

วิธีการที่เราเรียนรู้เพื่อนำมาปรับใช้ จะช่วยกำหนดสวัสดิภาพและความมั่นคง และบางทีรวมไปถึงความอยู่รอดของพวกเรา

โครงการต่าง ๆ ด้านการรู้หนังสือล้วนเป็นพาหนะที่เป็นประโยชน์และมีประสิทธิภาพในการถ่ายทอดความคิด และข้อมูลข่าวสารที่ตรงประเด็นต่อการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน กรณีตัวอย่างเช่น โครงการด้านการรู้หนังสือที่เชื่อมโยงกับการสร้างรายได้ หรือวิธีการหารายได้เพื่อดำรงชีวิตอย่างยั่งยืน เป็นกรณีที่สามารถทำการสังเคราะห์ได้ ขณะเดียวกันการปฐมนิเทศเกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ ด้านการรู้หนังสือที่มีผลต่อการสร้างความเข้มแข็ง การรวมตัวกันและความสัมพันธ์ของท้องถิ่น ซึ่งน่าจะเป็นอิทธิพลสำคัญต่อวิธีการดำเนินงานการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะในบริบทที่เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน

ในวโรกาสวันระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือในปีนี้ ข้าพเจ้าขอเรียกร้องให้รัฐบาล องค์กรรณานาชาติ สังคมพลเรือน และภาคเอกชน เริ่มต้นใหม่อีกครั้งในการให้ความสนใจและส่งเสริมการรู้หนังสือในฐานะที่เป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้บรรลุผลสำเร็จในการพัฒนาอย่างยั่งยืน ในเดือนนี้ ผู้นำของโลกจะพบปะกันที่กรุงนิวยอร์ก เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้านับตั้งแต่การประกาศเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษเมื่อห้าปีที่แล้ว บัดนี้ถึงเวลาแล้วที่จะรำลึกถึงการศึกษาทั้งในบริบททั่วไปและในเรื่องการรู้หนังสือ โดยเฉพาะในฐานะที่เป็นวิธีการสำคัญในการช่วยให้บรรลุความสำเร็จแห่งการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งฝังรากอยู่ในสมรรถนะและการพัฒนาของมนุษย์นั่นเอง

โคอิชิโร มัตสึอูระ

**MESSAGE FROM MR. KOICHIRO MATSUURA,
THE DIRECTOR-GENERAL OF UNESCO
ON THE OCCASION OF INTERNATIONAL LITERACY DAY
8 SEPTEMBER 2007**

Today, we celebrate International Literacy Day 2007. Each year for over four decades, on 8 September, UNESCO has reminded the international community where we stand in relation to literacy and adult learning. However, despite many and varied efforts, literacy for all remains an elusive target. As the year 2007 is the half-way point in the United Nations Literacy Decade (2003-2012), it is an appropriate moment to review the global literacy challenge.

In today's world, some 774 million adults lack minimum literacy skills; one in five adults is still not literate and two-thirds of them are women; 72.1 million children are out of school and many more attend irregularly or drop out; and literate environments with access to reading material and suitable publications are lacking, with the result that neo-literates cannot sustain their skills.

These numbers give a striking idea of the dimensions of the global literacy challenge, but they are only part of the complex picture we face. Our understanding of who is literate and who is illiterate has evolved considerably over the years, giving rise to new implications for both policies and programmes. The practices of literacy are changing rapidly in contemporary societies in response to broad social, economic and technological changes. Indeed, only a plural notion of literacy can capture the variety of literacy practices undertaken by women and men across the world in their everyday lives.

This year, International Literacy Day is placing a special focus on the vital relationship between literacy and health, which is also the thematic emphasis of the 2007-2008 biennium of the United Nations Literacy Decade. This relationship brings benefits to all age groups: early childhood, school children, adolescents and adults. Most often, these benefits come through the empowerment of women and men: self-confidence and critical thinking have extremely positive effects on the health of individuals, families and communities. Literacy strengthens the capabilities of people to take advantage of healthcare and educational opportunities - for example, by seeking medical help for themselves and a sick child, by adopting preventive health measures such as immunisation, and by acquiring greater

knowledge of family planning methods. Moreover, good health and nutrition are prerequisites for effective learning, especially but not only in the early years. Educated parents, especially mothers - whether through formal schooling or adult programmes - are more likely to send their children to school and have a better understanding of their healthcare needs.

On International Literacy Day 2007, I call upon governments, international organizations, civil society and the private sector to give renewed support to literacy as an integral aspect of the universal right to education and as an essential basis for improving health conditions. Literacy does not stand alone, nor does health. Literacy, in fact, is key to good health and well-being.

We must act now, together, to build a literate world, sharing the social and human benefits of literacy. In particular, let us ensure that the links between literacy and health are strong for the benefit of millions of men, women and children around the world.

Koichiro Matsuura

สารผู้อำนวยการใหญ่ยูเนสโก เนื่องในโอกาส “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ”

๘ กันยายน ๒๕๕๐

วันนี้วันที่ ๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๐ ถือเป็นอีกวันหนึ่งที่เรามาเฉลิมฉลองวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือร่วมกันอีกครั้ง ซึ่งดำเนินมายาวนานกว่า ๔ ทศวรรษ ยูเนสโกอยากเตือนใจให้เรานึกถึงชุมชนโลกที่ซึ่งเรายังต้องร่วมมือกันในเรื่องการรู้หนังสือและการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ อย่างไรก็ตาม แม้จะใช้ความพยายามอย่างมากมายและหลากหลายรูปแบบ แต่การรู้หนังสือเพื่อปวงชนยังคงเป็นเป้าหมายที่เลื่อนราง และเนื่องจากปีนี้เป็นระยะครึ่งทางของทศวรรษแห่งการรู้หนังสือของสหประชาชาติ (๒๕๔๖ - ๒๕๕๕) จึงถือเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมในการทบทวนความท้าทายในเรื่องการรู้หนังสือโลกร่วมกัน

ปัจจุบัน ยังมีผู้ใหญ่ในสังคมโลก จำนวน ๗๗๔ ล้านคน ที่ยังขาดทักษะการรู้หนังสือขั้นพื้นฐาน ๑ ใน ๕ ของจำนวนนี้ยังคงไม่รู้หนังสือ โดย ๒ ใน ๓ เป็นสตรี และมีจำนวนเด็กถึง ๗๒.๑ ล้านคน ที่ไม่ได้เข้าโรงเรียน และอีกจำนวนมากที่เข้าเรียนได้ไม่สม่ำเสมอหรือต้องลาออกกลางคัน รวมถึงการขาดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เอื้อให้เข้าถึงสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ อันส่งผลให้ผู้รู้หนังสือใหม่ไม่สามารถขงทักษะไว้ได้

จำนวนตัวเลขเหล่านี้ก่อให้เกิดแนวคิดในเชิงมิติของความท้าทายในเรื่องการรู้หนังสือของสังคมโลก ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาความเข้าใจของเราเกี่ยวกับใครบ้างที่ถือว่าเป็นผู้รู้หรือไม่รู้หนังสือ ยังคงเป็นเรื่องที่ถกเถียงกันอย่างมาก ทำให้เกิดนัยใหม่ ๆ ในเรื่องของนโยบายและโครงการต่าง ๆ แนวปฏิบัติในเรื่องการรู้หนังสือกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในสังคมร่วมสมัย เพื่อตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยีมากขึ้น ซึ่งโดยแท้จริงแล้ว ลำพังความเข้าใจเรื่องการรู้หนังสือที่มีอยู่ค่อนข้างมากของเรา ก็เพียงพอแล้วที่จะก่อให้เกิดแนวปฏิบัติที่หลากหลายสำหรับสตรีและบุรุษทั่วโลกที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือในปีนี้จะมุ่งไปที่ความสำคัญของการเชื่อมโยงการรู้หนังสือและสุขภาพเข้าด้วยกัน ซึ่งถือเป็นประเด็นสำคัญของทศวรรษแห่งการรู้หนังสือของสหประชาชาติในช่วงปีพุทธศักราช ๒๕๕๐ - ๒๕๕๑ ความสัมพันธ์ดังกล่าวจะยังประโยชน์สู่กลุ่มอายุทุกกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเด็กก่อนปฐมวัย เด็กวัยเรียน คนหนุ่มสาว และผู้ใหญ่ ซึ่งส่งผลต่อการสร้างความเข้มแข็งให้แก่สตรีและบุรุษในขณะเดียวกัน อาทิ ความมั่นใจในตนเอง ความคิดเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งมีผลในเชิงบวกสูงต่อสุขภาพของแต่ละบุคคล ครอบครัวและชุมชน การรู้หนังสือยังช่วยสร้างสมรรถนะที่แข็งแกร่งให้แก่ประชาชนให้ได้รับโอกาสที่เป็นประโยชน์ทั้งทางด้านการศึกษาและการดูแลสุขภาพ ตัวอย่างเช่น การแสวงหาความช่วยเหลือทางการแพทย์สำหรับพวกเขาเอง และเด็กที่เจ็บป่วย โดยมีมาตรการเชิงป้องกันด้านสุขภาพ ได้แก่ การสร้างระบบภูมิคุ้มกัน การได้รับความรู้เกี่ยวกับวิธีการวางแผนครอบครัว ยิ่งไปกว่านั้นการมีสุขภาพและโภชนาการที่ดีเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งสำหรับการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเรื่องนี่ยังไม่เคยปรากฏมาก่อนในช่วงหลายปีที่ผ่านมา พ่อแม่ที่มีการศึกษา โดยเฉพาะแม่ ไม่ว่าจะได้รับความรู้จากในระบบหรือจากโครงการต่าง ๆ สำหรับผู้ใหญ่ ต่างมีแนวโน้มที่จะส่งลูกให้เข้าเรียนในโรงเรียนและมีความเข้าใจที่ดีขึ้นในเรื่องความจำเป็นเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ

ในโอกาสวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือในปีนี้ ข้าพเจ้าอยากเรียกร้องให้รัฐบาล องค์กรนานาชาติ สังคมพลเรือนและภาคเอกชนเริ่มให้การสนับสนุนการรู้หนังสือใหม่อีกครั้ง ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของ สิทธิสากลด้านการศึกษาและในฐานะที่เป็นพื้นฐานจำเป็นสำหรับการปรับปรุงสถานะต่าง ๆ ในด้านสุขภาพ การรู้หนังสือมิใช่เป็นแค่เรื่องใดเรื่องหนึ่งดังกล่าว แต่แท้ที่จริงการรู้หนังสือเป็นกุญแจสำคัญที่ไขสู่การมี สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีนั่นเอง

เราต้องลงมือปฏิบัติร่วมกันเดี๋ยวนี้ เพื่อสร้างโลกแห่งการรู้หนังสือ แบ่งปันประโยชน์แห่งการรู้หนังสือ สู่สังคมและเพื่อนมนุษย์ ขอให้พวกเราจงเชื่อมั่นว่าเราจะสามารถเชื่อมโยงการรู้หนังสือเข้ากับเรื่องสุขภาพ ได้อย่างจริงจังเพื่อประโยชน์ของบุรุษ สตรี และเด็ก นับล้านทั่วโลก

โคอิชิโร มัตสึอูระ

**MESSAGE FROM MR. KOICHIRO MATSUURA,
THE DIRECTOR-GENERAL OF UNESCO
ON THE OCCASION OF INTERNATIONAL LITERACY DAY
8 SEPTEMBER 2008**

More than halfway through the UN Literacy Decade launched in 2003, one in five young people and adults aged 15 years and over does not possess the most elementary skills required to read a street sign, a child's book, a map, a newspaper, names on a voting ballot or instructions on a medicine bottle. In a world increasingly driven by knowledge and technology, a staggering 774 million adults are illiterate. We are far from the goal of halving the number of illiterate persons around the world by 2015. Even though literacy rates have risen, the absolute number of illiterates has increased in some regions due to population growth. This represents a genuine threat for human development.

This year's International Literacy Day puts the spotlight on the connections between literacy and health. Today's gravest health concerns cannot be adequately addressed unless literacy finds a central place in public health policies and strategies. An illiteracy person is simply more vulnerable to ill-health, and less likely seek medical help for themselves, their family or their community. Nearly ten million children die before reaching age 5, most often of preventable infectious diseases, and it is children of the poor who are less likely to be treated for serious illness. The risk of contracting malaria – which claims over one million lives each year – is increased significantly amongst populations, with literacy level having a direct impact on health-seeking behaviours. Woman with most-primary education are five times more likely than illiterate woman to know facts about HIV and AIDS. This is why the Millennium Development Goals directly or indirectly related to health – eradicating extreme poverty, promoting gender equality, reducing child mortality, improving maternal health, and combating HIV and malaria – cannot be reaches without a literacy dimension.

Literacy is about empowerment. It increases awareness and influences the behaviour of individuals, families and communities. It improves communication skills, gives access to knowledge and builds the self-confidence and self-esteem needed to make decisions. A woman who participates in a literacy programme will have better knowledge of health and family planning. She will more likely adopt preventive health measures for herself and for her children; she will more

easily seek medical help and make use of the available medical services; finally she will be able to follow medical instructions more easily to ensure adequate treatment for herself or close-of-kin. In short, literacy is a powerful yet too often overlooked remedy to health threats, with the potential to promote better nutrition, disease prevention and treatment.

The winners of the 2008 UNESCO International Literacy Prizes offer inspiring examples of how literacy impacts powerfully on the promotion of healthy societies. Operation upgrade's "Kwanibela Project" in South Africa offers an innovative approach to integrating knowledge about HIV and AIDS into literacy programmes. The "Reflect and HIV" programme in Zambia organized by the People's Action Forum is remarkable for its cultural programmes in mother tongue languages. The Brazilian programme "Alphabetizando comsaude" shows the benefits of successful collaboration between municipal health and education bodies in the city of Curitiba. The programme reaches people with various long-term illnesses, enabling them to take better care of themselves and break their sense of isolation. In Ethiopia, the "Literacy Plus" programme targeting rural women has led to the increased use of malaria nets.

These innovative and successful literacy practices show that when health is at stake, literacy has a major role to play.

UNESCO is actively engaged in encouraging countries to adopt policies that explicitly tackle literacy and build on the valuable work often led by civil society. Several initiatives, including UNESCO's Literacy Initiative for Empowerment (LIFE), a series of six high-level regional conferences on literacy in 2007-2008, and the forthcoming Sixth International Conference on Adult Education (CONFINTEA VI) to be held in Belem, Brazil, in May 2009, point to renewed momentum.

But this is just the cusp of change. It is essential for countries to show greater leadership and to increase spending on literacy, and for donors to give it a higher profile in their aid portfolio. There is an urgent need to scale up youth and adult learning programme, to improve their quality, and to develop a rich literate environment where individuals of all ages are encouraged to sustain and use their newly acquired skills.

The challenge ahead is our collective responsibility.

Koichiro Matsuura

สารผู้อำนวยการใหญ่ยูเนสโก เนื่องในโอกาส “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ”

๘ กันยายน ๒๕๕๑

เราได้เดินทางมาเกินครึ่งทางของช่วงทศวรรษแห่งการรู้หนังสือของสหประชาชาติที่เริ่มต้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ แล้ว แต่จำนวนหนึ่งในห้าของประชากรวัยหนุ่มสาวและวัยผู้ใหญ่ที่มีอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป ยังขาดทักษะเบื้องต้นที่ต้องใช้ในการอ่านป้ายถนน หนังสือสำหรับเด็ก แผนที่ หนังสือพิมพ์ รายชื่อ ผู้ลงคะแนนเลือกตั้ง หรือฉลากบนขวดยา โลกใบนี้เป็นโลกที่ผลักดันด้วยความรู้และเทคโนโลยีแต่จำนวนผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือยังมีจำนวนที่น่าฉงนถึง ๗๗๔ ล้านคน เรายังคงอยู่ห่างไกลจากเป้าหมายที่จะลดจำนวนผู้ที่ไม่รู้หนังสือทั่วโลกลงครึ่งหนึ่งภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ แม้ว่าอัตราการรู้หนังสือจะเพิ่มขึ้น แต่จำนวนผู้ที่ไม่รู้หนังสือในบางภูมิภาคก็เพิ่มขึ้นด้วยอย่างแน่นอนเนื่องจากการเจริญเติบโตของประชากร สิ่งนี้นับเป็นภัยคุกคามต่อการพัฒนามนุษย์อย่างแท้จริง

วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือในปีนี้ได้เน้นชัดถึงความเชื่อมโยงระหว่างการรู้หนังสือและสุขภาพ ความวิตกกังวลที่รุนแรงเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพในปัจจุบันจะไม่สามารถแก้ไขได้ดีพอ หากการรู้หนังสือยังไม่บรรลุอยู่ในนโยบายและยุทธศาสตร์สาธารณสุข บุคคลที่ไม่รู้หนังสือจะง่ายต่อการเจ็บป่วยและมีแนวโน้มว่าจะได้รับการช่วยเหลือจากทางการแพทย์น้อยกว่า ทั้งสำหรับตนเอง ครอบครัวหรือชุมชน มีเด็กเกือบสิบล้านคนตายก่อนที่อายุจะถึง ๕ ขวบ ที่พบบ่อยส่วนใหญ่เป็นโรคติดเชื้อที่สามารถป้องกันได้ และล้านเป็นเด็กยากจนซึ่งมีแนวโน้มเช่นกันว่าจะไม่ค่อยได้รับการรักษาในกรณีการเจ็บป่วยที่รุนแรง เช่น การเสี่ยงจากการติดเชื้อมาลาเรียที่กลืนกินชีวิตกว่าปีละหนึ่งล้าน สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในกลุ่มประชากรที่ไม่รู้หนังสือ ด้วยเหตุนี้ระดับการรู้หนังสือย่อมส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรม การรักษาสุขภาพสตรีที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับประถมศึกษา มีแนวโน้มว่าจะรู้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเชื้อเอชไอวีและเอดส์มากกว่าสตรีที่ไม่รู้หนังสือเท่าๆ กัน นี่คือเหตุผลว่าทำไมเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษจึงสัมพันธ์กับสุขภาพทั้งทางตรงและทางอ้อม การขจัดความยากจน การส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศ การลดอัตราการตายของเด็ก การฟื้นฟูสุขภาพของผู้เป็นแม่ และการต่อสู้กับเชื้อเอชไอวีและมาลาเรียไม่สามารถบรรลุผลได้ถ้าปราศจากมิติของการรู้หนังสือ

การรู้หนังสือเป็นเรื่องเกี่ยวกับการสร้างพลังอำนาจ การเพิ่มความตระหนักรู้ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของแต่ละคน ครอบครัวและชุมชน ทั้งยังช่วยพัฒนาทักษะต่าง ๆ ในด้านการสื่อสาร ให้ช่องทางสู่ความรู้และเสริมสร้างความมั่นใจรวมถึงความภูมิใจในคุณค่าของตนเองที่ล้วนจำเป็นต่อการตัดสินใจ สตรีที่มีส่วนร่วมในโครงการรู้หนังสือจะมีความรู้ด้านสุขภาพและการวางแผนครอบครัวดีกว่า และมีแนวโน้มที่จะยอมรับมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพในเชิงป้องกันได้ดีกว่าทั้งสำหรับตนเองและลูก ๆ และง่ายกว่าที่จะยอมรับการช่วยเหลือจากทางการแพทย์ อีกทั้งได้ใช้ประโยชน์จากบริการทางการแพทย์ที่มี ท้ายที่สุดเธอจะสามารถปฏิบัติตามคำแนะนำทางการแพทย์ได้ดีกว่าจนมั่นใจที่จะดูแลรักษาตนเองหรือครอบครัว กล่าวโดยสั้น ๆ การรู้หนังสือเป็นพลังของการรักษาที่ยังถูกมองข้ามอยู่เสมอ จนเกิดภัยคุกคามต่อสุขภาพ ตลอดจนมีศักยภาพที่จะช่วยส่งเสริมโภชนาการให้ดีขึ้น รวมถึงการป้องกันและการรักษาโรค

ผู้ที่ได้รับรางวัลที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือพุทธศักราช ๒๕๕๑ จากยูเนสโก ได้นำเสนอตัวอย่างที่เป็นแรงบันดาลใจว่า การรู้หนังสือส่งผลอย่างมากต่อการส่งเสริมสังคมแห่งสุขภาพได้อย่างไร โครงการ Kwanibela ซึ่งเป็นโครงการเกี่ยวกับการยกระดับการปฏิบัติการในแอฟริกาใต้ได้เสนอวิธีการเชิงนวัตกรรมที่ผสมผสานความรู้เรื่องเอชไอวีและเอดส์ลงในโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรู้หนังสือ โครงการ “ผลสะท้อนจากเชื้อเอชไอวี” ในสาธารณรัฐแซมเบียที่จัดโดยเวทีประชาชน ถือเป็นจุดเด่นของโครงการเชิงวัฒนธรรมด้านการใช้ภาษาแม่ โครงการของสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล “Alphabetizando comsaude” ได้แสดงให้เห็นถึงประโยชน์ของความร่วมมือร่วมแรงกันจนประสบความสำเร็จระหว่างองค์กรสุขภาพและการศึกษาของเทศบาลเมือง Curitiba สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล โครงการได้เข้าถึงประชาชนที่เจ็บป่วยระยะยาว โดยสามารถทำให้พวกเขารู้จักดูแลตนเองดีขึ้นและช่วยทำลายความรู้สึกโดดเดี่ยวลงได้ ในสหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเอธิโอเปีย โครงการ “Literacy Plus” ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายเป็นสตรีในชนบทได้นำไปสู่การใช้มุ้งเพื่อป้องกันโรคมาลาเรียเพิ่มมากขึ้น

แนวปฏิบัติด้านการรู้หนังสือที่เป็นนวัตกรรมและประสบความสำเร็จเหล่านี้ แสดงให้เห็นว่าเมื่อใดก็ตามที่มีโครงการเกี่ยวกับสุขภาพเป็นเดิมพัน การรู้หนังสือย่อมมีบทบาทสำคัญมากต่อโครงการดังกล่าว

ยูเนสโกมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการส่งเสริมให้ประเทศต่าง ๆ รับรองนโยบายที่แก้ไขปัญหาการรู้หนังสืออย่างชัดเจนและสร้างงานที่มีคุณค่าอยู่เนื่อง ๆ โดยมีสังคมพลเรือนเป็นผู้นำ การริเริ่มโครงการมากมายของยูเนสโก ได้แก่ โครงการ UNESCO’s Literacy Initiative for Empowerment (LIFE) การจัดให้มีการประชุมระดับภูมิภาคอย่างต่อเนื่องของผู้บริหารระดับสูงด้านการรู้หนังสือ พ.ศ. ๒๕๕๐ – ๒๕๕๑ หกครั้ง และการประชุมระหว่างประเทศด้านการศึกษาผู้ใหญ่ครั้งที่ ๖ (the Sixth International Conference on Adult Education : CONFINTEA VI) ที่กำลังจะมาถึงโดยจะจัดขึ้นที่เมืองเบลีม สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ ล้วนเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดโครงการใหม่ ๆ ต่อไป

แต่ทั้งหมดดังกล่าวนี้ถือเป็นเพียงจุดเปลี่ยน ประเทศต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องแสดงภาวะความเป็นผู้นำมากขึ้น เพิ่มค่าใช้จ่ายด้านการรู้หนังสือให้สูงขึ้น ตลอดจนผู้บริจาคตก็ควรพิจารณาให้ความช่วยเหลือมากขึ้นจากเดิม นอกจากนี้ยังมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องจัดให้มีโครงการเรียนรู้สำหรับเยาวชนและผู้ใหญ่เพิ่มขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพและสิ่งแวดล้อมด้านการรู้หนังสือให้เข้มข้น และเพื่อส่งเสริมปัจเจกบุคคลทุกอายุให้ดำรงไว้และใช้ทักษะใหม่ ๆ ได้ตามที่ต้องการ

ความท้าทายข้างหน้าคือความรับผิดชอบร่วมกันของพวกเขา

โคอิชิโร มัตสึอูระ

**MESSAGE FROM MR. KOICHIRO MATSUURA,
THE DIRECTOR-GENERAL OF UNESCO
ON THE OCCASION OF INTERNATIONAL LITERACY DAY
8 SEPTEMBER 2009**

This year, International Literacy Day puts the spotlight on the empowering role of literacy and its importance for participation, citizenship and development. ‘Literacy and Empowerment’ is also the theme for the 2009-2010 biennium of the United Nations Literacy Decade (2003-2012).

While the empowering role of literacy and its significance for development have been recognized worldwide, there are still 776 million illiterate adults in the world and 75 million children out of school whose rights and needs remain unfulfilled. Literacy, in fact, is by far the most neglected goal on the Education for All (EFA) agenda.

Who are the 776 million illiterate adults? In most countries, these are the most disadvantaged and marginalized populations, with a high percentage of women and girls, indigenous people, linguistic and cultural minorities, nomads, rural dwellers, and the disabled. There is a high correlation between poverty and illiteracy. In this perspective, empowerment is the key. For all those women and men who live without access to basic reading and writing skills, literacy opens up new horizons of opportunity, improves standards of life and contributes to processes of social change and poverty eradication.

However, despite clear evidence of the power of literacy to transform individual lives and patterns of social development, in many parts of the world there is neither the political will nor the resources to make youth and adult literacy an area of priority action. In consequence, those whose lack of basic literacy and numeracy skills is not being addressed - almost one in six adults - are being told that their rights, their needs and their hopes do not count. This is an unconscionable situation whose blatant injustice must not be allowed to continue.

Fortunately, there are many governments, civil society organizations, enterprises, community groups and individuals who understand the benefits of literacy and are conscientious in their support of literacy programmes. Many persons work anonymously, quietly and steadily to help others to acquire literacy and numeracy skills and the chance to embark on the adventure of learning.

International Literacy Day is an occasion to salute and applaud their efforts and to encourage them to sustain their commitment. By tutoring and mentoring others, literacy workers – whether professional or voluntary – are important catalysts of change who are making a real difference to the lives of others.

Literacy produces these human benefits with and through the learners themselves. As many studies have found, literacy is an empowering force that serves to increase self-esteem, confidence and assertiveness and helps to build a sense of personal competence and independence together with better awareness of one's rights. Literacy gives enhanced autonomy to individuals in both the family and community context.

These human benefits of literacy give rise to consequences of significance for society as a whole. Thus, the self-esteem generated by literacy skills facilitates social and political participation and is, in fact, associated with greater interest in national and community activities, influencing attitudes and practices in the political sphere. In many and varied contexts, literacy has demonstrated its extraordinary power to equip individuals to participate more actively and more effectively.

In this era of widening disparities, literacy brings not only greater self-esteem but also opportunities to those who have been disenfranchised, marginalized and neglected: neo-literates acquire greater capacity and skills to raise their income levels, build sustainable livelihoods, gain access to health and educational services, and engage in the public arena. Indeed, literacy is vital for securing access to political, economic and cultural opportunities, and this is particularly the case for women thanks to the enabling and transformative impact of literacy on their lives.

Each year, International Literacy Day is an occasion for worldwide mobilization for literacy. Today, I call upon governments, intergovernmental organizations, development partners, employers, trade unions and civil society organizations everywhere to stop the neglect of youth and adult literacy and to strengthen their commitment to literacy. Literacy is not just about reading and writing, it is about self-respect and human dignity and about opportunities that give hope to individuals, families, communities and entire societies. Literacy, an integral part of the right to education, has shown itself time and time again to be a vital tool of empowerment. It is time for the right to education of all persons, of whatever age, to be realized in practice.

Koichiro Matsuura

สารผู้อำนวยการใหญ่ยูเนสโก เนื่องในโอกาส “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ”

๘ กันยายน ๒๕๕๒

ปีนี้ วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ มุ่งให้ความสำคัญในเรื่อง การส่งเสริมบทบาทการรู้หนังสือให้เข้มแข็ง ความสำคัญของการมีส่วนร่วม ความเป็นพลเมืองของประเทศและการพัฒนา ภายใต้หัวข้อ “Literacy and Empowerment” ซึ่งถือเป็นแนวคิดสำคัญสำหรับปี พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๕๓ ในช่วงทศวรรษแห่งการรู้หนังสือของสหประชาชาติ (พ.ศ. ๒๕๔๖ – ๒๕๕๕)

ขณะที่ทั่วโลกได้ตระหนักถึงการส่งเสริมบทบาทการรู้หนังสือให้เข้มแข็งและความสำคัญของบทบาทในการพัฒนา ปัจจุบันยังมีผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือทั่วโลก จำนวนถึง ๗๗๖ ล้านคน เด็กที่อยู่นอกระบบโรงเรียนและยังไม่ได้รับการเติมเต็มในเรื่องสิทธิและความต้องการในเรื่องต่าง ๆ อีกจำนวน ๗๕ ล้านคน ซึ่งในความเป็นจริงการรู้หนังสือยังคงเป็นเป้าหมายที่ได้รับการละเลยสูงสุดในวาระการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน

ใครบ้างคือผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือจำนวน ๗๗๖ ล้านคน ผู้ใหญ่เหล่านี้คือประชากรผู้ด้อยโอกาสและประชาชนชายขอบที่อาศัยอยู่ในประเทศต่าง ๆ โดยมีอัตราร้อยละที่สูงในกลุ่มของสตรีและเด็กกลุ่มคนพื้นเมืองชนกลุ่มน้อยด้านภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มชนเร่ร่อน กลุ่มคนชนบท และผู้พิการ ซึ่งความยากจนและการไม่รู้หนังสือมีความสัมพันธ์ระหว่างกันสูง ในมุมมองข้างต้น การส่งเสริมให้เกิดความเข้มแข็งจึงเป็นหัวใจสำคัญสำหรับหญิงชายทั้งหมดดังกล่าวที่ดำรงชีวิตอยู่โดยไม่สามารถเข้าถึงทักษะการอ่านเขียนขั้นพื้นฐาน การรู้หนังสือจักได้เปิดประตูสู่โอกาสที่จะได้รับความรู้และความสนใจใหม่ ๆ ช่วยปรับปรุงมาตรฐานของชีวิต และส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม รวมถึงช่วยขจัดความยากจนให้หมดไป

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีหลักฐานอย่างชัดเจนเกี่ยวกับพลังของการรู้หนังสือที่สามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตของแต่ละคนและรูปแบบต่าง ๆ ในการพัฒนาสังคม ในหลายส่วนของโลกหากไม่ขาดความตั้งใจทางการเมืองก็ขาดทรัพยากรที่ให้ความสำคัญในเชิงปฏิบัติต่อการรู้หนังสือของเยาวชนและผู้ใหญ่ในระดับต้น ๆ ผลที่ตามมาคือ มิได้มีการกล่าวถึงกลุ่มคนผู้ขาดทักษะการรู้หนังสือและการคิดคำนวณขั้นพื้นฐานเลย ผู้ใหญ่เกือบ ๑ ใน ๖ ถือได้ว่ามิได้รับความสนใจในเรื่องของสิทธิ ความต้องการและความหวัง สิ่งนี้คือสถานการณ์อันน่าละอายที่เปิดเผยให้เห็นอย่างชัดเจนถึงการละเลยต่อความอยู่ดีธรรม อันไม่ควรให้บังเกิดขึ้นอีกต่อไป

โชคดีที่รัฐบาลในหลายประเทศ องค์กรภาคประชาสังคม ผู้ประกอบการ กลุ่มชุมชนและบุคคลที่เข้าใจถึงประโยชน์ของการรู้หนังสือและสำนึกถึงการส่งเสริมสนับสนุนโครงการต่าง ๆ เกี่ยวกับการรู้หนังสือ มีผู้คนจำนวนมากที่ทำงานโดยไม่ประสงค์ออกนามช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเงียบ ๆ และแน่วแน่ให้พวกเขาได้รับทักษะการรู้หนังสือและการคิดคำนวณพื้นฐาน รวมถึงโอกาสที่จะผจญภัยไปกับการเรียนรู้ วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือเป็นโอกาสหนึ่งที่จะขอคารวะและชื่นชมความพยายามของพวกเขา เพื่อให้กำลังใจในการดำรงไว้ซึ่งพันธสัญญา โครงการสอนหรือให้คำปรึกษาไม่ว่าจะเป็นมีอาชีพหรือ

อาสาสมัครล้วนเป็นบุคคลสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ผู้ซึ่งทำให้เกิดความแตกต่างอย่างแท้จริงต่อชีวิตของผู้อื่น

มวลมนุษยและตัวผู้เรียนเองล้วนได้รับประโยชน์จากกระบวนการรู้หนังสือ ผลการศึกษามากมายพบว่าการรู้หนังสือเป็นการสร้างพลังที่เข้มแข็งที่สนองตอบต่อศักดิ์ศรีสูงสุดแห่งความเป็นตัวตน ความมั่นใจ และการแสดงออกถึงความต้องการอย่างมุ่งมั่น อีกทั้งยังช่วยสร้างสำนึกแห่งศักยภาพและเสรีภาพแห่งตน รวมถึงการสร้างความตระหนักถึงสิทธิของบุคคลดียิ่งขึ้น การรู้หนังสือช่วยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลเกิดเสรีภาพแห่งตนในบริบทของครอบครัวและชุมชน

มวลมนุษยดังกล่าวล้วนได้รับประโยชน์จากการรู้หนังสือที่ส่งผลสำคัญอย่างมีนัยสำคัญต่อสังคมในภาพรวม ดังนั้นศักดิ์ศรีสูงสุดแห่งความเป็นตัวตนย่อมเกิดได้จากทักษะการรู้หนังสือที่เอื้อให้เกิดความร่วมมือทางสังคมและการเมืองอันสัมพันธ์กับความสนใจในกิจกรรมของประเทศชาติและชุมชนอย่างแท้จริง เหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อทัศนคติและการปฏิบัติในด้านการเมืองในบริบทต่าง ๆ ที่แปรเปลี่ยน การรู้หนังสือยังคงแสดงถึงพลังที่เหนือกว่าในการทำให้แต่ละคนพร้อมที่จะมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น และมีประสิทธิผลยิ่งขึ้น

ในยุคที่ความไม่เท่าเทียมขยายกว้างขึ้น การรู้หนังสือไม่เพียงแต่ทำให้ศักดิ์ศรีแห่งความเป็นตัวตนยิ่งใหญ่อขึ้นแต่ยังสร้างโอกาสให้แก่ผู้ที่ถูกกีดกันสิทธิ ผู้ด้อยโอกาสและผู้ที่ถูกกล่เลย ซึ่งได้แก่ผู้รู้หนังสือใหม่ที่ยังต้องการได้รับสมรรถนะและทักษะเพิ่มขึ้นเพื่อยกระดับรายได้ให้สูงขึ้น สร้างความเป็นอยู่ของชีวิตให้ยั่งยืนได้มีช่องทางให้บริการทางด้านสุขภาพและทางการศึกษา และมีความผูกพันกับมาตุภูมิ โดยแท้จริงแล้วการรู้หนังสือจำเป็นต่อการเข้าถึงโอกาสต่าง ๆ อย่างมั่นคงทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม สิ่งนี้นับเป็นกรณีเฉพาะสำหรับสตรี ซึ่งล้วนต้องขอบคุณต่อผลที่ได้จากการรู้หนังสือที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อชีวิตของพวกเธอ

ในแต่ละปี วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือนับเป็นโอกาสหนึ่งในการขับเคลื่อนให้เกิดการรู้หนังสือทั่วโลก วันนี้กระผมใคร่ขอเชิญรัฐบาล องค์กรปกครองระหว่างประเทศ หุ้นส่วนการพัฒนา นายจ้าง สมาคมการค้า และองค์กรภาคประชาสังคมทุกหนแห่งหยุดการละเลยด้านการรู้หนังสือสำหรับเยาวชนและผู้ใหญ่ เพื่อเสริมสร้างพันธสัญญาต่อการรู้หนังสือให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น การรู้หนังสือไม่เพียงแต่เป็นเรื่องการอ่านเขียน แต่ยังเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเคารพตนเอง และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และยังเกี่ยวกับโอกาสที่ให้ความหวังต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคมทั้งมวล การรู้หนังสือเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของสิทธิทางการศึกษา และยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างพลังความเข้มแข็งดังที่ปรากฏให้เห็นมาโดยตลอด บัดนี้ถึงเวลาที่ต้องตระหนักถึงสิทธิทางการศึกษาที่บุคคลทุกคน ทุกวัยพึงได้รับในเชิงปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

โคอิชิโร มัตสึอูระ

**MESSAGE FROM IRINA BOKOVA,
DIRECTOR-GENERAL OF UNESCO
ON THE OCCASION OF INTERNATIONAL LITERACY DAY
8 SEPTEMBER 2010**

When a woman is literate, she can make choices to dramatically change her life for the better.

But ten years into the 21st century, two in every three of the world's 759 million illiterate adults are women. This is an intolerable situation reflecting one of the most persistent injustices of our times: unequal access to education.

There is no justification – be it cultural, economic or social – for denying girls and women an education. It is a basic right and an absolute condition for reaching all the internationally agreed development goals.

Illiteracy keeps women marginalized and constitutes a foremost obstacle to reducing extreme poverty in a technology-driven world where reading, writing and numeracy are indispensable for enjoying basic rights and opportunities.

For all these reasons, this year's International Literacy Day puts the spotlight on the highly influential role that literacy plays in empowering women.

Acquiring literacy skills gives women a sense of self-confidence and control over their life and future. This is what empowerment is about: gaining the knowledge to make informed decisions, sharing power in the household and in wider political life.

Testimonies from newly literate women bear witness to the far-reaching transformation that new knowledge and skills have on all aspects of their lives.

As the first woman elected to the post of Director-General of UNESCO, I am profoundly committed to advancing the rights of girls and women everywhere, especially through education. Gender equality is one of our global strategic priorities because there can be no sustainable development when women do not enjoy equal rights and opportunities.

Investing in women's literacy carries very high returns: it improves livelihoods, leads to better child and maternal health, and favours girls' access to education. In short newly literate women have a positive ripple effect on all development indicators.

This international day aims to mobilize everyone’s attention to the urgent need for increased commitment to literacy, especially for girls and women. UNESCO’s International Literacy Prizes provide inspiring and creative examples of programmes that have had a profound impact on individuals and their communities. They show what works and how well.

Over the past decade, the gender gap in education has narrowed in many countries. Gender parity in literacy has also improved, but all too slowly. But far more has to be done.

I take this occasion to call upon governments, international organizations, civil society and the private sector to scale up their support to literacy. I am confident that the momentum exists to make women’s literacy a priority: we have seen in the past months a bid to accelerate progress towards gender equality with the creation of UN Women.

Literacy gives women a voice – in their families, in political life and on the world stage. It is a first step towards personal freedom and broader prosperity. When women are literate, it is all society that gains.

Irina Bokova

สารจากผู้อำนวยการใหญ่ยูเนสโก เนื่องในโอกาส “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ”

๘ กันยายน ๒๕๕๓

เมื่อสตรีเป็นผู้รู้หนังสือ เธอสามารถเลือกที่จะเปลี่ยนแปลงชีวิตเธอให้ดีขึ้นได้อย่างไม่น่าเชื่อ

แต่ ๑๐ ปีมาแล้วที่ย่างเข้าสู่ศตวรรษที่ ๒๑ ทุกสองในสามคนของจำนวนผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือในโลกจำนวน ๗๕๙ ล้านคน ยังคงเป็นสตรี ซึ่งนับเป็นสถานการณ์ที่ยากจะรับได้ และยังสะท้อนให้เห็นถึงความอยุติธรรมที่เรื้อรังที่สุดเรื่องหนึ่งในช่วงเวลาของเรา นั่นคือ การไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมกัน

ไม่มีเหตุผลใด ทั้งในด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจ หรือสังคม ที่จะปฏิเสธเด็กหญิงและสตรีไม่ให้ได้รับการศึกษา ซึ่งถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานและเป็นเงื่อนไขเด็ดขาดในการบรรลุเป้าหมายร่วมแห่งการพัฒนาในระดับสากล

การไม่รู้หนังสือทำให้สตรีหมดความสำคัญและก่ออุปสรรคอย่างที่สุดต่อการลดความยากจนขั้นรุนแรงในโลกที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ณ ที่การอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณ ยังเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับการใช้สิทธิและโอกาสขั้นพื้นฐานได้อย่างอึมอเม

ด้วยเหตุผลทั้งหมดดังกล่าว วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือในปีนี้ จึงมุ่งไปที่บทบาทของการรู้หนังสือที่ยังทรงอิทธิพลอยู่มากในการสร้างคุณภาพให้แก่สตรี

การได้รับทักษะด้านการรู้หนังสือทำให้สตรีเกิดความรู้สึกมั่นใจจนสามารถควบคุมชีวิตและอนาคตตนเองได้ การสร้างคุณภาพให้แก่สตรี จึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับการได้รับความรู้เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมรับผิดชอบในครัวเรือนและในชีวิตที่ต้องเกี่ยวข้องกับการเมืองได้อย่างกว้างขึ้น มีหลักฐานการยืนยันจากสตรีที่รู้หนังสือใหม่ในฐานะพยานต่อการเปลี่ยนแปลงที่ไม่น่าเชื่อว่าความรู้และทักษะใหม่ ๆ มีผลต่อมุมมองของชีวิตในทุกด้านของพวกเธอ

ในฐานะที่ดิฉันเป็นสตรีคนแรกที่ได้รับเลือกให้เป็นผู้อำนวยการใหญ่องค์การยูเนสโก ดิฉันจึงขอให้คำมั่นสัญญาอย่างเต็มที่ว่าจะขับเคลื่อนสิทธิของเด็กหญิงและสตรีให้ก้าวไปข้างหน้าในทุกที่ โดยเฉพาะด้านการศึกษา ความเสมอภาคทางเพศนับเป็นอีกสิทธิหนึ่งในเชิงยุทธศาสตร์โลก เพราะเมื่อสตรีไม่ได้รับสิทธิและโอกาสอย่างเท่าเทียม การพัฒนาอย่างยั่งยืนก็ไม่สามารถบังเกิดขึ้นได้

การลงทุนในเรื่องการรู้หนังสือของสตรีจึงให้ผลตอบแทนสูง เนื่องจากช่วยพัฒนาการดำรงชีวิตนำไปสู่การมีสุขภาพที่ดีขึ้นของเด็กและแม่ และยังช่วยส่งเสริมการเข้าถึงการศึกษาของเด็กหญิง กล่าวโดยสรุป สตรีที่รู้หนังสือใหม่ยังได้ส่อเค้าถึงผลในเชิงบวกต่อตรรกะนี้ด้านพัฒนาการทั้งหมด

วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือในวันนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเร่งให้ทุกคนหันมาตระหนักรู้ถึงความจำเป็นเร่งด่วนต่อพันธกิจด้านการรู้หนังสือยิ่งขึ้น โดยเฉพาะสำหรับเด็กหญิงและสตรี รางวัลการรู้หนังสือนานาชาติของยูเนสโกได้ช่วยสร้างแรงบันดาลใจและก่อเกิดตัวอย่างโครงการสร้างสรรค์ต่าง ๆ ที่ส่งผลอย่างลึกซึ้งต่อปัจเจกบุคคลและชุมชน โครงการดังกล่าวล้วนเปิดตัวอย่างบังเกิดผล

ตลอดช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ช่องว่างระหว่างเพศในด้านการศึกษาของหลายประเทศแคบลง ความเสมอภาคทางเพศในด้านการรู้หนังสือพัฒนาขึ้น แต่เป็นไปอย่างเชื่องช้าเกินไป และยังมีอีกอยู่หลายเรื่องที่ต้องดำเนินการ ดิฉันขอใช้โอกาสนี้ เรียกร้องให้รัฐบาล องค์กรระหว่างประเทศ สังคมพลเรือนและภาคเอกชน เพิ่มการสนับสนุนให้แก่เรื่องการรู้หนังสือ ดิฉันเชื่อมั่นว่าแรงผลักดันที่มีอยู่จะทำให้เรื่องการรู้หนังสือของสตรีเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่ง และเราได้เห็นแล้วว่าในช่วงหลายเดือนที่ผ่านมาได้มีการเร่งดำเนินการให้เกิดความก้าวหน้าในเรื่องความเสมอภาคทางเพศด้วยการจัดตั้งองค์การสตรีแห่งสหประชาชาติ

การรู้หนังสือทำให้สตรีมีสิทธิมีเสียงในครอบครัว ในเส้นทางชีวิตทางการเมืองและบนเวทีระดับโลก นับเป็นก้าวแรกสู่อิสรภาพและความรุ่งโรจน์ที่เจิดจรัสที่สร้างขึ้นด้วยสตรี เมื่อสตรีเป็นผู้รู้หนังสือผู้ได้รับประโยชน์ก็คือ ทุกภาคส่วนของสังคม

อิรินา โบโกวา

**MESSAGE FROM IRINA BOKOVA,
THE DIRECTOR-GENERAL OF UNESCO
ON THE OCCASION OF INTERNATIONAL LITERACY DAY
8 SEPTEMBER 2011**

This year, International Literacy Day places a special focus on the essential relationship between literacy and peace.

Lasting peace is founded on respect for human rights and social justice.

Literacy, the foundation of all education and lifelong learning, is one of these rights.

Literacy is a prerequisite for peace because it carries multiple benefits, cutting across the human, cultural, social, political and economic spheres.

In today's knowledge driven societies, lack of literacy is more than ever synonymous with exclusion and marginalization.

According to the most recent figures (2009), 793 million adults lack basic literacy skills, the majority are girls and women. A further 67 million children of primary school age are not in primary school and 72 million adolescents of lower secondary school age are also missing out their right to an education, running the risk of creating a new generation of illiterates.

This unacceptable situation is holding back all efforts to reduce poverty and advance human development.

It is an infringement of human rights and fundamental freedoms, and a threat to peace and security.

Literacy is a development accelerator and a force for peace.

First, literacy empowers individuals, equipping them with the skills and confidence to seek out vital information and to make informed choices that have a direct impact on their families and communities.

Second literacy is a condition for individuals to effectively participate in democratic processes, to claim a voice in community organizations, gain political knowledge and thereby contribute to shaping the quality of public policies.

Third, literacy programs strengthen mutual understanding by enabling people to share ideas and to express, preserve and develop their cultural identity and diversity.

No country can hope to establish lasting conditions for peace unless it finds ways

of building mutual trust between its citizens through inclusive education systems that promote mutual understanding, respect, tolerance and dialogue.

It is crucial to integrate literacy in peace building processes in order to plant the seeds of peace, foster dialogue and reconciliation, and give youth and adults the skills they need to seek decent employment.

The 2011 International Literacy Prizes reward ground-breaking programs that show the central role of literacy in promoting human rights, gender equality, conflict resolution and cultural diversity. All programs highlight that even in the most difficult contexts, good quality literacy programs are working and bringing lasting change into the lives of youth and adults.

Investing in literacy programs is a sensible and essential development choice. Literacy is a key component of strategies to promote sustainable development and peace. It is central to achieving Education for All and the Millennium Development Goals.

The world urgently needs increased political commitment to literacy backed by adequate resources to scale up effective programs. Today I urge governments, international organizations, civil society and the private sector to make literacy a policy priority, so that every individual can develop their potential, and actively participate in shaping more sustainable, just and peaceful societies.

Irina Bokova

สารผู้อำนวยการใหญ่ยูเนสโก
เนื่องในโอกาส “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ”
๘ กันยายน ๒๕๕๔

วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือในปีนี้ ขอเน้นเป็นพิเศษเกี่ยวกับเรื่องความสัมพันธ์ที่จำเป็นระหว่าง การรู้หนังสือและสันติภาพ

สันติภาพที่ยั่งยืนยาวอยู่บนรากฐานของความเคารพในสิทธิมนุษยชนและความยุติธรรมทางสังคม การรู้หนังสือคือพื้นฐานของการศึกษาทั้งหมดและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งถือเป็นหนึ่งในสิทธิมนุษยชน ดังกล่าว

การรู้หนังสือเป็นสิ่งที่ต้องเกิดขึ้นก่อนที่จะเกิดสันติภาพ เพราะเหตุที่การรู้หนังสือนำมาซึ่งประโยชน์ต่าง ๆ มากมาย อันส่งผลกระทบต่อมวลมนุษย์ รวมถึงสภาพแวดล้อมทางด้านวัฒนธรรม สังคม การเมือง และ เศรษฐกิจ

การไม่รู้หนังสือของสังคมฐานความรู้ในปัจจุบันเปรียบได้ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าคำว่าสังคมที่ถูกกีดกันหรือ การเป็นสังคมชายขอบ

ตัวเลขล่าสุด ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ มีผู้ใหญ่ที่ขาดทักษะการรู้หนังสือขั้นพื้นฐาน จำนวน ๗๙๓ ล้านคน ส่วนใหญ่ เป็นเด็กหญิงและสตรี มีเด็กวัยประถมศึกษามากกว่า ๖๗ ล้านคน ที่ไม่ได้เข้าโรงเรียนและมีเยาวชน วัยมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน ๗๒ ล้านคน ที่พลาดสิทธิทางการศึกษา ซึ่งเสี่ยงต่อการเกิดคนรุ่นใหม่ ที่ไม่รู้หนังสือ

สถานการณ์ที่ไม่สามารถรับได้เช่นนี้ กำลังสกัดกั้นความพยายามทั้งหมดที่จะลดความยากจนและความ ก้าวหน้าในการพัฒนามนุษย์

ถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานและเป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพและความมั่นคง การรู้หนังสือคือตัวเร่งให้เกิดการพัฒนาและแรงผลักดันให้เกิดสันติภาพ

ประการแรก การรู้หนังสือทำให้แต่ละบุคคลมีความเข้มแข็ง ด้วยมีทักษะและความมั่นใจในการแสวงหา ข้อมูลที่สำคัญอันทำให้ได้รับรู้ทางเลือกมากมายที่ส่งผลโดยตรงต่อครอบครัวและชุมชน

ประการที่สอง การรู้หนังสือเป็นเงื่อนไขหนึ่งสำหรับบุคคลแต่ละคนที่จะเข้าร่วมกระบวนการประชาธิปไตย อย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักที่จะเรียกร้องสิทธิจากองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน มีความรู้ในเรื่องการเมือง เหล่านี้ คือเหตุที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดรูปแบบนโยบายสาธารณะที่มีคุณภาพ

ประการที่สาม โครงการการรู้หนังสือต่าง ๆ ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกัน โดยทำให้ผู้คน สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและรู้จักแสดงออก อนุรักษ์และพัฒนาเอกลักษณ์และความหลากหลาย ทางวัฒนธรรม

ไม่มีประเทศใดสามารถคาดหวังที่จะสร้างสภาพต่าง ๆ ที่จีรังยั่งยืนเพื่อให้เกิดสันติภาพได้ นอกเสียจากว่า จะสามารถค้นพบวิธีการสร้างความไว้วางใจระหว่างพลเมืองชาติด้วยระบบการศึกษาที่จัดให้เรียนร่วมกัน อันจะช่วยส่งเสริมความเข้าใจ ความนับถือ การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และการพูดคุยสนทนาร่วมกัน นับเป็นเรื่องสำคัญที่จะบูรณาการเรื่องการเรียนรู้หนังสือเข้าไปในกระบวนการสร้างสันติภาพเพื่อเพาะเมล็ดพันธุ์ แห่งสันติภาพ ปลูกฝังการพูดคุยและการปรองดอง รวมทั้งการให้เยาวชนและผู้ใหญ่ได้มีทักษะต่าง ๆ ตามต้องการ เพื่อการทำงานที่เหมาะสม

รางวัลที่ระลึกสากลแห่งการเรียนรู้หนังสือในปีนี้เป็นรางวัลที่ให้แก่โครงการต่าง ๆ ที่ใช้วิธีการใหม่ ๆ ที่แสดงถึงบทบาทสำคัญของการเรียนรู้หนังสือในการเสริมสร้างสิทธิมนุษยชน ความเท่าเทียมทางเพศ การแก้ปัญหาข้อขัดแย้งและความแตกต่างทางวัฒนธรรม ทุกโครงการเน้นให้เห็นจุดเด่นแม้ในบริบท ที่ยากที่สุด โครงการส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือที่มีคุณภาพดี ๆ เหล่านี้ กำลังทำงานและนำการเปลี่ยนแปลง ที่ยั่งยืนมาสู่ชีวิตของเยาวชนและผู้ใหญ่

การลงทุนในโครงการส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือเป็นเรื่องที่สมเหตุสมผลและเป็นทางเลือกเพื่อการพัฒนา ที่จำเป็น การเรียนรู้หนังสือเป็นองค์ประกอบสำคัญของยุทธศาสตร์สำหรับส่งเสริมการพัฒนาและ สันติภาพอย่างยั่งยืน และถือเป็นเรื่องสำคัญในการบรรลุเป้าหมายของการศึกษาเพื่อปวงชนและ การพัฒนาแห่งสหประชาชาติ

โลกต้องการพันธมิตรทางการเมืองที่มีต่อการเรียนรู้หนังสือเพิ่มขึ้นและเป็นไปอย่างเร่งด่วน โดยให้ ได้รับการสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ อย่างพอเพียงเพื่อขยายโครงการต่าง ๆ ที่มีประสิทธิผล ทุกวันนี้ ดินแดนได้กระตุ้นรัฐบาลของประเทศต่าง ๆ องค์กรนานาชาติ สังคมพลเรือน และภาคเอกชน ในการทำให้ การเรียนรู้หนังสือ มีความสำคัญเชิงนโยบายเพื่อให้แต่ละคนได้พัฒนาศักยภาพ และร่วมในการสร้างรูปแบบ สังคมที่ยุติธรรม และเปี่ยมด้วยสันติสุขที่ยั่งยืนยิ่งขึ้น

อิรินา โบโกวา

**MESSAGE FROM MS. IRINA BOKOVA,
THE DIRECTOR-GENERAL OF UNESCO
ON THE OCCASION OF INTERNATIONAL LITERACY DAY
8 SEPTEMBER 2012**

This year, International Literacy Day has a special focus on the fundamental relationship between Literacy and Peace.

This has tremendous relevance in our current turbulent times. Countries with patterns of violence have some of the lowest literacy rates in the world. Conflict remains one of the major barriers to the attainment of the Education for All (EFA) and Millennium Development goals (MDGs). Conflict-affected countries are home to over 40% of the world's out-of-school population of primary school age.

We must not allow conflict to deprive children and adults of the crucial opportunity of literacy. Literacy is a fundamental human right, and the foundation of all education and lifelong learning. Literacy transforms the lives of people, allowing them to make informed choices and empowering individuals to become agents of change. Lasting peace depends on the development of literate citizenship and access to education for all. Amidst political upheaval and escalating violence in many parts of the world, literacy must be a priority in the peace-building agenda of all nations.

Peace and sustainable development are interdependent, and it is crucial for the two to develop and strengthen simultaneously. Literacy is also a development accelerator, enabling societies to grow more inclusively and sustainably. Literacy programs can become a key component of future development strategies, opening new opportunities and skills for all. All of this is vital to achieving Education for All and the Millennium Development Goals.

Progress has been made toward reaching the 2015 targets for literacy, but formidable challenges remain ahead. These challenges need to be met with stronger international resolve, if we are to deliver on the promises made in Dakar in 2000. UNESCO estimates that the global adult illiterate population stands at 775 million, while there are still 122 million illiterate youth worldwide. Women and girls make up nearly two thirds of the illiterate adult and youth population. Great potential is being lost.

We can end this cycle of exclusion. We all have a shared interest in ensuring that the world becomes a more literate place. As we approach the Education for All deadline in 2015, we have gained new momentum. UNESCO has worked tirelessly to place education and literacy at the top of the global development agenda. The United Nations Secretary-General's "Education First" initiative, to be officially launched later this month, shall be a strong advocacy platform at the highest level. The winners of this year's UNESCO International Literacy Prizes demonstrate how successful literacy programmes can achieve outstanding results. They are living examples of the central role of literacy in promoting human rights, gender equality, conflict resolution and cultural diversity.

Today, I call upon stakeholders at all levels to strengthen partnerships that will accelerate quality literacy provision. It is essential that literacy programmes incorporate the values of peace, human rights and civic values, if literacy is to become a true means of empowerment. It can be the harbinger of peace and development. Let us make this happen, together and faster.

Irina Bokova

สารผู้อำนวยการใหญ่ยูเนสโก
เนื่องในโอกาส “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ”
๘ กันยายน ๒๕๕๕

วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือสำหรับปีนี้ ได้มุ่งเน้นเป็นพิเศษในเรื่องความสัมพันธ์พื้นฐานระหว่างการรู้หนังสือและสันติภาพ

เรื่องดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันอย่างมาก ในช่วงเวลาแห่งความปั่นป่วนในปัจจุบัน หลายประเทศที่มีรูปแบบความรุนแรงที่หลากหลายจะมีอัตราการรู้หนังสือที่ต่ำที่สุดในโลก ความขัดแย้งยังคงเป็นหนึ่งในอุปสรรคสำคัญต่อการบรรลุผลตามเป้าหมายของการศึกษาเพื่อปวงชนและการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ โดยประชากรวัยประถมศึกษาที่อยู่นอกระบบโรงเรียนมากกว่าสี่สิบเปอร์เซ็นต์ทั่วโลกอาศัยอยู่ในประเทศที่ประสบปัญหาจากความขัดแย้ง

เราต้องไม่ยินยอมให้ความขัดแย้งมาฉุดรั้งโอกาสสำคัญต่อการรู้หนังสือของเด็กและผู้ใหญ่ การรู้หนังสือเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานและเป็นรากฐานของการศึกษาทั้งมวลรวมถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต การรู้หนังสือก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อชีวิตของประชาชน ทำให้แต่ละคนสามารถใช้ความรู้ประกอบการตัดสินใจเลือกหนทางต่าง ๆ ที่ดีสำหรับชีวิต และมีพลังในการเป็นผู้กระทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง สันติภาพที่ยาวนานขึ้นอยู่กับการพัฒนาพลเมืองที่รู้หนังสือและการเข้าถึงการศึกษาเพื่อปวงชน ท่ามกลางกลียุคทางการเมืองและความรุนแรงที่เพิ่มขึ้นในหลายส่วนของโลก การรู้หนังสือต้องเป็นเรื่องสำคัญในลำดับต้นเรื่องหนึ่งที่บรรจุในวาระแห่งชาติของทุกประเทศเกี่ยวกับการสร้างสันติภาพ

สันติภาพและการพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นสิ่งที่ต้องพึ่งพิงระหว่างกัน และจำเป็นอย่างยิ่งที่ทั้งสองสิ่งจะต้องพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งไปพร้อม ๆ กัน การรู้หนังสือยังเป็นตัวเร่งให้เกิดการพัฒนา สามารถทำให้สังคมเจริญเติบโตอย่างกว้างขวางและยั่งยืน โครงการส่งเสริมการรู้หนังสือต่าง ๆ กลายเป็นองค์ประกอบสำคัญของยุทธศาสตร์การพัฒนาในอนาคต เพื่อช่วยเปิดโอกาสและทักษะใหม่ ๆ ให้แก่ประชาชนทั้งปวง ทั้งหมดนี้ล้วนสำคัญต่อการบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของการศึกษาเพื่อปวงชน และการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ

แม้จะบังเกิดความก้าวหน้าในการมุ่งสู่เป้าหมายการรู้หนังสือในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ แต่ความท้าทายที่ยากจะเอาชนะยังคงรออยู่ข้างหน้า ซึ่งจะบรรลุผลได้ด้วยความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขอย่างเข้มแข็งจากนานาประเทศ หากเราจะทำตามสัญญาที่ให้ไว้ในการประชุมที่ดาการ์ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ขณะนี้ ยูเนสโกประเมินว่ามีประชากรผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือจำนวน ๗๗๕ ล้านคนทั่วโลก ขณะที่เยาวชนที่ไม่รู้หนังสือมีจำนวนถึง ๑๒๒ ล้านคนทั่วโลก โดยจะเป็นสตรีและเด็กหญิงเกือบ ๒ ใน ๓ ของประชากรผู้ใหญ่และเยาวชนที่ไม่รู้หนังสือ นับว่าเรากำลังสูญเสียศักยภาพที่ยิ่งใหญ่

เราสามารถยุติวงจรแห่งการเลือกปฏิบัติได้ โดยเราทั้งหมดต้องมีความใส่ใจร่วมกันที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้โลกใบนี้เป็นที่ที่มีผู้รู้หนังสือเพิ่มมากขึ้น ขณะที่เรากำลังก้าวเข้าใกล้กำหนดระยะสุดท้ายของการศึกษาเพื่อปวงชนในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เรายังคงได้รับแรงผลักดันใหม่ ๆ ยูเนสโกทำงานอย่างไม่เหน็ดเหนื่อยในการจะบรรจุเรื่องการศึกษาและการรู้หนังสือไว้เป็นเรื่องสำคัญสุดในวาระแห่งการพัฒนาโลก

การริเริ่มในเรื่อง การศึกษาต้องมาก่อน “Education First” ของเลขาธิการสหประชาชาติจะดำเนินการ
อย่างเป็นทางการในไม่ช้าภายในเดือนนี้ ซึ่งจะเป็นโยบายในระดับสูงสุดที่ให้การสนับสนุนอย่างแข็งแกร่ง
ผู้ชนะรางวัลการรู้หนังสือในระดับนานาชาติของยูเนสโกในปีนี้อาจถือว่าเป็นการพิสูจน์ให้เห็นว่า โครงการส่งเสริม
การรู้หนังสือที่ประสบผลสำเร็จสามารถบรรลุผลได้ดีเยี่ยมอย่างไร โดยได้ถ่ายทอดตัวอย่างต่าง ๆ ของ
บทบาทสำคัญของการรู้หนังสือในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคทางเพศ การแก้ปัญหาความ
ขัดแย้ง และความหลากหลายทางวัฒนธรรม

วันนี้ ดิฉันขอเรียกร้องให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกระดับได้ผนึกความเป็นหุ้นส่วนให้แข็งแกร่ง
เพื่อช่วยเร่งจัดการรู้หนังสือที่มีคุณภาพ เป็นเรื่องจำเป็นที่โครงการรู้หนังสือต้องหลอมรวมคุณค่า
แห่งสันติภาพ สิทธิมนุษยชน และหน้าที่พลเมืองเข้าไว้เป็นหนึ่งเดียว ถ้าเพียงเราทำให้การรู้หนังสือ
เป็นวิธีการเสริมสร้างอำนาจที่แท้จริง การรู้หนังสือก็จะสามารถนำมาซึ่งสันติภาพและการพัฒนา ขอให้
พวกเราจรร่วมกันทำสิ่งนี้ให้บังเกิดขึ้นโดยเร็ว

อิรินา โบโกวา

สาร

พันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี

เนื่องในโอกาส “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือและวันการศึกษานอกโรงเรียน”

๘ กันยายน ๒๕๔๖

องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ได้กำหนดให้วันที่ ๘ กันยายน ของทุกปี เป็นวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ (International Literacy Day) ประเทศไทยซึ่งเป็นสมาชิกองค์การดังกล่าว จึงได้กำหนดให้วันเดียวกันนี้เป็นวันการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อรณรงค์ให้ทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของการรู้หนังสือและการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งมุ่งส่งเสริมให้ประชาชนได้มีโอกาสเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ปัจจุบัน กระแสโลกาภิวัตน์ส่งผลให้เกิดความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรงในทุกด้าน ทั้งทางเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง และสังคม และได้ส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อสภาพความเป็นอยู่และวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคลในประเทศทั่วโลก ความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้มิได้เกิดขึ้นเฉพาะช่วงใดช่วงหนึ่งของชีวิตเท่านั้นแต่เกิดขึ้นอยู่เสมอตลอดเวลา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่บุคคลจะต้องปรับตัวเรียนรู้และศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อให้สามารถรู้เท่าทันสถานการณ์และสังคมโลก ตลอดจนจนสามารถที่จะเผชิญกับสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมั่นคง และดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

รัฐบาลปัจจุบันให้ความสำคัญกับการรู้หนังสือ และได้ส่งเสริมการสร้างนิสัยรักการอ่านให้เด็กและเยาวชน อันเป็นการเพิ่มความรู้ เต็มอาหารให้สมอง เพื่อให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและเป็นสังคมแห่งคุณภาพ ซึ่งจะเป็นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาประเทศต่อไป ตลอดจนมีนโยบายส่งเสริมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกันที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต จะได้มีปัญญาไว้เป็นทุนไว้สร้างงาน สร้างรายได้ โดยยึดหลักการศึกษ สร้างชาติ สร้างคน และสร้างงาน ทั้งนี้ ประชาชนต้องได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน โดยจัดโครงสร้างพื้นฐานการเรียนรู้และสนับสนุนงบประมาณทางการศึกษาให้ครอบคลุมทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย และเพียงพอต่อความต้องการเพื่อก่อให้เกิดความเสมอภาคและประกันโอกาสทางการศึกษาให้ประชาชนได้รับการศึกษาเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งเป็นที่น่ายินดีที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนได้ดำเนินการส่งเสริมการเรียนรู้ การจัดการระบบการเรียนรู้เติมปัญญาให้ชุมชน และดำเนินการสนองต่อนโยบายรัฐในโครงการสำคัญ ๆ จนนำไปสู่การสร้างเสริมความเข้มแข็งให้ชุมชนสังคมอันนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน

ในโอกาส “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” และ “วันการศึกษานอกโรงเรียน” พุทธศักราช ๒๕๔๖ นี้ ผมขอแสดงความชื่นชมและขอเป็นกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงานการศึกษานอกโรงเรียนซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนผู้พลาดโอกาส และต่อโอกาสในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกลทั่วประเทศ ได้มีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์แข็งแรง และมีขวัญกำลังใจที่มั่นคงพร้อมที่จะร่วมมือกันปฏิบัติงาน อันเป็นประโยชน์ต่อประชาชน และประเทศชาติให้ได้รับผลสำเร็จยิ่งขึ้นต่อไป

Message of His Excellency Thaksin Shinawatra
Prime Minister of Thailand
on the Occasion of the International Literacy Day and Thailand's
Non-Formal Education Day
8 September B.E. 2546

As UNESCO has declared the 8th September of every year as the “International Literacy Day”, Thailand as a member state of UNESCO has as well promulgated the same day as the “Non-Formal Education Day”. This day intends to stimulate the people from all walks of life to realize the importance of “literacy” and “non-formal education” in terms of continuing education and lifelong learning.

The globalization today has led to the rapid and absolute changes in economy, politics and governance, as well as society. The way of life people across the world has as well as directly and indirectly affected. These changes do not happen to any spans of people’s lives but do happen thoroughly until the end of their lives. Thus, education or continuing lifelong learning is regarded as a must in all walks of lives so as to enable them to have better self-adjustment if they face any problematic situations so they can live happily in the society.

At present, literacy has been placed at the top of the government’s priority list as a vital fundamental of the national development. The government policy has also put the emphasis on the same way to make the country a “quality and learning society” in which all Thai people have equal right to obtain lifelong learning and training opportunities. They shall have their own wisdom as a capital for creating jobs and generating incomes with the principle “Education help build the nation, develop human, and create jobs performances”. Given the benefits of education, all people must be thoroughly and equally provided with educational opportunity. Besides, learning of basic structure must be also developed, and budgetary support covering the wide range of the target groups. The budget allocation, therefore, must be sufficient for their needs and for equity of continuing lifelong learning through educational opportunity insurance system. It is delightful to know that during the many years, several concerned organizations have done many important projects on learning promotion and adding local wisdom to the society to serve the government policies. These efforts have put more strength and empowerment

to the communities and society as a whole which have, in turn, led the country to more sustainable development.

Ladies and gentlemen, in the occasion of the “International Literacy Day” and “Thailand’s Non-Formal Education Day”, I wish to take this moment to express my sincerest appreciation and heartfelt support to all concerned practitioners, whom I believe have put so many strengths and efforts to help make possible educational opportunity for those disadvantaged people in the remote rural areas. I also wish them a good health and stable will power to be able to continue their efforts in providing more extensive services for the benefits of your fellow people in the nations and in the whole world.

สาร

นายสมักร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี

เนื่องในโอกาส “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือและวันการศึกษานอกโรงเรียน”

ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๑

๘ กันยายน ๒๕๕๑

ในโอกาส “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือและวันการศึกษานอกโรงเรียน” เวียนมาบรรจบครบรอบปีอิกวาระหนึ่ง ซึ่งองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้กำหนดให้วันที่ ๘ กันยายนของทุกปี เป็น “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” ในนามของรัฐบาล ผมขอเชิญชวนพี่น้องประชาชนชาวไทยทุกคนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการรู้หนังสือ รวมทั้งการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หรือ “กศน.” เพื่อช่วยกันสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการรู้หนังสือ และสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

ปัจจุบันประเทศไทยมีประชากรประมาณ ๖๕ ล้านคน ในจำนวนนี้มีคนไทยอายุ ๑๕ ปี ขึ้นไป ที่จบประถมศึกษาปีที่ ๖ ที่นับเป็น “ผู้มีการเรียนรู้” หรือมีความสามารถในการอ่าน การเขียน และการคำนวณ ที่สามารถปรับใช้ในการดำเนินชีวิตตนไปสู่การ “คิดเป็น ทำเป็น” เพียงร้อยละ ๖๐ ของประชากรของประเทศ ส่วนทักษะการอ่านซึ่งเป็นเครื่องมือพื้นฐานสำคัญในการแสวงหาความรู้ของนักเรียนไทย ส่วนใหญ่ยังอยู่ในระดับต่ำ คือ ค่าไม่เกิน ๒ จาก ๕ ระดับ การขยายโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิตกว้างขวางมากขึ้น แต่ความสามารถในการเรียนรู้ที่เป็นการเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ยังอยู่ในระดับต่ำ คุณภาพการศึกษายังไม่เพียงพอในการปรับตัวที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ได้อย่างมีศักยภาพ จากสภาพข้อเท็จจริงที่ปรากฏดังกล่าวนี้ รัฐบาลจึงมีนโยบายที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษาของคนไทยให้บูรณาการสอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงระดับอุดมศึกษาทั้งในและนอกระบบการศึกษา สร้างระบบการเรียนรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยพัฒนาให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีความรู้ที่ทันโลกและมีความภาคภูมิใจในคุณค่าที่ดีของวัฒนธรรมไทยทุกช่วงวัย

ในโอกาส “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือและวันการศึกษานอกโรงเรียน” ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๑ นี้ ผมจึงขอส่งความปรารถนาดีและใคร่ขอเชิญชวนพี่น้องประชาชนชาวไทยทุกคนและสถาบันต่าง ๆ ทุกภาคส่วนของสังคมตั้งปณิธานอย่างแน่วแน่ที่จะผนึกกำลังกันสร้างโอกาสการเรียนรู้และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตลอดจนการยกระดับคุณภาพการศึกษาของพี่น้องประชาชนชาวไทยอย่างทั่วถึง เพื่อเป็นรากฐานที่มั่นคงของสังคมแห่งการเรียนรู้ ศักยภาพในการแข่งขันและการพัฒนาของประเทศต่อไป

คำกล่าว
นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี
เนื่องในโอกาสเปิดโครงการส่งเสริมการอ่าน เพื่อสร้างสังคม
แห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต
ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล
วันอาทิตย์ที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๒ เวลา ๑๐.๐๐ น.

กลุ่มสุนทรพจน์ โทร. ๔๙๑๘

วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๒

ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ท่านผู้อำนวยการองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ

ท่านผู้ว่าราชการจังหวัด

ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน

ผู้บริหารสำนักงานการศึกษาออกโรงเรียน

สื่อมวลชน และผู้มีเกียรติที่เคารพทุกท่าน

ผมมีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้มาเป็นประธานเปิดโครงการส่งเสริมการอ่าน เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในวันนี้

ปัจจุบันเป็นที่ทราบกันดีว่ากระแสโลกาภิวัตน์ทำให้หลาย ๆ สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบต่อถึงกันอย่างกว้างขวาง ทำให้คนเราต้องมีการปรับตัวกันอย่างมาก ซึ่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถช่วยให้สังคมในยุคปัจจุบันรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อที่จะเรียนรู้และนำไปปฏิบัติเพื่อให้มีชีวิตอยู่รอดได้อย่างมีคุณภาพ และเป็นกำลังสำคัญที่จะช่วยกันพัฒนาประเทศไปในทิศทางที่เหมาะสมและยั่งยืนต่อไป

ในโอกาสที่รัฐบาลได้ริเริ่มโครงการส่งเสริมการอ่าน เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผมขอเรียนว่าการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญและทรงพลังสำหรับมวลมนุษย เป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาตลอดชีวิตและเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีเยี่ยมของคนเรา สังคมการอ่านและสังคมที่ไม่อ่านนั้น มีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาการ การอ่านก็ยิ่งทำให้คนในสังคมเข้าใจสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่ซับซ้อนในสังคมได้มากขึ้น

การอ่านเป็นเครื่องมือที่ทรงพลังในการพัฒนาระดับสติปัญญาของสังคมมนุษย์ กล่าวคือ การศึกษาที่เกิดจากสังคมการอ่าน โดยพื้นฐานจะมีระดับสติปัญญาเฉลี่ยมากกว่าสังคมมนุษย์โดยทั่วไปที่ไม่อ่านหนังสือ และการอ่านยังทำให้เกิดการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ทำให้สมรรถนะในการเรียนรู้พัฒนาขึ้น สามารถรองรับความเปลี่ยนแปลง และมีความเข้มแข็งต่อภาวะการแข่งขันอย่างรุนแรงในปัจจุบัน หากเราสามารถฝึกตนให้เป็นคนรักการอ่านจนเป็นนิสัย ตั้งแต่ช่วง “วัยทองแห่งการเรียนรู้” คืออายุประมาณ ๑-๖ ปี ก็จะเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่ช่วยพัฒนาสติปัญญาของแต่ละบุคคล ช่วยให้เกิดกระบวนการคิด จินตนาการ องค์กรความรู้ และความคิดใหม่ ๆ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน พัฒนาตนเองและสังคมให้ดีขึ้นได้

ข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ รายงานเรื่องการอ่านหนังสือของคนไทยในปี ๒๕๕๑ พบว่าคนไทยอายุตั้งแต่ ๖ ขวบขึ้นไป อ่านหนังสือ (ที่ไม่ใช่หนังสือเรียนหรือเพื่องาน) ร้อยละ ๖๖.๓ ซึ่งยังน้อยเกินไป รัฐบาลจึงผลักดันให้ “การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ” และกำหนดให้วันที่ ๒ เมษายนของทุกปี ซึ่งตรงกับวันพระราชสมภพของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเป็น “วันรักการอ่าน” เพื่อให้คนไทยตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านและชวนช่วยฝึกฝนให้เกิดทักษะการเรียนรู้อย่างมีระบบ นำไปสู่การศึกษาตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ตามเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๖๑) ซึ่งจะเน้นคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาการเรียนรู้ของคนไทยและการเพิ่มโอกาสการศึกษาและการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

ผมเห็นว่าหน้าที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานไว้สามประการ คือ การพัฒนาคนไทยให้มีความสามารถในการอ่าน การพัฒนาคนไทยให้มีนิสัยรักการอ่าน และการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการส่งเสริมการอ่าน จะทำให้เกิดการรณรงค์การอ่านเขียนภาษาไทย ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทย บริหารจัดการและสร้างภาคีเครือข่าย พัฒนาความสามารถในการอ่านของคนไทย ปลุกฝังและสร้างทัศนคติคนไทยให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการอ่าน รวมทั้งพัฒนาและเพิ่มจำนวนแหล่งการเรียนรู้ให้มากขึ้น โดยเฉพาะการตั้งเป้าหมายที่จะทำให้ค่าเฉลี่ยในการอ่านหนังสือของคนไทยเพิ่มขึ้นจากปีละ ๕ เล่ม เป็นปีละ ๑๐ เล่มต่อคน เท่ากับจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพขึ้น ๒ เท่าหรือเท่ากับ ร้อยละ ๑๐๐ ภายในปี ๒๕๕๕ นั้นเอง

อย่างไรก็ตาม การนำยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติเป็นเรื่องสำคัญและการจะบรรลุผลได้อย่างมีประสิทธิภาพต้องได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนอย่างจริงจังจากทุก ๆ ฝ่าย ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะการผลิตหนังสือที่นำอ่านทั้งสำหรับเด็กและผู้ใหญ่ การสนับสนุนให้มีมุมหนังสือหรือห้องสมุดในครอบครัว โรงพยาบาล สถานีขนส่ง รวมถึงสถานีรถไฟ ชุมชน โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย สถานที่ราชการและสถานประกอบการต่าง ๆ ทั้งรัฐและเอกชน สนามบิน ไปจนถึงการผลิตสื่อในรายการโทรทัศน์ หรือสื่อสิ่งพิมพ์ที่กระตุ้นให้เห็นคุณค่าของการอ่าน โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งอยู่ใกล้ตัวประชาชนมากที่สุด ต้องเข้ามาเป็นกำลังหลักในการส่งเสริมการอ่านด้วย

สิ่งที่ผมขอให้เป็นข้อสังเกตในเรื่องเกี่ยวกับการอ่านไว้ในที่นี้ด้วยก็คือ การส่งเสริมให้มีการอ่านมากขึ้นถึงขั้นสร้างสังคมการอ่านให้เกิดขึ้นเป็นเรื่องที่ดีและจำเป็น แต่หนังสือที่อ่านก็ควรจะมีคุณภาพหลากหลายและมีคุณภาพ ไม่ใช่ชอบอ่านหนังสือประเภทไหนก็จะอ่านประเภทนั้นอยู่เพียงอย่างเดียว และการอ่านมากก็ควรต้องมีหลักการอ่านอย่างถูกวิธีและมีประสิทธิภาพ คือ การอ่านที่ทำให้เกิดการพัฒนาระดับสติปัญญามากกว่ามุ่งเน้นด้านความรู้และความจำ แต่การอ่านที่ถูกวิธีจะจำได้เองและความรู้ควรเป็นเรื่องรองและผลพลอยได้เท่านั้น การอ่านที่มีประสิทธิภาพระดับสติปัญญาต้องมาก่อนความรู้ เพราะความรู้มันถูกสร้างด้วยปัญญา และเมื่อเกิดปัญญาขึ้น ปัญญาสามารถสร้างความรู้ได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด ดังนั้น หลักสำคัญของการอ่านก็คือ อ่านให้มาก อ่านให้ถูกวิธี อ่านแล้วทำให้เกิดขบวนการคิดในรูปแบบของพหุปัญญา และอ่านแล้วต้องนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์

ผมทราบมาว่า กระทรวงศึกษาธิการจะใช้โอกาสแห่งการเปิดโครงการส่งเสริมการอ่านนี้ร่วมฉลองโอกาสวันทะเลโลกแห่งการรู้หนังสือ วันที่ ๘ กันยายน ของทุกปีขององค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ด้วย ดังนั้น ในนามของรัฐบาล ผมจึงขอยืนยันถึงความมุ่งมั่นที่จะสนับสนุนให้สังคมไทยกลายเป็นสังคมการอ่าน และส่งเสริมให้คนไทยมิใช่เป็นเพียงผู้รู้หนังสือตามหลักการของยูเนสโกเท่านั้น แต่เป็นผู้ที่มีสติปัญญาและพัฒนาการที่ดี และขอเน้นย้ำถึงความสำคัญของการอ่านหนังสือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจะต้องไม่ลืมที่จะส่งเสริมการอ่านในภาษาที่หลากหลาย เช่น ภาษาอังกฤษ และอื่น ๆ เพราะภาษาเหล่านั้นมีฐานข้อมูลความรู้และมีหนังสือที่นำอ่านมากมาย อีกทั้งยังเป็นการสร้างความเข้าใจระหว่างพี่น้องประชาชนทั่วโลกด้วยอีกทางหนึ่ง

ในโอกาสนี้ ผมขอส่งความปรารถนาดี และขอเชิญชวนพี่น้องประชาชน องค์กรภาครัฐและภาคเอกชนทุกแห่ง ร่วมกันตั้งปณิธานว่าจะผนึกกำลังกันสร้างโอกาสให้คนไทยได้รู้หนังสือ รักการอ่าน ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อทำให้สังคมไทยไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ สังคมแห่งการสร้างสรรค์ และสังคมแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืนสืบไป

ขอบคุณครับ

สาร

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี
เนื่องในโอกาส “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ”
ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๓ (๘ กันยายน ๒๕๕๓)
ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา
และสถานีวิทยุศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

(กำหนดบันทึกเทปวันจันทร์ที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๓ เวลา ๐๘.๐๐ น. ณ ห้องโดมทองตึกไทยคู่ฟ้า)

กลุ่มสุนทรพจน์ โทร. ๔๙๑๘

วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๓

พี่น้องประชาชนชาวไทยที่เคารพรักทั้งหลาย

เนื่องในโอกาสที่ “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” ขององค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ซึ่งตรงกับวันที่ ๘ กันยายนของทุกปี ได้เวียนมาบรรจบครบรอบปี อีกวาระหนึ่ง ผมขอส่งความระลึกถึงและความปรารถนาดีมายังพี่น้องประชาชนและผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเรียนรู้ทุกท่าน

การที่ประชาชนรู้หนังสือและมีความสามารถเข้าใจภาษาในระดับที่เหมาะสม จะเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ช่วยให้สามารถแสวงหาความรู้มาพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถติดต่อสื่อสารในการประกอบอาชีพให้ได้ผลสมบูรณ์ ประสบความสำเร็จในชีวิต และเป็นทรัพยากรบุคคลที่เป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้า ในปัจจุบันทุกประเทศทั่วโลกจึงตระหนักในความสำคัญของการส่งเสริมการศึกษาและการรู้หนังสือของประชาชนในประเทศของตน

ส่วนประเทศไทยของเรา แม้ว่าส่วนใหญ่ประชาชนจะรู้หนังสือในระดับที่สามารถประกอบอาชีพและดำรงชีวิตตามอัตภาพ แต่ก็ยังมีประชาชนที่ไม่รู้หนังสืออยู่ รัฐบาลจึงมีนโยบายในการส่งเสริมการศึกษาและการรู้หนังสือ เพื่อให้ประชาชนเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๒ กำหนดให้การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ และวันที่ ๒ เมษายนของทุกปี ซึ่งตรงกับวันคล้ายวันพระราชสมภพของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นวันรักการอ่าน ตลอดจนกำหนดให้ช่วงเวลาระหว่างพุทธศักราช ๒๕๕๒ ถึง ๒๕๖๑ เป็นทศวรรษแห่งการอ่าน เพื่อส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ของประชาชนให้สูงขึ้น

นอกจากนี้ รัฐบาลยังเน้นการสร้างโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันผ่านโครงการเรียนฟรี ๑๕ ปีอย่างมีคุณภาพ ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนมากกว่า ๑๒ ล้านคน กำหนดนโยบายปฏิรูปการ ศึกษาในทศวรรษที่ ๒ อันเป็นการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ ทั้งการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการการปรับปรุงกฎหมายด้านการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร ตลอดจนส่งเสริมการกระจายอำนาจให้หน่วยงานต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นคุณธรรมนำความรู้อย่างแท้จริง

รัฐบาลหวังเป็นอย่างยิ่งว่า พี่น้องประชาชนชาวไทยถ้วนหน้าจะตระหนักถึงความสำคัญของการรู้หนังสือ และร่วมกันตั้งปณิธานแน่วแน่ที่จะผนึกกำลังกันอย่างเข้มแข็ง เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้พี่น้องชาวไทยทุกคนเป็นผู้รู้หนังสือ มีนิสัยรักการอ่าน รักการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ร่วมกันสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ สังคมแห่งการสร้างสรรค์ และสังคมแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อนำพาให้ประเทศไทยเจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาอารยประเทศสืบไป

สวัสดิ์ศรีรับ

สาร

นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี

เนื่องในโอกาส “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” ประจำปี ๒๕๕๔

วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๔

วันที่ ๘ กันยายน ของทุกปี องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) กำหนดให้เป็น “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” ดิฉันในนามของรัฐบาล ขอส่งความปรารถนาดีมายังพี่น้องประชาชน และผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับวงการศึกษาของไทยทุกท่าน

สังคมโลกปัจจุบันเป็นสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ ความเจริญก้าวหน้าของนวัตกรรมทางปัญญา ทำให้ความรู้เป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ และเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศ รัฐบาลตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา นโยบายด้านการศึกษาดำเนินไปอย่างมุ่งมั่นส่งเสริมให้ประชาชนทุกคนมีความรู้โดยเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติแบบบูรณาการทุกมิติ ทั้งการปฏิรูประบบองค์ความรู้ที่เป็นมาตรฐานสากล และภูมิปัญญาท้องถิ่น ปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาทุกระดับให้รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลก ปฏิรูปบุคลากรครูให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมการศึกษา ทั้งในระบบ การศึกษา นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย สร้างโอกาสและกระจายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงประชาชน ทุกกลุ่มอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ตลอดจนการจัดการศึกษาขั้นอุดมศึกษาและอาชีวศึกษา ให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน ซึ่งกำลังจะเกิดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ นี้ นอกจากนี้ ยังดำเนินการลดข้อจำกัดของการเข้าถึงการศึกษา ระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาชั้นสูง โดยจัดให้มี “โครงการเงินกู้เพื่อการศึกษาที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคต” และ “โครงการ ๑ อำเภอ ๑ ทุน” เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กไทยไปเรียนต่อต่างประเทศ รวมทั้ง การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างทุนปัญญาของชาติ และส่งเสริมการพัฒนามหาวิทยาลัยสู่การเป็นมหาวิทยาลัยของโลก

จะเห็นได้ว่าทุกมิติของการพัฒนาระบบการศึกษาล้วนมุ่งขจัดปัญหาความไม่รู้หนังสือให้หมดไปจากสังคมไทย เพื่อให้คนไทยทุกคนมีความรู้ทั้งในเชิงลึกและกว้าง และมีการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อจะได้เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพของประเทศและสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมอุดมปัญญา เพื่อจะได้ นำพาประเทศไทยไปยืนหยัดบนเวทีโลกอย่างสง่างาม

เนื่องในโอกาส “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” ประจำปี ๒๕๕๔ ดิฉันขออวยพรให้ ผู้ที่มีบทบาทภารกิจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของชาติ ประสบแต่ความสุข ความเจริญ มีกำลังกาย กำลังใจ และกำลังปัญญาที่เข้มแข็ง เพื่อจะได้เป็นกำลังสำคัญในการร่วมพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยของเราให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาอารยประเทศต่อไป

นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

ตามรอยสถานการณ์การรู้หนังสือโลก
จากสารผู้อำนวยการใหญ่ยูเนสโก

สาร

นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี
เนื่องในโอกาส “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” ประจำปี ๒๕๕๕
วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๕

องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ได้กำหนดให้วันที่ ๘ กันยายนของทุกปีเป็น “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” เพื่อรณรงค์ให้ทุกคนในสังคมโลกได้ตระหนักถึงความสำคัญ และความจำเป็นที่จะต้องผนึกกำลังร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาความไม่รู้หนังสือของประชาชนในประเทศ ซึ่งการรู้หนังสือเป็นพื้นฐานของการศึกษาที่ช่วยพัฒนาคนให้มีทักษะทั้งในด้านการคิด วิเคราะห์ และสามารถนำไปใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อพัฒนาตนเอง สังคม และประเทศชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรู้หนังสือได้มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น

รัฐบาลมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าจึงมีนโยบายเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ และพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ โดยได้มีนโยบายกระจายโอกาสทางการศึกษาให้เข้าถึงประชาชนทุกกลุ่ม รวมถึงผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้บกพร่องทางกายและการเรียนรู้ ตลอดจนชนกลุ่มน้อย โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานความเสมอภาคและความเป็นธรรม ซึ่งภารกิจสำคัญที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน คือการขจัดความไม่รู้หนังสือให้หมดสิ้นไปจากสังคมไทย เพื่อยกระดับการศึกษาของคนทุกกลุ่มทุกวัยให้สูงขึ้น มีสิทธิและความเสมอภาคในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาทุกคนให้มีความรู้อย่างมีคุณภาพยิ่งขึ้น สามารถติดต่อสื่อสารและนำไปใช้ประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมและมีความสุข ทั้งเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศไทยให้เจริญรุ่งเรืองต่อไป โดยเฉพาะการเตรียมความพร้อมเพื่อนำประเทศไทยเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ อย่างสมบูรณ์

เนื่องในโอกาส “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” ประจำปี ๒๕๕๕ รัฐบาลหวังเป็นอย่างยิ่งว่าทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเรียนรู้ และพี่น้องชาวไทยทุกคนจะตระหนักถึงความสำคัญ รวมทั้งร่วมมือกันส่งเสริมสนับสนุนให้คนไทยทุกคนรู้หนังสือและเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อร่วมกันสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมอุดมปัญญา และสามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกต่อไป

นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร
นายกรัฐมนตรี

สาร
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
เนื่องในโอกาส “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือและวันการศึกษานอกโรงเรียน”
๘ กันยายน ๒๕๔๖

วันที่ ๘ กันยายนของทุกปี องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้กำหนดให้เป็นวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ (International Literacy Day) ประเทศไทยในฐานะประเทศสมาชิกขององค์การ UNESCO ได้จัดการเฉลิมฉลองอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลา ๔๐ ปี ตลอดจนได้ขยายให้วันนี้เป็นวันที่ส่งเสริมการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตสำหรับประชาชน จึงใช้ชื่อในวันนี้ว่าเป็น “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือและวันการศึกษานอกโรงเรียน”

การรู้หนังสือเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกคน เพราะจะเป็นเครื่องมือในการสื่อสารระหว่างคนในสังคม และยังเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ใ้ตนตลอดไปด้วย ทุกประเทศต่างให้ความสำคัญและพยายามส่งเสริมให้ประชาชนทุกคนสามารถอ่านออกเขียนได้ไม่เพียงแต่ภาษาประจำชาติเท่านั้น แต่ในปัจจุบันยังมีการส่งเสริมให้รู้ภาษาอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นด้วย เช่น ภาษาต่างประเทศ การใช้คอมพิวเตอร์ รวมไปถึงความรู้ความเข้าใจเรื่องกฎหมาย

สำหรับประเทศไทยขณะนี้ยังมีผู้ไม่รู้หนังสืออยู่ประมาณ ๒.๕ ล้านคน ส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุ หรือผู้ที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาพื้นฐาน ซึ่งคนกลุ่มนี้นอกจากจะมีปัญหาเรื่องไม่รู้หนังสือแล้วถึงแม้จะสอนจนรู้หนังสือก็อาจกลายเป็นผู้ลืมนหนังสือได้ง่าย เพราะการใช้ชีวิตในสังคมอาจที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลัก ดังนั้น การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับผู้ที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลักจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งทั้งในกลุ่มชาวไทยภูเขาหรือชาวไทยมุสลิมในภาคใต้ หากสามารถพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมแล้ว จะทำให้การส่งเสริมการรู้หนังสือมีความยั่งยืนมากขึ้น นอกเหนือจากความสามารถในการรู้หนังสือไทยแล้ว การส่งเสริมให้สามารถใช้ภาษาไทยให้มีความคิดวิเคราะห์ในการศึกษาภาษาไทยเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน รวมทั้งการขยายความรู้หนังสือให้ไปสู่การรู้เนื้อหาสาระที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตด้วย

ในวาระวันสำคัญนี้ ผมขอส่งกำลังใจให้เจ้าหน้าที่ กศน. และเครือข่าย กศน. ทุกท่าน ขอให้ปีนี้เป็นปีที่จะได้ช่วยยกระดับการศึกษาแก่ประชาชน ร่วมกันแสวงหาผู้ที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาเพื่อให้บริการที่ครบถ้วน และประสานงานกับเครือข่าย เพื่อให้สามารถขยายงานการศึกษานอกโรงเรียนให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้นต่อไป

นายจาตุรนต์ ฉายแสง

สาร
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
เนื่องในโอกาส “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ”
๘ กันยายน ๒๕๕๑

ในโอกาสวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ ได้เวียนมาบรรจบครบรอบปีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๑ อีกวาระหนึ่ง ซึ่งบรรดาประเทศสมาชิกองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือ UNESCO ถือว่าเป็นวันที่จะกระตุ้นเตือนประชาคมโลกให้ตระหนักถึงความสำคัญของการรู้หนังสือ ซึ่งในปัจจุบันมิได้หมายความถึงการอ่านออกเขียนได้เท่านั้น แต่ได้ขยายความรวมถึงความสามารถขั้นพื้นฐานในการเรียนรู้ เพื่อที่จะดำรงชีวิตและประกอบสัมมาอาชีพได้อย่างมีความสุขในสังคมปัจจุบัน

รัฐบาลตระหนักดีว่า การที่ประชาชนคนไทยมีความรู้ ความสามารถในการแสวงหาความรู้ จะเป็นที่มาของการพัฒนาบ้านเมืองไปสู่ความเจริญในทุกด้าน จึงได้พยายามส่งเสริม สนับสนุนให้บ้านเมืองของเราเกิดบรรยากาศของการเรียนรู้ ประชาชนมีบทบาทในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ตามความสมัครใจ มีการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เพราะรัฐบาลเชื่อมั่นว่าการที่พี่น้องประชาชนคนไทยมีความสามารถในการเรียนรู้ หมายถึง ความมีอิสรภาพที่จะปลดปล่อยตนเองจากความไม่รู้ จากความยากลำบากในชีวิตไปสู่อนาคตที่ดี เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ในโอกาสวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ ในปีพุทธศักราช ๒๕๕๑ นี้ รัฐบาลขอส่งความปรารถนาดีมายังพี่น้องประชาชน และขอเชิญชวนให้ทุก ๆ ฝ่ายให้ความสนใจ และมีส่วนในการสร้างเสริมสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ นำความสุขความเจริญมาสู่ตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติสืบไป

นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์

พระราชดำรัส

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เนื่องในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นประธานในงาน

วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ และวันการศึกษาออกโรงเรียน

ณ ศูนย์การค้าแพชั่นไอส์แลนด์ ถนนรามอินทรา กรุงเทพมหานคร

วันพุธที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๒

การรณรงค์ส่งเสริมเรื่องการรู้หนังสือหรือการอ่านออกเขียนได้นั้น เป็นภารกิจที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างยิ่ง เพราะการรู้หนังสือจะทำให้ประชาชนมีความรู้ความสามารถในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น และยังเป็นพื้นฐานของการแสวงหาความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ต่อไปอีก โดยเฉพาะในโลกปัจจุบันที่การศึกษาหาความรู้มีวิธีการอันหลากหลายล้วนต้องอาศัยการรู้หนังสือเป็นพื้นฐานสำคัญทั้งสิ้น

ในปัจจุบัน แม้การสำรวจตัวชี้วัดความจำเป็นขั้นพื้นฐานจะพบว่า มีผู้ที่อ่านออกเขียนได้อยู่ถึงร้อยละ ๙๗ แล้วก็ตาม ก็ยังมีผู้ที่ไม่รู้หนังสืออยู่อีก โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในชนบทห่างไกลผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งคนพิการต่าง ๆ จำเป็นที่ทุก ๆ ฝ่าย จะต้องช่วยกันส่งเสริมให้ผู้ที่ยังไม่รู้หนังสือได้รู้หนังสือมากขึ้น เป็นการช่วยให้ประชาชนทุกคนมีโอกาสและมีสิทธิ์เท่าเทียมกันในการพัฒนาตนเองและครอบครัว

การส่งเสริมการอ่านนับเป็นภารกิจต่อเนื่องจากการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ เพื่อให้บุคคลได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ดำรงความสามารถในการรู้หนังสือต่อไป และสามารถแสวงหาความรู้ให้มากขึ้น ในการประชุมบรรณารักษ์นานาชาติที่ผ่านมา ข้าพเจ้าได้เน้นให้เห็นถึงความสำคัญของห้องสมุดซึ่งเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกในการรณรงค์ส่งเสริมการอ่าน เป็นศูนย์ข้อมูลและศูนย์การเรียนรู้ของประชาชนที่สำคัญ บัดนี้ได้รับทราบว่าการศึกษานอกโรงเรียนได้ชักชวนชาวบ้านจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนขึ้นทั่วประเทศ นับว่าเป็นการริเริ่มที่ดีที่จะให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการดูแลงานการศึกษาของคนกับชุมชนมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดารที่หน่วยงานพัฒนาต่าง ๆ ยังเข้าไปไม่ถึงงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจะต้องครอบคลุมทั้งในเรื่องการศึกษา การส่งเสริมข่าวสารข้อมูล และการดูแลสุขภาพปัญหาการดำรงชีวิตของประชาชนทุกเพศทุกวัยในชุมชนด้วย

ในส่วนของศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกันนั้น เป็นเรื่องที่จะต้องทำความเข้าใจถึงหลักการและปรัชญาที่เน้นความยืดหยุ่น สามารถปรับให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และมีเนื้อหาของการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ เพราะเป็นการเรียนจากสภาพจริง จากภูมิปัญญาของท้องถิ่น อาจจะใช้เรียกว่าการศึกษานอกโรงเรียนเป็นการศึกษาตลอดชีวิตของประชาชน ที่จะต้องเรียนรู้นอกเหนือไปจากการเรียนในระบบโรงเรียน

การส่งเสริมให้เห็นความสำคัญของการรู้หนังสือ และการศึกษานอกโรงเรียนนั้น เป็นเรื่องที่ดีและควรจะต้องทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งให้เกิดประโยชน์กับประชาชนโดยตรง เป็นการทำงานเพื่อประโยชน์ของสังคม เพื่อให้เกิดสันติภาพ ความเข้าใจอันดี การยอมรับนับถือ และความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ในระหว่งมนุษยชาติสืบไป

คำปราศรัย
ของนายกรัฐมนตรี (นายชวน หลีกภัย)
เนื่องในโอกาส “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือและวันการศึกษาออกโรงเรียน”
๘ กันยายน ๒๕๕๒

พี่น้องประชาชน และผู้ปฏิบัติงานการศึกษาออกโรงเรียนทั้งภาครัฐและเอกชนที่เคารพทุกท่าน

ในโอกาสวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือและวันการศึกษาออกโรงเรียนได้เวียนมาบรรจบครบรอบปีอีกครั้งหนึ่งในวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๒ นี้ ผมขอเชิญชวนให้พี่น้องประชาชนและผู้ปฏิบัติงานการศึกษาออกโรงเรียนได้ตระหนักถึงภารกิจอันสำคัญในการพัฒนาประเทศร่วมกัน

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๒ นี้ มีความสำคัญยิ่งต่อการศึกษาของประเทศ เพราะเหตุว่าเป็นปีแรกที่ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนระบบและวิธีการจัดการศึกษาตามหลักการการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งหวังว่าการศึกษาจะพัฒนาศักยภาพ ทักษะ ความรู้ และความสามารถของบุคคลให้สามารถปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สามารถพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้สามารถคิดเป็น ทำเป็น และพึ่งตนเองได้ การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาครั้งนี้ นับได้ว่าเป็นความพยายามร่วมกันของประชาชนครั้งสำคัญ ซึ่งมีประเด็นที่ใคร่ขอเชิญชวนให้พิจารณาเป็นพิเศษ คือ เรื่องการรู้หนังสือและการศึกษาออกโรงเรียน กล่าวคือ

การรู้หนังสือเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เพราะเป็นเครื่องมือที่ใช้สื่อสารกันในสังคม ผู้ที่ไม่รู้หนังสือมักจะถูกกีดกันออกจากกระบวนการพัฒนากลายเป็นผู้ด้อยโอกาสในสังคม แม้ว่าประเทศไทยจะพยายามแก้ไขปัญหาคาดการไม่รู้หนังสือ โดยการส่งเสริมให้ครอบครัว ชุมชน ตลอดจนสถาบันต่าง ๆ ช่วยกันสอน และรณรงค์ให้แก้ปัญหาคาดการไม่รู้หนังสืออย่างกว้างขวางก็ตาม แต่ก็ยังมีผู้ไม่รู้หนังสืออยู่ไม่น้อยที่ทุกฝ่ายในสังคมต้องช่วยเหลือต่อไป

สำหรับเรื่องการศึกษาออกโรงเรียนนั้น เป็นส่วนหนึ่งที่จะเสริมให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งเป็นภารกิจร่วมกันของทุก ๆ ฝ่ายที่จะร่วมกันจัดกิจกรรมหรือโครงการ เพื่อให้บุคคลได้เรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ตามความสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ซึ่งจะต้องส่งเสริมให้มีการจัดโครงการการศึกษาออกโรงเรียนอย่างกว้างขวาง โดยมุ่งหมายให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

ในโอกาสวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือและวันการศึกษาออกโรงเรียนในวันนี้ ผมขอเชิญชวนให้พี่น้องประชาชนและผู้ปฏิบัติงานการศึกษาออกโรงเรียนทั้งภาครัฐและเอกชน ร่วมกันตั้งปณิธานในอันที่จะร่วมมือร่วมใจกันส่งเสริมการรู้หนังสือและทำงานการศึกษาออกโรงเรียน เพื่อประโยชน์สุขแก่พี่น้องประชาชนและประเทศชาติสืบไป

คำปราศรัย

ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายสมศักดิ์ ปรีศนันท์กุล)
เนื่องในโอกาส “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือและวันการศึกษานอกโรงเรียน”
๘ กันยายน ๒๕๔๓

พี่น้องประชาชน ที่เคารพทุกท่าน

ในโอกาสวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ และวันการศึกษานอกโรงเรียนได้เวียนมาบรรจบครบรอบปีอีกครั้งหนึ่ง ในวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๓ นี้ ผมขอเชิญชวนให้พี่น้องประชาชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการรู้หนังสือและการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาที่รัฐบาลกำลังดำเนินงาน โดยยึดมั่นในหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ในอันที่จะให้ประชาชนทุกหมู่เหล่าได้รับการศึกษาตลอดชีวิต และมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการศึกษา

การรู้หนังสือในปัจจุบันนี้มิได้หมายถึง การอ่านออกเขียนได้เท่านั้น แต่มีความหมายครอบคลุมไปถึงการอ่านในระดับที่สามารถแสวงหาความรู้ และการเขียนเพื่อสื่อสารคนอื่น ๆ ในสังคมได้อย่างมีความหมาย ซึ่งจะเป็พื้นฐานสำคัญที่จะนำบ้านเมืองของเราก้าวไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

วันที่ ๘ กันยายน ในปีนี้ ผมจึงขอเชิญชวนให้ทุกท่านตระหนักถึงความสำคัญของการแสวงหาความรู้ และร่วมกันสร้างสรรค์สังคมแห่งการเรียนรู้ ให้เกิดขึ้นอย่างน้อยเริ่มต้นจากการอ่านเพื่อตนเองและพัฒนาไปสู่การแสวงหาความรู้ให้กว้างขวางขึ้นจากลำพังคนเดียวไปสู่การรวมกลุ่มกันเรียนรู้ในสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ต่อบ้านเมือง โดยรัฐบาลจะเร่งสร้างและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เช่น ห้องสมุดประชาชน ที่อ่านหนังสือ ศูนย์การเรียนรู้แห่งการเรียนรู้ ตลอดจนสื่อต่าง ๆ ให้พอเพียงรวมทั้งส่งเสริมและสร้างสรรค์กิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อเสนอโอกาสให้ประชาชนสามารถเรียนได้ตามความต้องการอย่างหลากหลาย โดยมีมุ่งหมายที่จะให้กระบวนการการศึกษาตลอดชีวิตเกิดขึ้นได้จริงในสังคมไทย

ในโอกาสที่ ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นปีที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีเสด็จพระราชสมภพครบ ๑๐๐ ปี และองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติได้ยกย่องพระองค์ไว้ในฐานะบุคคลสำคัญของโลกที่มีผลงานดีเด่นด้านการศึกษาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและพัฒนาสังคม ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ อันยังประโยชน์ไพศาลแก่พสกนิกรกระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดงานเฉลิมฉลองพระเกียรติคุณของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในฐานะที่ทรงเป็นแบบอย่างของการเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ทรงเรียนรู้ทั้งจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งทรงบูรณาการความรู้ที่ทรงได้รับจากการศึกษาต่าง ๆ มาเพื่อทรงประกอบ พระราชกรณียกิจน้อยใหญ่เพื่อประชาราษฎร์ นอกนั้นยังทรงพระมหากรุณาธิคุณทำนุบำรุงผู้ด้อยโอกาส และผู้ยากไร้ต่าง ๆ ทั้งทางด้านสุขภาพอนามัย ด้านการงานอาชีพ และการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ด้วย กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ใช้โอกาสนี้เฉลิมฉลองเทิดพระเกียรติคุณ ในฐานะที่ทรงเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต อันเป็นแบบอย่างแก่พวงชนชาวไทย

ในโอกาสวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือและวันการศึกษานอกโรงเรียนในวันนี้ ผมขอเชิญชวนให้พี่น้องประชาชนและผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนทั้งภาครัฐและเอกชนร่วมกันตั้งปณิธานในอันที่จะร่วมมือร่วมใจกัน ส่งเสริม สนับสนุนการรู้หนังสือและการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อประโยชน์สุขแก่พี่น้องประชาชนและประเทศชาติสืบไป

ขอขอบพระคุณ

นายสมศักดิ์ ปรีศนันท์ทุกุล

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

คำกล่าวปาฐกถาและคำกล่าวเปิดงาน
“วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” พ.ศ. ๒๕๕๔
โดย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายวรวัจน์ เอื้ออภิญญกุล)
วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๔
ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติแกรนด์วิว โรงแรมเชียงใหม่แกรนด์วิว
อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

รองผู้อำนวยการสำนักงานยูเนสโก สำนักงานส่วนภูมิภาค กรุงเทพฯ และคณะ

รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่

คณะกรรมการ กศน.

เลขาธิการ กศน.

ผู้บริหาร กศน. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และแขกผู้มีเกียรติทุกท่าน

ผมรู้สึกเป็นเกียรติและยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้มีโอกาสมาเปิดงาน “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ พ.ศ. ๒๕๕๔” ปีนี้เป็นปีที่มีความสำคัญยิ่งของปวงชนชาวไทย เนื่องจากเป็นปีมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ “พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน” ได้เจริญพระชนมายุครบ ๗ รอบ ๘๔ พรรษา ในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ ซึ่งตลอดช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ประชาชนทุกหมู่เหล่าล้วนตระหนักเป็นอย่างดีว่า พระองค์ทรงเป็นแบบอย่างและแรงบันดาลใจให้พสกนิกรในการเป็นนักการศึกษาและนักเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งทรงส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือมาอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากโครงการพระราชดำริต่าง ๆ ที่ทรงมุ่งสร้างความสำเร็จและตระหนักในความรู้หนังสือให้เกิดขึ้นกับประชาชนคนไทย คำว่ารู้หนังสือคงไม่ได้หมายถึงเพียงแต่ว่าอ่านหนังสือ แต่จริง ๆ แล้วก็คือองค์ความรู้ทุกอย่างที่องค์การยูเนสโกอยากให้คนไทย อยากให้รัฐบาลไทยได้ผลักดันให้พี่น้องประชาชนคนไทยได้เข้าถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็สิ่งที่รัฐบาลจะให้กับพี่น้องประชาชนหรือองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบโลก ที่เราจะต้องดำเนินการนำไปให้กับพี่น้องประชาชน การที่รู้หนังสือหรือการรู้ถึงแหล่งข้อมูลความรู้ต่าง ๆ เป็นเรื่องที่สิทธิพื้นฐานที่ประชาชนควรจะได้รับ การที่พี่น้องประชาชนรู้ตระหนักในสิทธิของตนเอง นั้นทำให้เขาพ้นจากการถูกเอารัดเอาเปรียบและเข้าถึงสิทธิต่างๆ ที่ประชาชนพึงจะมีภายใต้ระบอบการปกครองภายใต้ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิ่งทีประชาชนควรจะได้รับก็คือสิทธิพื้นฐานของประชาชนทีควรจะได้รับจากรัฐบาล ในช่วงเวลาที่ผ่านมาณะครึบทางด้านการศึกษาของประเทศไทยเราได้มีการขยายตัวทางปริมาณให้ครอบคลุม กระทรวงศึกษาธิการพยายามขยายเรื่องจำนวนผู้เรียนรู้ แต่การเข้าถึงองค์ความรู้และการนำไปใช้ประโยชน์ยังมีอยู่ไม่มาก พี่น้องประชาชนที่อายุเกิน ๑๕ ปี ยังมีถึงร้อยละ ๖๐ มีเพียงร้อยละ ๖๐ ที่สามารถอ่านออกเขียนได้ และนำไปใช้ได้ นั้นแปลว่ามีพี่น้องประชาชนอีกจำนวนมาก ที่หวังว่าอยากจะทำเข้าถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ

ในปีนี้ภายใต้รัฐบาลของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ท่านนายกฯ มุ่งหวังให้พี่น้องประชาชนอยู่ดีกินดี มุ่งหวังให้พี่น้องประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และตระหนักในสิทธิพื้นฐานของพี่น้องประชาชน วันนี้ผมตั้งใจครับที่ได้มาพบกับท่านผู้บริหารของ กศน. และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ปีนี้จะเป็นปีที่กระทรวงศึกษาธิการจะดำเนินการตามยุทธศาสตร์ของรัฐบาลของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ทางกระทรวงศึกษาธิการใช้คำว่า ยุทธศาสตร์ ๒๕๕๕ แต่ไม่ได้หมายถึงว่าเป็นปี พ.ศ. ๒๕๕๕ นะครับ แต่หมายถึงว่าภายใน ๒ ปี ทางกระทรวงศึกษาธิการจะศึกษา ๕ ภูมิภาคของโลก ไม่ว่าจะเป็นทวีปยุโรป อเมริกา แอฟริกา ออสเตรเลีย และเอเชีย วันนี้เราต้องใช้คำว่ารู้เขา รู้เรา และรู้ตนเอง รู้เขา คือทั้งห้าภูมิภาค เราต้องรู้ให้ได้ครับ ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เราจะก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และหลังจากนั้นเราต้องก้าวให้ทันต่อบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกทุกแห่ง การก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแปลว่าอะไรครับ แปลว่าอีกเพียงสามสี่ปีเท่านั้น อย่างน้อยสิบประเทศในอาเซียนจะสามารถนำสินค้าของเขามาขายในประเทศไทยได้โดยไม่มีข้อจำกัดของกำแพงภาษี เราจะเกิดการแข่งขันกันภายในประเทศและระหว่างประเทศในระดับของภูมิภาคอย่างเข้มข้น ซึ่งวันนี้ถ้าเรารู้กันให้ดีแล้ว วันนี้เองคนไทยยังขาดศักยภาพในการแข่งขันกับต่างประเทศค่อนข้างมาก ภายในสองปี สองถึงสามปี เราจะเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับคนไทยอย่างไร โดยเฉพาะในเรื่องขององค์ความรู้ เทคโนโลยีต่าง ๆ ไอทีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ในเรื่องของภาษาที่เราจะสื่อสารกับนานาประเทศได้อย่างไร หัวหนึ่งคือห้าภูมิภาคของโลก อีกหัวหนึ่งที่จะเรียนกับท่านผู้บริหารของ กศน. ก็คือ วันนี้เราต้องเรียนรู้ตัวเรา ตัวเราคืออะไรครับ ภายในจังหวัดต่าง ๆ มีศักยภาพที่แตกต่างกัน ในอดีตนั้นกระทรวงศึกษาธิการใช้องค์ความรู้ชุดเดียวของกระทรวงศึกษาธิการส่งไปยังทุกภูมิภาคของประเทศไทยเพื่อเรียนรู้ แต่วันนี้ผมอยากจะเรียนว่าพี่น้องประชาชนอยากจะมีองค์ความรู้ที่จะพัฒนาพื้นที่ของเขา เขาอยากจะมีศักยภาพของเขาว่าในแต่ละจังหวัดมีทรัพยากรธรรมชาติอะไรบ้าง ที่มีขีดความสามารถแข่งขันกันระหว่างประเทศ อะไรคือจุดแข็งของเรา อะไรคือจุดแข็งของเขา อะไรคือจุดอ่อนของเรา อะไรคือจุดอ่อนของเขา สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ต้องเปรียบเทียบ

๑) ศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติมีอะไร ท่านผู้บริหารทุกท่านต้องค้นให้พบว่าในแต่ละจังหวัดนั้นมีทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่าอะไรที่เราจะนำมาเป็นศักยภาพของเรา

๒) ศักยภาพของภูมิอากาศ บางท่านอาจจะคุ้นเคยครับ แต่ท่านทราบไหมครับ ช่วงแสงความชื้น ต่าง ๆ มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืชต่าง ๆ แตกต่างกัน ทำให้เราถึงบอกว่าบางครั้ง พืชตัวนี้ปลูกดีที่จังหวัดนี้ พืชตัวนี้ปลูกดีที่จังหวัดนี้ ถ้าเราจะแข่งขันกับต่างประเทศ สิ่งที่จะได้เปรียบเขาที่สุดก็คือภูมิประเทศ และภูมิอากาศ ของประเทศไทยที่สามารถปลูกพืชได้หลากหลายนานาชนิด เราต้องเลือกพืชที่เราปลูกได้ ปลูกได้ดี มีคุณภาพ แต่ต่างประเทศปลูกไม่ได้ อะไรเราต้องค้นให้พบในแต่ละพื้นที่ ในวันนี้เองผมอยากเรียนว่า พืช อาหาร และพลังงานของประเทศไทย ราคาพืชอาหารในตลาดโลกเพิ่มเป็นสองเท่า แต่ถามว่าวันนี้เราส่งพืชอาหารอะไรออกไปต่างประเทศได้บ้าง มีราคาเพิ่มบ้าง เพิ่มไม่มากครับ เพราะฉะนั้นในสิ่งนี้ทางกระทรวงศึกษาธิการจะขอให้ทุกท่านได้ค้นให้พบว่าในพื้นที่ที่ท่านรับผิดชอบนั้นมีศักยภาพดินฟ้าอากาศอะไร เราต้องรู้ตัวเราก่อน

๓) ศักยภาพของภูมิประเทศที่ท่านต้องนำมาใช้ จะเป็นภูเขา เป็นทะเล เป็นที่ราบ เป็นศูนย์กลาง การคมนาคม เราอยู่ด้วยความเคยชินครับแต่เราไม่รู้ว่าจุดที่เราอยู่นั้นมีศักยภาพทางภูมิศาสตร์อย่างไร ได้เปรียบอย่างไร ซึ่งถ้าเรานำสิ่งเหล่านี้มาคิด เราจะรู้เลยว่าเรามีจุดแข็งหลายอย่างที่ต่างประเทศเทียบเราไม่ได้

๔) ศักยภาพทางวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญา ในโลกนี้เรามีเพียงไม่กี่ประเทศเท่านั้นที่มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมสูงสุดและมากมายเช่นประเทศไทย หลายประเทศสามารถนำวัฒนธรรมเขานี้มาเป็นขีดความสามารถแข่งขันด้านการท่องเที่ยว ด้านการผลิตสินค้า อย่างเช่น ญี่ปุ่น เกาหลี ถ่ายทอดผ่านภาพยนตร์ ถ่ายทอดผ่านกิจกรรม ดนตรีต่าง ๆ มา เขาสามารถสร้างขีดความสามารถการแข่งขันจากวัฒนธรรม แต่เราเอง เราคุ้นเคยครับแต่เราไม่ได้นำมาใช้อย่างเต็มศักยภาพ

๕) ศักยภาพของบุคคล สิ่งที่คนไทยเราเรียกว่า hospitality คือการต้อนรับขับสู้ การยิ้มแย้มแจ่มใส ถ้าดูให้ดีนะครับ ในหลายประเทศเขาอยากได้คนแบบคนไทย ในช่วงอาทิตยที่ผ่านมานะครับ ทางมุกขมนตรีของประเทศออสเตรเลียได้เดินทางมาพบผมที่กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวานเย็นนี้ก็ได้มาพบกันที่จังหวัดเชียงใหม่ เขาบอกว่าทางประเทศออสเตรเลียกำลังขยายตัวเรื่องการก่อสร้าง ขยายตัวเรื่องการทำเหมืองแร่ การขุดเจาะบ่อน้ำมัน แก๊ส เขาขยายตัวอย่างมาก เขาจำเป็นต้องใช้คนที่มีความรู้ความสามารถเข้าไปช่วยในการพัฒนาประเทศเขา และสิ่งที่เขาบอกคือเขาเลือกประเทศไทย แม้ว่าจะมีหลายประเทศพยายามส่งแรงงาน ส่งคนทำงานไปยังประเทศออสเตรเลียแต่เขาบอกว่าไม่ เขาเดินทางมาประเทศไทย แค่อสองสามวันที่เขามายังประเทศไทยและตอนนี้ก็อยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ เขาบอกว่าเขาประทับใจคนไทย และเขาบอกว่าหลังจากนี้จะมีการเชื่อมความสัมพันธ์อย่างเข้มข้นระหว่างประเทศไทยและประเทศออสเตรเลีย และในการที่จะเปิดโอกาสให้คนไทยมีโอกาสไปทำงานในการพัฒนาประเทศออสเตรเลียร่วมกัน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้คือศักยภาพของประเทศไทยที่เราได้อยู่แต่เราไม่ได้พัฒนาขึ้นมาอย่างเข้มข้นทางด้านการศึกษาครับ

ที่ผ่านมานั้นการศึกษามีเป้าหมายที่อาจจะไม่ชัดเจน แต่วันนี้ผมอยากจะกำหนดครับว่าวันนี้เองต้องถามว่าเราเรียนเพื่ออะไร ใช้ครับ เรียนเพื่อเรียนรู้ เรียนเพื่อมีคุณธรรม มีจริยธรรม มีวินัยในตนเอง มีความสำนึกความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม แต่เหนืออื่นใดเราปฏิเสธไม่ได้ครับว่าทุกคนเรียนเพื่ออยากมีงานทำ เมื่อทุกคนมีงานทำทุกคนก็สามารถทำให้ประเทศเข้มแข็งและก็สามารถพัฒนาประเทศได้ เพราะฉะนั้นยุทธศาสตร์ ๒๕๕๕ ของกระทรวงศึกษาธิการจะเริ่มปรับตัว เรียนรู้โลก เรียนรู้เขา เรียนรู้ศักยภาพของตัวเอง และก็เรียนรู้อันตนเองครับว่าในส่วนของการกระทรวงศึกษาธิการนั้น เราจะปรับตัวกันอย่างไร วันนี้เราต้องปรับการศึกษาให้ตอบสนองต่อเศรษฐกิจ ต่อสังคม ต่อการเปลี่ยนแปลงของการเมือง เราต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจนขึ้น คำว่าเศรษฐกิจเราจะวางอะไรบ้าง ในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศไทย เราปฏิเสธไม่ได้ครับ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม วันนี้พี่น้องที่ทำเกษตรกรรม ที่กู้เงินของธนาคาร ธกส. กู้เงินจากที่ต่าง ๆ ไปทำการเกษตร ทั่วประเทศ พยายามพัฒนาผลผลิตต่าง ๆ ผมอยากเรียนว่าวันนี้พี่น้องประชาชนอยากได้อะไรในการพัฒนาการเกษตรที่ชัดเจน อยากได้เทคโนโลยีใหม่ๆ ในการพัฒนาการเกษตร สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ คือสิ่งที่พี่น้องประชาชนรอคอยและมุ่งหวัง ซึ่งผมอยากให้ทางกระทรวงศึกษาธิการ และโดยเฉพาะ กศน. ครับ เราไม่ได้มองว่า กศน. ไม่ได้เป็นการศึกษานอกระบบ เราอาจใช้คำไม่ถูกก็ได้ เรามองว่าในระบบนั้นก็คือการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาอาชีวศึกษาและการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเท่านั้น แต่จริงๆ แล้วพี่น้องประชาชนที่จบการศึกษาออกมาแล้วแต่ขาดองค์ความรู้ที่เหมาะสมมีอีกมาก ยังรอคอยความรู้อีกมาก เพราะฉะนั้นวันนี้เอง เนื่องในวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ หรือการเข้าถึงองค์ความรู้ ผมอยากจะให้พี่น้อง กศน. ทุกคน ได้เห็นในศักยภาพ และเห็นความสำคัญขององค์กร

วันนี้เราต้องศึกษาองค์ความรู้ต่าง ๆ ควบ ที่มีอยู่ทั่วโลก มีอยู่ทั่วทุกแห่ง เทคโนโลยีต่าง ๆ เอา มาให้แก่พี่น้องประชาชน ทางด้านการเกษตรเป็นเรื่องที่หนึ่งที่จะต้องดำเนินการ หลายประเทศครับ อย่างเช่นประเทศอิสราเอล เป็นทะเลทราย เขาใช้องค์ความรู้ เขาใช้เทคโนโลยี เขาสามารถทำผลผลิตทาง การเกษตรที่มีราคาสูง ประเทศญี่ปุ่นเกษตรกรของเขามีรายได้มากมาย สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้คือองค์ความรู้ ที่เราต้องถ่ายทอดถ่ายทอดให้กับพี่น้องประชาชน อันที่ ๒ อุตสาหกรรม ในสาขาอุตสาหกรรม วันนี้เองใน การส่งเสริมของภาครัฐที่ผ่านมา เราอาจจะส่งเสริมเน้นเกษตร แต่พอภาคอุตสาหกรรม ในส่วนของ กระบวนการอุตสาหกรรมยังให้ความสำคัญกับการทำโรงงาน แปรรูป ต่อยอดพัฒนาสินค้า หรืองานต่าง ๆ ยังน้อยไป งบประมาณของกระทรวงอุตสาหกรรมในช่วงระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมาไม่เพียงพอครับ ที่จะทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศกึ่งอุตสาหกรรม แม้แต่กึ่งอุตสาหกรรมเกษตรก็ตามไม่พอ ซึ่งวันนี้ ในส่วนนี้ครับ พี่น้องประชาชนในแต่ละพื้นที่อยากมีองค์ความรู้ อยากมีเทคโนโลยีทางด้านอุตสาหกรรม มากขึ้น เพราะฉะนั้นในส่วนนี้ครับกระทรวงศึกษาธิการต้องทำหน้าที่ อันที่ ๓ ครับ ด้านการค้าขายหรือ พาณิชยกรรม เราต้องยอมรับครับคนไทยจำนวนมากต้องการการค้าขาย แต่ระบบเทคโนโลยีการค้าขาย เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเราตามไม่ทัน เราตามโลกไม่ทัน พื้นที่ต่าง ๆ เริ่มมีร้านสะดวกซื้อ มีมินิมาร์ท มีดีพาร์ทเมนต์ขนาดใหญ่เกิดขึ้นในแต่ละจังหวัด ในหลายพื้นที่ซึ่งเป็นเทคโนโลยีของต่างประเทศ ทั้งนี้ เข้ามายึดพื้นที่การค้าขายของคนไทย สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้คนไทยอ่อนแอทางการค้าขาย ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จะเปิดประชาคมอาเซียน ถ้ามว่าคนไทยจะแข่งขันกับอาเซียนได้อย่างไร เราเคยบอกครับ ประเทศไทยมี ๖๐ กว่าล้านคน ประเทศจีนมี ๑,๐๐๐ กว่าล้านคน เราบอกเราได้เปรียบ เราสามารถ ส่งสินค้าไปประเทศจีนได้สบายเพราะตลาดใหญ่มาก แต่ความเป็นจริงเป็นอย่างไรรครับ ความเป็นจริง ก็คือวันนี้เราเสียเปรียบประเทศจีน ประเทศจีนส่งสินค้าสิ่งทอราคาถูกเพราะแรงงานราคาต่ำมาขาย ประเทศไทย ผู้ประกอบการสิ่งทอประเทศไทยเหนื่อยแสนสาหัส แล้วเราจะช่วยเขาได้อย่างไร การ ออกแบบ ดีไซน์ หรือแฟชั่นใหม่ ๆ นั้น เราจะเป็นตัวนำเทรนด์ต่าง ๆ ของทั่วโลกมาให้พี่น้องประชาชน ได้อย่างไร

วันนี้เองนะครับผมคิดว่าเป็นวันที่ กศน. ต้องทำงานหนัก แต่ผมให้ความสำคัญกับ กศน. ผมไม่ มองว่ามันคือोनกระบบ แต่มันคือหัวใจและจิตวิญญาณของพี่น้องประชาชนที่จะต้องได้รับการพัฒนา จาก กศน. ผมพูดในฐานะที่ผมเป็นส่วนหนึ่ง เป็นตัวแทนของพี่น้องประชาชนที่วันนี้ได้มีโอกาสมาอยู่ใน กระทรวงศึกษาธิการ ผมอยากบอกครับวันนี้สิ่งที่พี่น้องประชาชนต้องการที่สุดคือองค์ความรู้ และ แค่นี้ระบบมันไม่พอ นอกระบบที่ถูกกลืนมาเป็นเวลาอันยาวนานนั้นคือสิ่งที่มุ่งหวังที่สุด วันนี้เองคง ไม่ใช่ที่จะมอง กศน. เป็นองค์กรที่คำว่านอกระบบ แต่วันนี้จะเป็นวันที่พวกเราต้องลุกขึ้นมาทำให้เห็น ความสำคัญที่พี่น้องประชาชนเรียกร้อง นำองค์ความรู้จากทั่วโลก นำเทคโนโลยีจากทั่วโลกเข้าสู่พี่น้อง ประชาชน ผมเองในฐานะที่เป็นรัฐบาลผมเองครับพร้อมและยินดีที่จะทำหน้าที่ผลักดัน ขับเคลื่อนแผน นโยบาย ยุทธศาสตร์ และงบประมาณ เพื่อให้กลไกของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ทำหน้าที่ ถ่ายทอดถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับพี่น้องประชาชน ผมเชื่อว่าคนไทยไม่ต้องยกว่าใครในโลกนี้ คนไทยเก่ง กว่าหลายประเทศในโลก หลาย ๆ ครั้งที่เด็กไทยไปแข่งขันระดับโลกเด็กไทยไม่แพ้ใคร เราไปดูเถอะครับ คนไทยเวลาไปแข่งกับต่างประเทศ ไปเรียนที่ต่างประเทศ คนไทยเราด้อยกว่าใครครับ เราจะเก่งกว่าเขา เราจะฉายแววกว่าเขา ในเอเชียเราก็ไม่แพ้ใคร ไปอยู่ในยุโรป อยู่ในอเมริกาคนไทยก็ไม่แพ้ใคร แต่เวลา เราอยู่ในประเทศไทย เราขาดโอกาส โอกาสทางการศึกษา โอกาสของการเรียนรู้ โอกาสของการเข้าถึง ต่าง ๆ หลายเรื่องครับที่ผมเห็นว่าต้องมีการปรับ วันนี้ทาง กศน. เอง ระบบของการเรียนรู้ ผมอยากเรียน

ว่าอยากให้ครบวงจร ถ้าสอนต้นน้ำ ต้องสอนกลางน้ำ และก็สอนปลายน้ำ คืออะไรครับ ถ้าสอนสิ่งทอวันนี้ก็ต้องบอกว่าไม่ใช่พอสอนทอผ้า สอนสิ่งทอ ทอผ้าผืนอย่างเดียว มันต้องมีเทรนด์ของต่างประเทศว่าต่างประเทศวันนี้เทรนด์สีต่าง ๆ ของโลกไปอย่างไร จะสอนเขาทอทฤษฎีสี การใช้สีเป็นอย่างไร คุณภาพเส้นใยเป็นอย่างไร ต้องดูหมดครับ สิ่งต่าง ๆ ต้องมาด้วยองค์ความรู้ เทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกและความต้องการ เมื่อให้เขาแล้ว ถามว่ากลุ่มอีกกลุ่มก็ต้องทำ คือ กลุ่มที่ต่อยอด แปรรูป ออกแบบ ดีไซน์ ก็ต้องเกิดครับ ไม่ใช่สอนสิ่งทอแล้วก็จบ แล้วจะขายได้อย่างไร ทาง กศน. ไม่ได้สอนผมไม่อยากจะให้ กศน. สอนเพียงจุดเดียวแต่อยากสอนให้ครบวงจร เน้นอนครับการตลาด การตลาดที่ต้องเชื่อมโยงกันเทรนด์ต่าง ๆ ทั่วโลกจะต้องเกิดขึ้น ผมอยากเรียนนะครับการศึกษาในระบบเอง ยังปรับตัวเข้ามหาวิทยาลัยก็ยังไม่ปรับตัวเข้า อาชีวะพยายามขับเคลื่อนและพยายามปรับตัวที่เร็ว พื้นฐานยังต้องอาศัย การขับเคลื่อนอีกมาก แต่ กศน. น่าจะเป็นองค์กรที่น่าจะปรับตัวได้เร็วที่สุด ผมเชื่อว่าภายใต้การดูแลของท่านปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และท่านเลขาธิการ กศน. และพี่น้องชาว กศน. ผมเชื่อว่าพี่น้อง กศน. จะสามารถขับเคลื่อนความอยู่ดีกินดีของพี่น้องประชาชนได้ใช่ไหมครับ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ผมหวังให้เกิด และผมอยากให้เราขับเคลื่อนด้วยความรู้สึก

อีกไม่กี่ปีก็จะถึง พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นปีที่เราเปิดประชาคมอาเซียน เราจะแข่งขันกับต่างประเทศในกลุ่มอาเซียน และหลังจากนั้นเราจะเข้าสู่การแข่งขันกับโลกทั้งโลก วันนี้คนไทยรอคอยความหวังจากพวกเรา ผมอยากเรียนว่าประเทศไทยอย่างไรก็เป็นบ้านที่อบอุ่นที่สุดครับ ผมเจ็บปวดจากการที่เราประสบภาวะวิกฤตทางการเงิน เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๐ พวกเราจำได้ไหมครับปีนั้นเราถูกโจมตีด้านการเงิน หลังจากนั้นก็มีสนามกอล์ฟสถาบันการเงิน มีธนาคาร มีบริษัทหลายแห่งเขียนป้ายห้ามคนไทยเข้า วันนี้หลายผืนแผ่นดินของประเทศไทยมีคนต่างชาติเข้าครอบครอง วันนี้เขาไม่ได้ยึดกันด้วยสงคราม เขาไม่ได้ยึดกันด้วยอำนาจอาวุธ เขายึดกันด้วยเศรษฐกิจ เศรษฐกิจบนฐานความรู้ นี่คือ สิ่งที่เราต้องเร่งดำเนินการ ผมอาจจะอยากขอเรียนหลายสิ่งที่เป็นความวิตกกังวลให้กับพี่น้องทุก ๆ ท่าน ผมอยากเรียนข้อมูลบางอย่างที่น่าเป็นห่วงครับจากการที่ผมเป็นกรรมการงบประมาณหลายปีติดต่อกันและติดตามเรื่องเม็ดเงินงบประมาณของแผ่นดิน สิ่งหนึ่งที่ผมเรียนว่าผมห่วงมากคือหนี้สินของประเทศ เวลาเราได้ยินคำว่าหนี้สินของประเทศ เราได้ยินเขาบอกว่าประเทศไทยมีหนี้แต่ก็จะมีหลายรัฐบาลครีบอกมาบอกว่าไม่เป็นไร เราส่งออกได้เดียวเราก็ใช้หนี้ได้ ตอนนี้อยู่มาก่อนแล้วกัน พี่น้องครับปีที่ผ่านมากลับมาในเงินงบประมาณแผ่นดิน เราเป็นหนี้อยู่ ๔.๒ ล้านล้านบาท มากเท่าไรไม่รู้ครับแต่ผมรู้ว่าปีที่แล้วใช้หนี้เงินกู้ได้หนึ่งแสนแปดหมื่นล้านบาทหนึ่งแสนแปดหมื่นล้านบาทเป็นดอกเบี้ยยเท่าไรครับ เป็นดอกเบี้ยหนึ่งแสนเจ็ดหมื่นล้านบาท เราคิดหนี้เงินต้นไปประมาณหมื่นล้านบาทเอง และเมื่อเอาหมื่นล้านบาทไปหาร ๔.๒ ล้านล้านบาท คำนวณดูแล้วใจหายครับ ๔๐๐ กว่าปีกว่าจะใช้หนี้เกิดอะไรขึ้นกับประเทศไทยครับ ใช้หนี้ไปหมื่นล้านบาท แล้วกู้เท่าไรครับ กู้เจ็ดแสนล้านบาท สองปีก่อนที่ผ่านมากู้มาประมาณ ๑.๔๙ ล้านล้านบาท ใช้หนี้ไปไม่ถึงห้าหมื่นล้านบาทเลยครับ ห้าหมื่นบาทกับประมาณ ๑.๕ ล้านล้านบาท ต่างกันมหาศาล บนหนี้สินของประเทศที่ต้องบอกว่าเหนื่อย เพราะฉะนั้นทุกครั้งที่ผมใช้เม็ดเงินงบประมาณผมคำนึงถึงสิ่งที่ถามว่าใช้แล้วมันจะก่อเกิดอะไรให้กับประเทศไทย เม็ดเงินงบประมาณทุกเม็ดเงินมีผลต่อการเจริญเติบโตของประเทศไทยในอนาคตอย่างยิ่ง ผมอาจจะเรียนทุกท่านว่าผมอาจจะดูเม็ดเงินงบประมาณละเอียด แต่ผมคิดว่าถ้าเรายังไม่ก่อให้เกิดรายได้กับประเทศไทย ไม่ทำให้ประเทศไทยแข็งแรงกว่านี้แล้วบ้านเราจะอยู่อย่างไรมีตัวเลขที่ผมไม่อยากบอก แต่คิดว่าผมคงต้องพูดในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ครับ ผมถามสำนักบริหารหนี้ สำนักบริหารหนี้ให้ตัวเลขครับ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จะเป็นปีที่หนี้สินต่าง ๆ ถึงกำหนดชำระของประเทศไทย

ผมก็ถามครับแล้วมันจะชำระได้ไหม เดียวถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จะรู้ครับ ปีนั้นประเทศไทยจะต้องกู่หนี มาโปะหนี้ กู้ช่ายแปะชวาท กูชวาทแปะชวาท มากมายครับ สามปีเท่านั้นเองครับที่เราต้องเร่งปรับตัว เรามีเวลาที่สั้นมากครับในการที่จะผลักดันประเทศไทยให้ขึ้นไปมีขีดความสามารถทางการแข่งขันกับ นานาประเทศ สองเรื่องที่คนไทยต้องเรียนรู้โดยด่วนที่สุดคือเทคโนโลยี และก็ภาษาต่างประเทศที่จะ สื่อสารกับทั่วโลก ผมขออนุญาตเรียนกับพี่น้องที่อยู่ที่นี่ทำความเข้าใจเรื่องเทคโนโลยี หลายคนบอกว่า มันคือ Tablet PC จริงๆ ไม่ใช่ครับ ความหมายคือวันนี้เราจะต้องดึงเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้าสู่คนไทย เครื่องมือต่าง ๆ ที่ให้พี่น้องทำการเกษตร ทำอุตสาหกรรม ทำการค้าขาย ทำอุตสาหกรรม ความคิดสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะภาพยนตร์ ดนตรี หรือแอนิเมชันต่าง ๆ คนไทยต้องเริ่มเข้าถึงสิ่งเหล่านั้น ใช่ครับในการศึกษา ขึ้นพื้นฐานได้รับเนื่องจากรัฐธรรมนูญตราไว้ แต่ว่าในการศึกษานอกระบบ รัฐธรรมนูญไม่ได้ตราไว้แต่ ก็ไม่ใช่ที่เราจะละเลยได้ เพราะคนที่พร้อมจะนำประเทศไทยเข้าสู่การแข่งขันก็คือคนที่ กศน. ดูแลอยู่นี่ละ ครับ คนที่อยู่ในระบบยังใช้เวลาอีกระยะหนึ่ง แต่คนที่ท่านดูแลอยู่นั้นนานครับเขาสามารถปรับตัวได้อย่าง รวดเร็ว ซึ่งตรงนี้อยู่ที่ความพร้อมของพวกเราทุกคน เพราะฉะนั้นในวันนี้เองผมก็เรียนถึงสถานการณ์ของ ประเทศ เรามีความอ่อนไหวมากกับสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นครับ

วันนี้เนื่องในโอกาสของ “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” ผมก็อยากถือโอกาสวันที่สำคัญ ของพี่น้องชาว กศน. และกระทรวงศึกษาธิการในการที่จะเริ่มต้นนำองค์ความรู้ ไม่ใช่แต่เพียงหนังสือ นะครับ จะมาจากอินเทอร์เน็ต จากทีวี จากภาพยนตร์หรือจากสื่อต่าง ๆ เข้าถึงสู่คนไทยให้ได้ และ ผมเชื่อว่า กศน. เป็นองค์กรที่สำคัญมาก ๆ องค์กรหนึ่งที่จะช่วยกระทรวงศึกษาธิการขับเคลื่อน องค์ความรู้ต่าง ๆ ไปสู่พี่น้องประชาชน วันนี้ผมดีใจครับ ที่มีโอกาสมาพบกับทุกท่านในวันนี้ ขอขอบคุณทาง องค์กรยูเนสโกที่ให้ความสำคัญ พี่น้องประชาชนถ้าไม่รู้หนังสือ ไม่รู้ข้อมูลต่าง ๆ จะรู้ได้อย่างไรครับ ว่ามีรัฐบาลที่ยังห่วงใย จะดูแลเรื่องรักษาพยาบาล จะดูแลเรื่องการศึกษา จะดูแลเรื่องสิทธิพื้นฐานต่าง ๆ จะรู้ได้อย่างไรครับว่าภายใต้ประชาธิปไตยนั้น พี่น้องประชาชนทุกคนหนึ่งเสียงปกครองประเทศ เท่ากัน ไม่ว่าจะคนรวยหรือคนจนเราคือเจ้าของประเทศทัดเทียมกัน ผมเชื่อว่าในช่วงเวลาที่ผ่านมานั้น พี่น้องประชาชนจากหลายภูมิภาคได้แสดงประชามติให้โอกาสพรรคเพื่อไทย ผมเองตระหนักและสำนึก ในความรับผิดชอบที่พี่น้องประชาชนไว้วางใจ และวันนี้เองนะครับผมจะทำหน้าที่เป็นผู้นำองค์กรที่ดี ผมจะทำงานด้วยความตรงไปตรงมา ไม่มีการโยกย้าย เลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง หรือเรียกร่องเงินจากการ ไต่ ๆ ทั้งสิ้น ในองค์กรของกระทรวงศึกษาธิการ ผมจะถือว่าทุกคนควรได้รับความยุติธรรม วันนี้ผลงานครับ คือสิ่งที่ทำให้ทุกท่านได้ประสบความสำเร็จ และผลสำเร็จของท่านก็คือผลสำเร็จของพี่น้องประชาชน และความสำเร็จของประเทศไทย

วันนี้ขอขอบพระคุณทุก ๆ ท่านครับที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ขอขอบคุณท่านปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ท่านเลขาธิการ กศน. และผู้บริหารของ กศน. ที่ทำให้วันนี้เกิดขึ้นได้ และผมก็เชื่อว่าทำให้สำเร็จตาม วัตถุประสงค์ได้ ขอขอบคุณทุกท่านครับที่มาร่วมการสัมมนาโดยพร้อมเพรียงกัน ขอให้ใช้ชีวิตในจังหวัด เชียงใหม่อย่างมีความสุข มาทำงาน มาพบปะกัน มาเจอกัน มาพักผ่อน และพร้อมที่จะกลับไปทำงาน เพื่อพี่น้องประชาชนต่อไป ขอขอบคุณทุกท่านครับ ขอขอบคุณครับ

คำบรรยายพิเศษของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอ้าน)

เรื่อง กศน.เพื่อนเรียนรู้สู่เศรษฐกิจพอเพียง

วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๐ เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๐.๔๕ น.

ณ อาคารใหม่สวนอัมพร กรุงเทพมหานคร

นับเป็นโชคดีของพวกเราชาวไทยทุกคนที่มีองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงคอยห่วงใย และดูแลทุกข์สุขของประชาชนของพระองค์มาอย่างต่อเนื่องยาวนาน พระองค์ทรงเปี่ยมล้นด้วยเมตตา ทรงคอยชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิต และทรงปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างอันดีงามให้พวกเราได้ยึด เป็นหลักชัยของชีวิต และได้เจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาทอยู่เนือง ๆ ซึ่งหนึ่งในท่ามกลางแนวทางการดำเนินชีวิตที่พระองค์ได้ทรงพระราชทานให้แก่พวกเราชาวไทย และทำให้ชาวโลกได้ประจักษ์และยอมรับในพระอัจฉริยภาพของพระองค์ท่าน คือ **ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง** ที่พวกเราทุกหมู่เหล่า ได้น้อมนำมาใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินชีวิต โดยในส่วนของภาครัฐก็ได้น้อมนำมาเป็นกรอบ ในการพัฒนาและบริหารประเทศ ซึ่งการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือการพัฒนาที่ตั้ง อยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาทโดยคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญ ๓ ประการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และเงื่อนไขที่สำคัญ ๒ ประการ คือ เงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม

ในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการนั้น เราได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการน้อมนำปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ โดยได้กำหนดให้เป็นนโยบายที่ ๑ ใน ๖ นโยบายของกระทรวง ศึกษาธิการ คือ “เร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ สร้างความตระหนัก สำนึกในคุณค่า ของ**ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง** ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีชีวิต ประชาธิปไตย พัฒนาคนไทยโดยใช้ คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบัน ทางศาสนาและสถาบันการศึกษา” ซึ่งขณะนั้นสถานศึกษาและหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้นำนโยบายดังกล่าวแปลงสู่การปฏิบัติในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ โดยเฉพาะการบรรจุลงในหลักสูตร การศึกษาแต่ละระดับ

สำหรับสำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน หรือที่เรียกว่ากันจนติดปากว่า “กศน.” นั้น ก็มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ประชาชน โดยเฉพาะประชาชน ที่อยู่นอกโรงเรียน โดยจัดผ่านกิจกรรมการศึกษาออกกระบบการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งเป็น ๒ ใน ๓ รูปแบบของการจัดการศึกษาที่ผสมผสานกันเป็นการศึกษาตลอดชีวิตตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วย การศึกษาแห่งชาติ และการศึกษาทั้ง ๒ รูปแบบนี้ นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมให้ประชาชน ได้มีโอกาสในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพราะเมื่อพิจารณาจากอายุขัยของมนุษย์แล้ว จะเห็นได้ ว่าช่วงชีวิตส่วนใหญ่ของเรานั้นอยู่นอกรั้วโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาทั้ง ๒ รูปแบบดังกล่าว และได้พยายามผลักดันให้มีการประกาศใช้ (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. เพื่อเป็นกลไก สำคัญในการส่งเสริมให้การศึกษาตลอดชีวิตของประชาชนเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป โดยขณะนี้ (ร่าง) พระราชบัญญัติดังกล่าวกำลังอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

และเมื่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาเป็นประการใดแล้ว จะได้เสนอผลให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย นับเป็นรูปแบบการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งเราสามารถปรับเปลี่ยนสาระและวิธีการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพความจำเป็น และความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งทิศทางการพัฒนาของชุมชนและประเทศได้อย่างรวดเร็วและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยเฉพาะในยุคโลกาภิวัตน์ที่การเปลี่ยนแปลงได้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว รุนแรง ต่อเนื่อง และส่งผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อพลโลก ซึ่งปรากฏการณ์ที่เราได้เห็นเป็นประจักษ์ในปัจจุบัน คือ ภาวะโลกร้อนที่ได้ส่งผลกระทบไปทั่วโลก และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ มากมาย เช่น อุทกภัย วาตภัย ไฟป่า โรคภัยไข้เจ็บชนิดแปลกใหม่ การสูญพันธุ์ของสิ่งมีชีวิตบางชนิด

ดังนั้น บทบาทภารกิจของ กศน. ในฐานะผู้จัดและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จะทวีความสำคัญยิ่งขึ้นต่อไปในอนาคต เพราะโลกจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและไม่หยุดนิ่ง ประชาชนทุกคนจำเป็นต้องเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ขณะเดียวกัน กศน. จะต้องเร่งสร้างความรู้ในเรื่องการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และความรู้เกี่ยวกับวิชาการที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน และต้องเสริมสร้างคุณภาพ นับตั้งแต่เรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร ความรอบคอบระมัดระวังที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน และการยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้บุคลากร กศน. มีความพร้อมในการเป็น **กศน.เพื่อนเรียนรู้** เพื่อสามารถนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของประชาชนให้สามารถแสวงหาและสร้างความรู้ด้วยตนเอง และสามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และร่วมกันสร้างสังคมไทยแห่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาต่อไป

คำกล่าวเปิดงานของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
เนื่องใน “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือและวันการศึกษานอกโรงเรียน”

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๖

๘ กันยายน ๒๕๔๖

ณ ห้องแกรนด์ ไดมอนด์ บอลรูม ศูนย์ประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี

ท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน

เนื่องในโอกาสวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ วันที่ ๘ กันยายนของทุกปี ประเทศไทยได้กำหนดให้วันดังกล่าวเป็นวันการศึกษานอกโรงเรียนด้วยนั้น ถือเป็นวันสำคัญยิ่งวันหนึ่งของการศึกษาและขอเชิญชวนให้ตระหนักถึงความสำคัญของการรู้หนังสืออันเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศ เนื่องจากการรู้หนังสือเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการเรียนรู้ที่จะก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ไปอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยเฉพาะในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การสื่อสารได้พัฒนาการไปอย่างไม่หยุดยั้ง จำเป็นที่คนเราทุกคนต้องเรียนรู้ตลอดเวลาและรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อยู่เสมอ จึงจะสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างเข้มแข็งและมีความสุข

อย่างไรก็ดี การดำเนินงานส่งเสริมการรู้หนังสือและเสริมสร้างโอกาสทางการศึกษาสำหรับประชาชนให้เกิดความรู้อย่างต่อเนื่องยั่งยืนนั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจกันจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและประสบผลสำเร็จ ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศชาติโดยรวมสืบไป

เนื่องในโอกาสวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือและวันการศึกษานอกโรงเรียน ปีพุทธศักราช ๒๕๔๖ นี้ ผมขอเชิญชวนทุกท่านให้ตระหนักถึงความสำคัญของการรู้หนังสือและขอให้การศึกษานอกโรงเรียนได้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการส่งเสริมและรณรงค์การรู้หนังสือและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตต่อไป

ในโอกาสนี้ขอเปิดงาน “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือและวันการศึกษานอกโรงเรียน ปีพุทธศักราช ๒๕๔๖” ณ บัดนี้

นายปองพล อดิเรกสาร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

คำกราบบังคมทูลรายงาน
สมเด็จพระเทพรัตนสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี
เนื่องในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นประธานในงาน
วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ และวันการศึกษาออกโรงเรียน
ณ ศูนย์การค้าแฟชั่นไอส์แลนด์ ถนนรามอินทรา กรุงเทพมหานคร
ในวันพุธที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๒ เวลา ๐๙.๐๐ น.
นางสาวกัญญา ศิลปอาชา รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
ผู้กราบบังคมทูล

ขอพระราชทานกราบบังคมทูลทูลเกล้าฯ ถวายพระบาท

ข้าพระพุทธเจ้า นางสาวกัญญา ศิลปอาชา รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการพร้อมด้วยข้าราชการ นักศึกษารวมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้นำชุมชน และประชาชน ผู้ที่มาเฝ้าทูลละอองพระบาท ณ ที่นี้ ล้วนมีความปลื้มปิติยินดี และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ได้ฝ่าละอองพระบาทเสด็จพระราชดำเนินมาทรงเป็นองค์ประธานในงานวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ และวันการศึกษาออกโรงเรียน ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๒ ในวันนี้

ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระราชมหามงคลกราบบังคมทูลรายงาน เกี่ยวกับการจัดงานวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือและวันการศึกษาออกโรงเรียน โดยสังเขปดังนี้

องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้กำหนดให้ วันที่ ๘ กันยายนของทุกปี เป็นวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ และได้เชิญให้ประเทศสมาชิกจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้สังคมตระหนักถึงความสำคัญของการรู้หนังสือ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาประเทศ ประเทศไทยได้ริเริ่มจัดงานวันดังกล่าวมาตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๑๐ และได้รณรงค์ส่งเสริมการรู้หนังสือมาโดยตลอด เมื่อได้มีการจัดตั้งกรมการศึกษานอกโรงเรียนขึ้นในปีพุทธศักราช ๒๕๒๒ ก็ได้ถือเอาวันที่ ๘ กันยายน เป็นวันการศึกษานอกโรงเรียนด้วย โดยมีเป้าหมายจะส่งเสริมให้สังคมตระหนักถึงงานการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งเป็นการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งของระบบการศึกษาตลอดชีวิต และเป็นส่วนที่จะเชื่อมโยงให้บุคคลได้มีการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องและสามารถนำผลที่ได้จากการเรียนรู้ไปพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม

การจัดงานวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือและวันการศึกษานอกโรงเรียน นอกจากจะเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญและบทบาทของการรู้หนังสือและการศึกษานอกโรงเรียนแล้ว ยังเป็นการเชิญชวนให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนประชาชนทั่วไปได้ร่วมมือร่วมใจกันจัดบริการการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มเป้าหมายผู้ด้อยโอกาสให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ในการจัดงานวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ และวันการศึกษานอกโรงเรียนปีพุทธศักราช ๒๕๔๒ นี้ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดกรอบแนวคิดโดยมุ่งนำเสนอบทบาทของการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ โดยมุ่งจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการรู้หนังสือ การส่งเสริมการอ่าน การเข้าถึงข่าวสารข้อมูลที่หลากหลาย การยกระดับความรู้พื้นฐานของประชาชนโดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสในสังคม รวมทั้งการพัฒนาส่งเสริมอาชีพเพื่อการพึ่งตนเอง ในชนบท การดำเนินงานจัดการศึกษานอกโรงเรียนดังกล่าวได้เน้นการมีส่วนร่วมกับชุมชนในการจัดการศึกษาจึงได้ส่งเสริมให้ชุมชนจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชนขึ้น และในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับประชาชนในจังหวัดต่าง ๆ จึงได้พร้อมใจกันจัดกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเฉลิมพระเกียรติเป็นการปฏิบัติบูชาถวายเป็นราชสักการะแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการนี้กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้รับพระมหากรุณาธิคุณพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำโล่ตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในวาระอันเป็นมหามงคลดังกล่าว ไปประดิษฐานในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเฉลิมพระเกียรติเพื่อเป็นเกียรติประวัติและความภาคภูมิใจของชุมชนต่าง ๆ ในการพัฒนาประเทศและชุมชนของตนด้วย

ในวโรกาสอันเป็นมหามงคลนี้ ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระราชวโรกาสเบิกนายสุรัฐ ศิลปอนันต์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เข้าเฝ้าเพื่อขอพระราชทานพระราชนุญาตเบิกผู้แทนยูเนสโก อ่านสารผู้อำนวยการใหญ่อยูเนสโก เนื่องในโอกาสวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ ขอพระราชทานพระราชนุญาตเบิกผู้แทนเอสแคป (ESCAP) อ่านสารเลขาธิการบริหารเอสแคป เนื่องในโอกาสที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้รับรางวัลดีเด่นด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๑ และขอพระราชทานพระราชนุญาตนายสโลดมีลตีวิชัน จากนั้นขอพระราชทานพระราชวโรกาสเบิกนายทองอยู่ แก้วไทรชะ อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน กราบบังคมทูลเบิกผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้แทน จำนวน ๗๖ จังหวัด เข้ารับพระราชทานโล่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเฉลิมพระเกียรติ และขอพระราชทานพระราชดำรัสเนื่องในวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ และวันการศึกษานอกโรงเรียน ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๒ จากนั้น ขอพระราชทานกราบบังคมทูลอัญเชิญเสด็จทอดพระเนตรนิทรรศการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเป็นมงคลแก่ปวงข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายสืบไป

ควรมิควรแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม

คำกล่าวรายงานของผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน
เนื่องในโอกาส “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือและวันการศึกษาออกโรงเรียน”

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๖

ณ ศูนย์ประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี

กราบเรียน ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

กระผม นายชาติชาติโยธิตา ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน และผู้เข้าร่วมงานทุกท่าน ขอขอบพระคุณ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นอย่างยิ่งที่ได้กรุณาให้เกียรติมาเป็นประธานในพิธีเปิดงานวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือและวันการศึกษาออกโรงเรียน ปีพุทธศักราช ๒๕๔๖ ณ ศูนย์ประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี ในครั้งนี้

องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ กำหนดให้วันที่ ๘ กันยายน ของทุกปี เป็นวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ และเชิญชวนให้ประเทศสมาชิกจัดกิจกรรมขึ้นเพื่อระลึกถึงความสำคัญของวันดังกล่าว สำหรับประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศสมาชิกกำหนดให้วันที่ ๘ กันยายน ของทุกปีเป็น “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือและวันการศึกษาออกโรงเรียน” ในวันเดียวกัน กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมสนองเจตนารมณ์ของวันสำคัญนี้อย่างต่อเนื่อง มาตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๑๐ จนถึงปัจจุบัน สำหรับปีพุทธศักราช ๒๕๔๖ นี้ สำนักงานส่วนภูมิภาคองค์การยูเนสโก กรุงเทพฯ ร่วมจัดงานฉลองการเปิดทศวรรษแห่งการรู้หนังสือของสหประชาชาติ (United Nations Literacy Decade ๒๕๔๖ – ๒๕๕๕) โดยมีองค์การต่าง ๆ ในเครือข่ายสหประชาชาติ องค์กรและสมาชิกในสมาคมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานรู้หนังสือและการศึกษาผู้ใหญ่ รวมทั้งผู้แทนประเทศสมาชิกในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกเข้าร่วมงานเฉลิมฉลองครั้งนี้ด้วย ประกอบกับเป็นวาระสำคัญของงานการศึกษาออกโรงเรียนในประเทศไทย ซึ่งอยู่ในช่วงของการเปลี่ยนแปลงองค์กรเข้าสู่โครงการและบทบาทหน้าที่ใหม่ของกระทรวงศึกษาธิการ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นพยายามในการจัดงานการศึกษาออกโรงเรียนที่ได้ดำเนินการมาโดยตลอด ทั้งการแก้ปัญหาการไม่รู้หนังสือ ยกระดับการศึกษาของประชากรที่พ้นวัยเรียนให้ได้รับการศึกษาสูงขึ้น การส่งเสริมการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิตโดยจัดในลักษณะการศึกษาพื้นฐาน การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต และการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน รวมทั้งการดำเนินงานสนองต่อนโยบายของรัฐบาลในโครงการสำคัญ ๆ เช่น กองทุนหมู่บ้าน การทำบัญชีชาวบ้าน การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ขนาดกลางและขนาดย่อม การต้านภัยยาเสพติดและบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน ซึ่งงานทั้งหลายเหล่านี้ได้นำมาจัดแสดงให้เห็นถึงกระบวนการและผลสำเร็จของความมุ่งมั่นทั้งปวงในรูปแบบหลากหลาย อาทิเช่น การจัดนิทรรศการ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน การสาธิตงานอาชีพ การประกวดแข่งขันทักษะฝีมือ การแสดงพื้นบ้านจาก ๕ ภาค การอภิปรายทางวิชาการตลอดจนการนำผลิตภัณฑ์ของภูมิปัญญาไทยจากจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศมาจัดแสดงและจำหน่ายตลอดระยะเวลาการจัดงานครั้งนี้ โดยมุ่งหวังให้ประชาชนทั่วไปและสังคมไทยได้ระลึกถึง “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” และตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาออกโรงเรียน” ตลอดไป

บัดนี้ ได้เวลาอันสมควรแล้ว กระผมใคร่ขอกราบเรียนเชิญ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้ชมวิดิทัศน์งานการศึกษาออกโรงเรียนของไทย ต่อจากนั้น Sir John Daniel รองผู้อำนวยการฝ่ายการศึกษาของสำนักงานใหญ่องค์การยูเนสโก ปารีส จะได้อ่านสารของผู้อำนวยการใหญ่ องค์การยูเนสโก และนำเสนอวิดิทัศน์ของสหประชาชาติ เรื่อง “Reflection on Literacy” ตามด้วย รองผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน นายสวัสดี ตี๋ชื่น จะอ่านสารจาก ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ดร. ทักษิณ ชินวัตร เนื่องในโอกาสวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ ตามลำดับ ต่อจากนั้น ขอกราบเรียนเชิญท่านประธานกรรมาประกอบพิธีเปิดงานวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ และวันการศึกษาออกโรงเรียน ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๖ รวมทั้งเยี่ยมชมกิจกรรมในงานครั้งนี้ ตามแต่จะเห็นสมควร ขอกราบขอบพระคุณ

Address of
Mr. Chatchatri Yosida
Director of the Office of the Non-Formal Education Commission
at the Opening Ceremony of the International Literacy Day
and Non-Formal Education Day
8 September B.E. 2546

His Excellency Mr. Pongpol Adireksarn, Minister of Education

On behalf of the Office of the Non-Formal Education Commission and on my own behalf, I, Mr. Chatchatri Yosida, the Director of the Office of the Non-Formal Education Commission would like to express my sincerest appreciation to His Excellency Minister of Education for presiding over this opening ceremony of the International Literacy Day and Thailand's Non-Formal Education Day 2003.

As UNESCO has declared the 8th September of every year "The International Literacy Day" and encouraged all member countries to organize the activities to celebrate this important event. Thailand as a member state of UNESCO has as well announced this day as "The Non-Formal Education Day", and has since 1967 celebrate this important day by conducting the activities to serve its particular purposes. For this year of 2003, UNESCO joins with the member states of the United Nations, as well as concerned organizations and foundations to inaugurate the launch of the United Nations Literacy Decade 2003-2012. As Thailand's Non-Formal Education Department, in the mean time, has been in the period of turning its roles and organizations to the new structural system of the Ministry of Education, the NFE Office really needs to manifest our continuing efforts and dedication in promoting non-formal education and tackling with the illiteracy problem, upgrading education of the out-of-school people, promoting continuing lifelong learning in the forms of basic education, occupational development, education for life skills promotion and education for community and social development. In addition, we have also implemented many projects to respond the government policies, for instance; the projects on Village Revolving Funds, Village Accountancy, SME Community Enterprise Development, Drug Addict Rehabilitation, etc., all of which have led to the strengthening of community empowerment. All projects already mentioned have been brought into display during this celebration through

a variety of models, namely exhibitions, demonstration, sharing forum, vocational training, skills contest, traditional performances of 4 regions, symposium and local wisdom products.

It is now appropriate time, I would like to invite Your Excellency as well as all distinguished guesses and participants to view a video presentation on development of non-formal education in Thailand, after which Sir John Daniel, Deputy Director-General of UNESCO will read the message of UNESCO's Director-General, followed by a video presentation on the "Reflection on Literacy", then request your Excellency to kindly declare opening of the ceremony and proceed to visit the NFE displays and exhibitions respectively.

Thank you very much.

คำกล่าวรายงานในพิธีเปิดงาน “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” พ.ศ.๒๕๕๔

โดย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (นายอภิชาติ จีระวุฒิ)

วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๔

ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติแกรนด์วิว โรงแรมเชียงใหม่แกรนด์วิว

อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

กราบเรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายวรวัจน์ เอื้ออภิญญกุล)

กระผม นายอภิชาติ จีระวุฒิ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในนามผู้เข้าร่วมงาน “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” พ.ศ.๒๕๕๔ ขอขอบพระคุณท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้เกียรติมาเป็นประธานในพิธีเปิดงาน “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ พ.ศ.๒๕๕๔” ซึ่งองค์การยูเนสโกได้กำหนดให้วันที่ ๘ กันยายน ของทุกปี เป็นวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ และได้เชิญชวนประเทศสมาชิก จัดกิจกรรมเพื่อระลึกถึงความสำคัญของวันดังกล่าวมาโดยตลอด

ประเทศไทยในฐานะสมาชิกขององค์การยูเนสโก จึงได้กำหนดให้มีการจัดงานเพื่อร่วมเฉลิมฉลองวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงาน กศน. ได้จัดกิจกรรมเพื่อตอบสนองเจตนารมณ์ของวันสำคัญดังกล่าวอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี เพื่อแสดงให้เห็นเป็นประจักษ์ว่าประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการรู้หนังสือ และมีความพยายามอย่างยิ่งที่จะทำให้คนไทยทุกคนรู้หนังสืออย่างมีคุณภาพ อันเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิต

สำหรับการจัดงานในปีนี้ได้กำหนดให้มีการจัดงาน ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติแกรนด์วิว จังหวัดเชียงใหม่ แห่งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรในสังกัดสำนักงาน กศน. ตลอดจนประชาชนทั่วไปให้รู้ถึงความสำคัญของวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ รวมทั้งกระตุ้นให้สังคมตระหนักถึงความสำคัญของการรู้หนังสือที่นำไปสู่การศึกษาตลอดชีวิต ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน ๑,๔๐๐ คน ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการสำนักงานยูเนสโก สำนักงานส่วนภูมิภาค กรุงเทพฯ และคณะ คณะกรรมการ กศน. ผู้บริหาร กศน. ทั้งจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาคทั่วประเทศ และคณะทำงาน กศน.

สำหรับกำหนดการประชุมในวันนี้ หลังจากที่ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกอบพิธีถวายราชสักการะพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว “พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน” และชมวีดิทัศน์เรื่อง “ในหลวงกับการศึกษาตลอดชีวิต” แล้วนั้น จะเป็นการอ่านสารวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือของผู้ว่าการใหญ่องค์การยูเนสโก โดยรองผู้อำนวยการสำนักงานยูเนสโก กรุงเทพฯ การแสดงเรื่อง “ในหลวงกับการศึกษาตลอดชีวิต” จากนั้นกระผมใคร่ขอกราบเรียนเชิญ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้กรุณาแสดงปาฐกถา และกล่าวเปิดงานวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ ต่อจากนั้นจะขอกราบเรียนเชิญท่านประธานมอบของที่ระลึกแด่รองผู้อำนวยการสำนักงานยูเนสโก กรุงเทพฯ และขอเรียนเชิญท่านเยี่ยมชมนิทรรศการเกี่ยวกับงานการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำหรับในภาคบ่าย จะเป็นการแสดงปาฐกถาเรื่อง โลกอยู่รอดด้วยการศึกษาตลอดชีวิต โดยอาจารย์จตุพล ชมพูนุช และอาจารย์พะเยาว์ พัฒนพงษ์

บัดนี้ ได้เวลาอันสมควรแล้ว ผมขออนุญาตดำเนินการตามลำดับต่อไป ขอเรียนเชิญรองผู้อำนวยการสำนักงานยูเนสโก กรุงเทพฯ อ่านสารเนื่องในโอกาสวันที่ระลึกสากลแห่งสากลแห่งการรู้หนังสือของนางอิรินา โบโกวา ผู้อำนวยการใหญ่องค์การยูเนสโก ณ กรุงปารีส และเรียนเชิญรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการกล่าวปาฐกถา และเปิดงานวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ พ.ศ.๒๕๕๔ ตามลำดับ ขอเรียนเชิญครับ

คำถวายราชสดุดี
สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๓

ในวโรกาสที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี “สมเด็จพระย่าของแผ่นดิน” เสด็จพระราชสมภพครบ ๑๐๐ ปี ในวันที่ ๒๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๓ ข้าพระพุทธเจ้า นายทองอยู่ แก้วไทรชะ อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน ในนามของข้าราชการเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนและพลกนิกรทุกหมู่เหล่า ซึ่งมาชุมนุมกันอยู่ ณ ที่นี้ ขอถวายราชสดุดีเพื่อเฉลิมพระบารมีให้ปรากฏ ทั้งพระเกียรติยศให้ขจรขจาย น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายด้วยความจงรักภักดี และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่มีต่อพลกนิกรทุกเพศ ทุกวัย ทุกเชื้อชาติ ศาสนา โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ห่างไกลในท้องถิ่นทุรกันดารตลอดมา สมเด็จพระย่าได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมเยียนสอดส่องดูแล ด้วยพระองค์เองทุกหนแห่ง เพื่อทรงช่วยให้พลกนิกรผู้ยากไร้สามารถช่วยตนเองได้ และบังเกิดความอบอุ่นใจว่ามีได้ถูกทอดทิ้งไว้แต่เพียงลำพัง

พระราชกรณียกิจของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีที่ทรงมีต่อปวงชนชาวไทย โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสที่อยู่ในท้องถิ่นทุรกันดารห่างไกลนั้นมีมากมายเหลือจะคณานับ พระองค์ทรงมีพระเมตตาพระราชทานความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านวัตถุและด้านจิตใจ เช่น ทรงจัดให้มีการบริการทางการแพทย์ สาธารณสุข การเกษตร การศึกษา และพัฒนาอาชีพ ทรงมีพระดำริให้ภาครัฐ และภาคเอกชนร่วมกันสนับสนุนให้ประชาชนชาวไทยบนพื้นที่สูงมีคุณภาพชีวิตที่ดี ฝึกฝนให้มีความสามารถในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่และสังคมของชาวไทยภูเขาให้ดียิ่งขึ้น ด้วยพระเมตตาที่พระองค์ท่านพระราชทานให้แก่ปวงชนชาวไทยมาตลอดพระชนมายุ องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ จึงได้เทิดพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีให้เป็นบุคคลสำคัญของโลกที่มีผลงานดีเด่นทางด้านการศึกษาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ การพัฒนาทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและพัฒนาสังคม เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๒ ยังความปลาบปลื้มปิติแก่ปวงชนชาวไทยโดยทั่วหน้า กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับโครงการพระเมตตาสมเด็จพระย่า ได้จัดโครงการ “ชุมชนการเรียนรู้สู่สมเด็จพระย่า” เพื่อเป็นชุมชนต้นแบบการจัดการศึกษานบนพื้นที่สูง เป็นการสืบทอดพระราชปณิธานพระองค์ท่านขึ้น ณ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ในปีพุทธศักราช ๒๕๔๓ นี้

พระราชจริยวัตรของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีที่ประทับอยู่ในความทรงจำของพลกนิกรโดยไม่รู้ลืมอย่างหนึ่งคือ การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบ ทรงเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ปวงข้าราชการบริหาร เช่น ทรงนำเก็บเศษกระดาษตามทางเสด็จพระราชดำเนินด้วยพระองค์เอง พระราชจริยวัตรดังกล่าวเป็นสิ่งที่ปวงชนชาวไทยทุกคนพึงจะกระทำได้เช่นกัน กรมการศึกษานอกโรงเรียนจึงได้ประกาศเป็นนโยบายให้มี โครงการ “ชุมชนน่าอยู่ หมู่บ้านสะอาดปราศจากขยะ” ขึ้นในทุกสถานศึกษา เพื่อเจริญรอยพระยุคลบาทสนองพระราชดำริให้มีผลในทางปฏิบัติต่อไป

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงเป็นแบบอย่างของการเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตโดยบูรณาการการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งวัฒนธรรมการดำรงชีวิตประจำวันเข้าเป็นเนื้อเดียวกัน อันเป็นต้นแบบของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อชุมชนชาวไทยภูเขาในปัจจุบันนี้ พระองค์โปรดให้จัดสร้างโรงเรียนชายแดนขึ้นหลายแห่งเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษา

ให้แก่เยาวชนท้องถิ่นนั้น ๆ นอกจากนี้พระองค์ท่านยังทรงรับทราบถึงภาระหน้าที่ของครูอาสาสมัคร การศึกษานอกโรงเรียนที่ปฏิบัติงานด้านการศึกษาและงานพัฒนาชุมชนแก่เด็กและผู้ใหญ่ในชุมชนชาวไทยภูเขา ซึ่งเป็นผู้ที่เสียสละ ทำงานด้วยความยากลำบากแต่ขาดสวัสดิการ จึงได้พระราชทานทรัพย์ ส่วนพระองค์เป็นกองทุนสวัสดิการสำหรับครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนเหล่านั้น นับเป็นการ สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน มาตราบถึงปัจจุบัน

ในวาระอันเป็นมหามงคลสมัยนี้ ปวงข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย จึงขอพร้อมใจกันน้อมเกล้า น้อมกระหม่อมถวายราชสักการะ รำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่เปรียบมิได้ แม้จะเสด็จสถิต ณ ทิพยสถานพิमानใด ขอได้ทรงทราบด้วยทิพยญาณในความตั้งใจมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติภารกิจของ ปวงข้าพระพุทธเจ้าชาวการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อสนองพระราชปณิธานของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี สมเด็จพระย่าของแผ่นดิน แม่ฟ้าหลวงของปวงข้าพระพุทธเจ้า สืบไป

ตอนที่ ๒

บทวิเคราะห์สถานการณ์การรู้หนังสือโลก
จากสารผู้อำนวยการใหญ่ยูเนสโก

บทวิเคราะห์สถานการณ์การรู้หนังสือโลกจากสารผู้อำนวยการใหญ่ยูเนสโก

การวิเคราะห์สถานการณ์การรู้หนังสือโลก จากสารผู้อำนวยการใหญ่ยูเนสโกในเอกสารเล่มนี้ จะเป็นสารที่รวบรวมได้ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๒ - ๒๕๕๕ จากการวิเคราะห์ที่มีข้อสรุปดังนี้

- **ในอดีต เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๘** การประชุมโลก เรื่อง การศึกษาเพื่อปวงชนที่หาดจอมเทียน เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ยังคงมีผลต่อประเทศสมาชิกในการผลักดันการศึกษาเพื่อปวงชนให้บรรลุเป้าหมายตาม ข้อตกลง ซึ่งทำให้อัตราเฉลี่ยของผู้ไม่รู้หนังสือโลกลดลงอย่างชัดเจน แต่กระนั้นผลที่ได้ก็ยังไม่เป็นที่พอใจ มากนัก โดยผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือยังคงเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ ๓๐ ของประชากรในประเทศกำลังพัฒนา ขณะที่ในทวีปแอฟริกาอัตราการไม่รู้หนังสือสูงกว่าร้อยละ ๗๐ และ ๒ ใน ๓ ของผู้ใหญ่ไม่รู้หนังสือเป็นผู้หญิง เนื่องจากผู้หญิงถูกกีดกันจากการศึกษามากกว่าผู้ชายถึง ๒ เท่า โอกาสในการเข้าโรงเรียนของเด็กหญิงมีจำนวนน้อยกว่าเด็กชาย และมีระยะเวลาการเรียนที่สั้นกว่า ยูเนสโกจึงเน้นให้ความสำคัญต่อการ ศึกษาของเด็กหญิงในประเทศกำลังพัฒนาและในทวีปแอฟริกา ด้วยเหตุผลที่ว่า พวกเด็กเหล่านั้น จะเติบโตเป็นมารดาต่อไปในอนาคต สิ่งที่เราพวกเขาได้เรียนรู้จะมีผลต่อการเลี้ยงดูบุตรให้เป็นพลเมืองโลก ที่มีคุณภาพต่อไป

- **ปี พ.ศ. ๒๕๔๒** สถานการณ์การรู้หนังสือโลกจะเน้นไปที่ประชากรเด็ก ซึ่งมีมากกว่า ๑๒๐ ล้าน คนทั่วโลกที่ยังไม่ได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียน ทุกประเทศจึงมุ่งให้ความสำคัญต่อการรู้หนังสือของ เด็กที่ด้อยโอกาส รวมถึงสตรี โดยเน้นส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย การพัฒนาอย่างยั่งยืน การบรรเทา ความยากจน เป็นต้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ จะไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จได้แค่ทักษะการอ่านออก-เขียนได้ หรือ โครงการส่งเสริมการรู้หนังสือต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต แต่จำเป็นต้องสร้างความเข้าใจใหม่ ในการรู้หนังสือ นั่นคือการส่งเสริมการสร้างสังคมแห่งการรู้หนังสือ เพื่อการพัฒนาทั้งหมดของผู้เรียนและ ชุมชนอย่างแท้จริง นโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการรู้หนังสือ จึงต้องรองรับวิสัยทัศน์การรู้หนังสือ ที่กว้างขึ้น เช่น การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามระบอบประชาธิปไตยให้ปรากฏเป็นจริง เปี่ยมด้วย สันติสุข การมีอาสาสมัครที่มีความพยายามและอุทิศตนอย่างแท้จริง เป็นต้น

- **ปี พ.ศ. ๒๕๔๖** ประชากรโลกที่มีอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป ยังไม่รู้หนังสือถึง ๘๖๒ ล้านคน การรู้หนังสือ จึงเน้นไปที่ประชากรที่เป็นผู้ใหญ่ กลุ่มที่ยากจะเข้าถึง ได้แก่ ชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ที่มีภาษาและวัฒนธรรม เป็นของตนเอง กลุ่มชนในพื้นที่ชนบทและเขตชานเมืองที่ยากจน กลุ่มเด็กเร่ร่อนตามถนน และวัยรุ่น ที่ออกจากโรงเรียนกลางคัน กลุ่มสตรีที่เป็นประชากรถึงสองในสามของประชากรที่ยังขาดทักษะการรู้หนังสือ นอกจากนี้ยังมีการปฏิเสศสิทธิขั้นพื้นฐานในการรู้หนังสือของสตรี ที่เป็นพลังสำคัญในการส่งเสริมความ เป็นอยู่ที่ดีของครอบครัว ชุมชนและสังคม สิ่งจำเป็นที่ต้องทำคือการจัดแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมให้มากยิ่งขึ้น เพราะประเทศทั่วโลกตระหนักถึงความสำคัญของการรู้หนังสือว่าเป็น รากฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านเทคโนโลยีและความรู้ นอกจากนี้ยังพบว่าปัญหาของ การไม่รู้หนังสือเป็นเรื่องที่ซับซ้อน การใช้เกณฑ์ที่แตกต่างกันในการวัดและในบริบทที่หลากหลาย อัตรา การศึกษาในระบบโรงเรียนไม่ใช่สิ่งที่บ่งบอกถึงระดับการรู้หนังสือในลักษณะของการอ่านออก-เขียนได้ อย่างแท้จริง ในปีนี้ ยูเนสโกได้มีการประกาศการเริ่มต้นทศวรรษแห่งการรู้หนังสือของสหประชาชาติ ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ - ๒๕๕๕ (ค.ศ. ๒๐๐๓ - ๒๐๑๒) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการเพิ่มระดับการรู้หนังสือโลก ประมาณร้อยละ ๕๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ และนานาชาติมีความเห็นพ้องต้องกันว่า การรู้หนังสือ คือ ส่วนหนึ่ง ของสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ในด้านการศึกษา ประเด็นปัญหาที่สำคัญ คือ การเปลี่ยนแปลงความเห็นพ้อง ต้องกันไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

ขณะเดียวกันองค์การสหประชาชาติยังช่วยส่งเสริมการพัฒนาคนและการพัฒนาประเทศ ด้วยการจัดประชุมสุดยอดแห่งสหประชาชาติขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ที่นครนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา และมีการตั้งเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals: MDGs) ร่วมกัน โดยประเทศไทยเป็น ๑ ใน ๑๘๙ ประเทศ ที่ได้ให้คำรับรองปฏิญญาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Declaration) ซึ่งกำหนดวาระการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคน ซึ่งแน่นอนอย่างน้อยต้องมีการศึกษาขั้นต่ำระดับ ประถมศึกษานั้นหมายถึงการรู้หนังสือที่สามารถอ่านออกเขียนได้อย่างเข้าใจในระดับหนึ่ง และลดช่องว่าง การพัฒนาทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ให้บรรลุผลภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เป้าหมายการพัฒนา แห่งสหัสวรรษ ประกอบด้วย

เป้าหมายที่หนึ่ง : ขจัดความยากจนและความหิวโหย (Eradicate extreme hunger and poverty)

เป้าหมายที่สอง : ให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา (Achieve universal primary education)

เป้าหมายที่สาม : ส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศ และส่งเสริมบทบาทสตรี (Promote gender equality and empower women)

เป้าหมายที่สี่ : ลดอัตราการตายของเด็ก (Reduce child mortality)

เป้าหมายที่ห้า : พัฒนาสุขภาพสตรีมีครรภ์ (Improve maternal health)

เป้าหมายที่หก : ต่อสู้โรคเอดส์ มาลาเรีย และโรคสำคัญอื่น ๆ (Combat HIV/AIDS, malaria and other diseases)

เป้าหมายที่เจ็ด : รักษาและจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (Ensure environmental sustainability)

เป้าหมายที่แปด : ส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาในประชาคมโลก (Develop a global partnership for development)

● ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นเวลาเกือบช่วงสี่ทศวรรษที่โลกได้มีการเฉลิมฉลองวันที่ระลึกสากล แห่งการรู้หนังสือ ซึ่งยังคงมีผู้ใหญ่กว่า ๘๖๐ ล้านคน ที่ยังไม่รู้หนังสือ และเด็กกว่า ๑๐๐ ล้านคน ที่ยังไม่ได้ เข้าโรงเรียน ประเด็นสำคัญที่เกิดขึ้นคือ แม้ว่าจะมีเด็กจำนวนมหาศาล ผู้ใหญ่วัยหนุ่มสาวที่เข้าเรียนแล้ว แต่กลับไม่ผ่านระดับการรู้หนังสือตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งเป็นเรื่องน่าวิตกมาก่อนหน้านี้นานแล้ว ทั้งนี้ ในเวทีการประชุมโลกว่าด้วยเรื่องการศึกษาเพื่อปวงชน ที่จัดให้มีขึ้นที่กรุงดakar สาธารณรัฐเซเนกัล ในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้กำหนดให้มีพันธกิจร่วมกัน โดยกำหนดเป้าหมายข้อที่ ๔ ซึ่งเน้นในเรื่องการเพิ่มระดับ การรู้หนังสือของผู้ใหญ่โดยเฉพาะสตรี ให้ถึงร้อยละ ๕๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ รวมถึงช่องทางการเข้าถึง การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาต่อเนื่องของผู้ใหญ่ทั้งหมดอย่างเท่าเทียม ซึ่งปีนี้พบว่าตามสถานการณ์ โลก ประมาณทุก ๗ คน จะเป็นหญิง ๑ คน ที่ไม่รู้หนังสือ ก่อให้เกิดปัญหาต่อประชากรสตรีวัยผู้ใหญ่ ซึ่งไม่รู้หนังสือจำนวน ๒ ใน ๓ ของประชากรโลก การส่งเสริมให้เกิดการเท่าเทียมกันทางเพศในการจัด การศึกษาเพื่อการรู้หนังสือจึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าว เช่น โครงการส่งเสริม การรู้หนังสือต้องตระหนักถึงความเท่าเทียมกันของความเป็นสมาชิกหญิงชายในสังคมและในฐานะที่เป็น พลเมืองที่มีคุณค่าเหมือนกัน เสนอโอกาสและทางเลือกให้แก่ชีวิตอย่างเท่าเทียมกัน อีกทั้งต้องให้มั่นใจ ว่าระดับการรู้หนังสือจะต้องสูงขึ้นเท่า ๆ กับคุณภาพในการรู้หนังสือ

ประเทศไทยโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะแกนกลางในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้จัดทำ **รายงานผลตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๗** ถือเป็นรายงานฉบับแรกของรัฐบาลที่นำเสนอผลการพัฒนาความก้าวหน้า และความท้าทายในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย MDGs จากรายงานแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยได้บรรลุเป้าหมาย MDGs ด้านความยากจน ความหิวโหย ความไม่เท่าเทียมกันทางเพศ โรคเอดส์และมาลาเรียก่อนกำหนดเวลากว่าสิบปี และใกล้บรรลุเป้าหมายด้านการศึกษา และมีความก้าวหน้าที่น่าพอใจในด้านการดูแลสุขภาพสิ่งแวดล้อม

และจากผลการดำเนินงานดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยกำลังก้าวสู่ความสำเร็จในพันธกิจที่มีต่อเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษทุกข้อภายใน พ.ศ. ๒๕๕๘ หรือก่อนหน้านั้น ประเทศไทยจึงเริ่มแนวคิด **เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษฉบับเพิ่มเติม (MDG Plus: MDG+)** ที่สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาของประเทศไทยและมีความท้าทายยิ่งกว่า MDG ดังต่อไปนี้

เป้าหมายที่ ๑ ขจัดความยากจนและหิวโหย ลดสัดส่วนประชากรยากจนให้ต่ำกว่าร้อยละ ๔ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๒

เป้าหมายที่ ๒ ให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา ให้เด็กทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นภายในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ และให้เด็กทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘

เป้าหมายที่ ๓ ส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศ และส่งเสริมบทบาทสตรี เพิ่มสัดส่วนของผู้หญิงในรัฐสภา องค์กรการบริหารส่วนตำบล และตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงของราชการเป็นสองเท่าในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๔๙

เป้าหมายที่ ๔ ลดอัตราการตายของเด็ก ลดอัตราการตายของทารกให้เหลือ ๑๕ คนต่อการเกิดมีชีพพันคนภายในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ และ ลดอัตราการตายของเด็กอายุต่ำกว่าห้าปีในเขตพื้นที่สูง จังหวัดภาคเหนือบางแห่งและสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ลงครึ่งหนึ่งในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๕๘

เป้าหมายที่ ๕ พัฒนาสุขภาพสตรีมีครรภ์ ลดอัตราส่วนการตายของมารดาให้เหลือ ๑๘ คนต่อการเกิดมีชีพแสนคน ภายในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ และ ลดอัตราส่วนการตายของมารดาในเขตพื้นที่สูงจังหวัดภาคเหนือบางแห่ง และสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ลงครึ่งหนึ่งในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๕๘

เป้าหมายที่ ๖ ต่อสู้โรคเอดส์ มาลาเรีย และโรคสำคัญอื่น ๆ เอชไอวี/เอดส์ ลดอัตราการติดเชื้อเอชไอวีในประชากรวัยเจริญพันธุ์ให้เหลือร้อยละ ๑ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ และลดอัตราการเกิดโรคมาลาเรียใน ๓๐ จังหวัดชายแดนให้เหลือ ๑.๔ ต่อประชากรพันคนภายในปี พ.ศ. ๒๕๔๙

เป้าหมายที่ ๗ รักษาและจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เพิ่มสัดส่วนพลังงานหมุนเวียนให้เป็น ร้อยละ ๘ ของพลังงานหลักเชิงการพาณิชย์ขั้นสุดท้ายภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และเพิ่มสัดส่วนการนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์เป็นร้อยละ ๓๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๔๙

● **ปี พ.ศ. ๒๕๔๘** จำนวนผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือยังคงสูงประมาณ ๘๐๐ ล้านคนทั่วโลก โดย ๒ ใน ๓ เป็นสตรีและเด็กวัยเรียนที่ไม่เคยเข้าโรงเรียนกว่า ๑๐๐ ล้านคน สิ่งท้าทายในเรื่องการรู้หนังสือโลกที่มากกว่าตัวบ่งชี้ทางสถิติดังกล่าว คือ **ประเด็นแรก** เด็กจำนวนมากในระดับประถมศึกษาขาดกระบวนการจัดการศึกษาที่ดีในเรื่องสมรรถนะการรู้หนังสือ จากการขาดแคลนทรัพยากร ปัญหาความยากจน

อย่างมาก ปัญหาการแบ่งแยก และปัญหาการด้อยโอกาส แม้ในประเทศที่พัฒนาแล้วจำนวนมาก ยังพบว่า มีอัตราส่วนอย่างมีนัยสำคัญของเด็กที่มีความเข้าใจจำกัดในเรื่องทักษะการรู้หนังสือ จากปัญหาการสกัดกั้น ไม่อยู่ของเด็กที่ลาออกกลางคันทั้งที่ยังไม่สามารถอ่านเขียนได้ดี ภายในสองสามปีเด็กเหล่านี้ก็จะ เป็นกลุ่มผู้ไม่รู้หนังสืออย่างสมบูรณ์ **ประเด็นที่สอง** ผู้ใหญ่มีโอกาสในเชิงรูปธรรมอย่างจำกัดในการรักษาและ พัฒนาทักษะการรู้หนังสือและสมรรถนะการเรียนรู้ ทำให้จำนวนคนหลายร้อยล้าน โดยเฉพาะสตรีต้อง ตกอยู่ในสภาพการณ์แห่งการไม่รู้หนังสือตลอดชีวิต ซึ่งทั้งสองประเด็นดังกล่าวมีความเชื่อมโยงกับปัญหา การศึกษาและการพัฒนาอื่น ๆ รวมถึงการไม่บรรลุเป้าหมายของการศึกษาเพื่อปวงชน และทศวรรษ แห่งการรู้หนังสือของสหประชาชาติ (พ.ศ. ๒๕๔๖ - ๒๕๕๕) การลดอัตราการไม่รู้หนังสือลงครึ่งหนึ่งภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ตามเป้าหมายของกรอบปฏิบัติการดาการ์ โดยการขับเคลื่อนความพยายามทั้งปวงจากระดับ ชาติและระดับนานาชาติ ยังคงดำเนินต่อไป ด้วยเล็งเห็นว่าการรู้หนังสือเป็นพื้นฐานการศึกษาทั้งปวง การฝึกอบรม และการเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็นยิ่งต่อการพัฒนามนุษย์ในสังคมที่ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในปัจจุบัน จนกลายเป็นสังคมที่ทักษะการรู้หนังสือขั้นพื้นฐานไม่เพียงพอต่อการสื่อสาร และการมีส่วนร่วม อย่างมีประสิทธิภาพ การรู้หนังสือจึงต้องการมิติใหม่ ๆ มีการพัฒนาสมรรถนะในด้านการรู้หนังสือให้ทันสมัย เพื่อสร้างความมั่นใจให้แต่ละคนในการจัดการกับสถานะการเปลี่ยนแปลง และสภาพความไม่แน่นอน ที่เกิดขึ้นตลอดเวลา และเพื่อความยั่งยืนของการรู้หนังสือ โดยความสัมพันธ์ระหว่างการรู้หนังสือและ การพัฒนาอย่างยั่งยืน คือความเข้าใจในเรื่องสิทธิและหน้าที่ของความเป็นประชาชนที่เป็นพลังการสร้างสรรค และ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ประชาชนเองเป็นผู้กำหนด ซึ่งการรู้หนังสือเป็นสภาพการณ์ ที่ต้องเกิดขึ้นก่อนการมีส่วนร่วม การกำหนดสมรรถนะด้านการรู้หนังสือของประชาชนจึงเป็นเรื่องที่ สนองตอบต่อความท้าทายในเรื่องการพัฒนาอย่างยั่งยืน โครงการที่ควรสนองตอบต่อการพัฒนา ดังกล่าว เช่น โครงการด้านการรู้หนังสือที่เชื่อมโยงรายได้เพื่อดำรงชีวิตที่ยั่งยืน โครงการด้านการรู้หนังสือ ที่เสริมสร้างความเข้มแข็ง การรวมตัวกันและความสัมพันธ์อันดีของคนในท้องถิ่น และโครงการอื่น ๆ อีกมากมาย ที่ผลักดันให้การรู้หนังสือเป็นเครื่องมือสำคัญในการบรรลุความสำเร็จแห่งการพัฒนาอย่างยั่งยืน

- **ปี พ.ศ. ๒๕๕๐** ยูเนสโกเน้นให้ความสำคัญไปที่ชุมชนโลก เพราะแม้จะใช้ความพยายาม อย่างมากมายหลายรูปแบบ แต่การรู้หนังสือเพื่อปวงชนยังคงเป็นเป้าหมายที่เลื่อนราง แม้ปีนี้จะเป็นระยะ ครึ่งทางของทศวรรษแห่งการรู้หนังสือของสหประชาชาติ (พ.ศ. ๒๕๔๖ - ๒๕๕๕) จึงเห็นควรทบทวนความ ท้าทาย ในเรื่องการรู้หนังสือโลกร่วมกัน

ปัจจุบันยังมีผู้ใหญ่ในสังคมโลก จำนวน ๗๗๔ ล้านคน โดยมีผู้ใหญ่ ๑ ใน ๕ ของจำนวนนี้ ที่ยังไม่รู้หนังสือขั้นพื้นฐาน และ ๒ ใน ๓ เป็นสตรี และมีเด็กถึง ๗๒.๑ ล้านคน ที่ไม่ได้เข้าเรียน และ อีกจำนวนมากที่ไปเรียนได้ไม่สม่ำเสมอหรือต้องลาออกกลางคัน สภาพแวดล้อมเพื่อการส่งเสริมการอ่านหนังสือ ไม่มี ส่งผลให้ผู้รู้หนังสือใหม่ไม่สามารถคงทักษะไว้ได้

จำนวนตัวเลขดังกล่าวก่อให้เกิดแนวคิดในเชิงมิติของความท้าทาย เช่นใครบ้างที่ถือว่าเป็น ผู้รู้หนังสือหรือไม่รู้หนังสือ เกิดนิยามใหม่ ๆ ในเรื่องของนโยบายและโครงการต่าง ๆ แนวปฏิบัติในเรื่อง การรู้หนังสือกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเพื่อตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น

ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๑ สหประชาชาติได้มุ่งเป้าหมายไปที่การเชื่อมโยงการรู้หนังสือ กับสุขภาพเข้าด้วยกัน ซึ่งจะยังประโยชน์สู่กลุ่มอายุทุกกลุ่ม ขณะเดียวกันก็ส่งผลต่อการสร้างความเข้มแข็ง

ให้แก่สตรีและบุรุษ เกิดความมั่นใจในตนเอง มีความคิดเชิงสร้างสรรค์ ส่งผลเชิงบวกต่อสุขภาพของแต่ละบุคคล ครอบครัว และชุมชน เนื่องจากรู้จักดูแลสุขภาพ มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว มีโภชนาการที่ดี ซึ่งจำเป็นยิ่งต่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ การรู้หนังสือจึงถือเป็นกุญแจสำคัญอีกดอกหนึ่งที่ใช้สู่การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของบุรุษ สตรี และเด็ก นับล้านทั่วโลก

● ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ถือเป็นช่วงระยะเวลาที่เกินครึ่งทางของช่วงทศวรรษแห่งการรู้หนังสือของสหประชาชาติ ที่เริ่มต้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ แต่จำนวนหนึ่งในห้าของประชากรโลก วิทยาลัยและวัยผู้ใหญ่ที่มีอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป จำนวนถึง ๗๗๔ ล้านคน ยังขาดทักษะเบื้องต้นที่ต้องใช้ในการอ่านข้อความต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต

ในปีนี้ยูเนสโกยังคงเน้นเรื่องความเชื่อมโยงระหว่างการรู้หนังสือและสุขภาพ ปัญหาสุขภาพจะไม่สามารถแก้ไขให้ดีขึ้นได้หากการรู้หนังสือยังไม่บรรลุอยู่ในนโยบายและยุทธศาสตร์ของสาธารณสุขบุคคลที่ไม่รู้หนังสือจะง่ายต่อการเจ็บป่วย และมีแนวโน้มว่าจะได้รับการช่วยเหลือจากทางการแพทย์ได้น้อยกว่า ทั้งสำหรับตนเอง ครอบครัวหรือชุมชน มีเด็กเกือบสิบล้านคนตายก่อนอายุ ๕ ขวบ ส่วนใหญ่เป็นโรคติดเชื้อที่สามารถป้องกันได้ และล้วนเป็นเด็กยากจน ในกรณีที่เจ็บป่วยรุนแรงก็มีแนวโน้มว่าไม่ค่อยได้รับการรักษา เช่น การติดเชื้อมาลาเรียที่ทำให้เสียชีวิตปีละกว่าหนึ่งล้าน สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในกลุ่มประชากรไม่รู้หนังสือ สตรีที่เรียนจบสูงกว่าระดับประถมศึกษาจะมีความรู้เกี่ยวกับเชื้อเอชไอวี-เอดส์มากกว่าสตรีที่ไม่รู้หนังสือถึงห้าเท่า ด้วยเหตุนี้เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษจึงสัมพันธ์กับสุขภาพทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมถึงการจัดความยากจน การส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศ การลดอัตราการตายของเด็ก การฟื้นฟูสุขภาพของผู้เป็นแม่ การต่อสู้กับโรคต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นจะไม่สามารถบรรลุผลได้ถ้าปราศจากมิติของการรู้หนังสือ การรู้หนังสือเป็นพลังของการรักษาที่มีมุมมองข้ามอยู่เสมอจนเกิดภัยคุกคามต่อสุขภาพ ตลอดจนมีศักยภาพที่จะช่วยส่งเสริมโภชนาการให้ดีขึ้น รวมถึงการป้องกันและการรักษาโรค ด้วยเหตุดังกล่าว ยูเนสโกจึงส่งเสริมให้ประเทศต่าง ๆ มีนโยบายแก้ไขปัญหาการรู้หนังสืออย่างชัดเจนและจริงจัง โดยมีสังคมพลเรือนเป็นผู้นำ มีการจัดประชุมระดับภูมิภาคอย่างต่อเนื่องของผู้บริหารระดับสูงด้านการรู้หนังสือ รวมถึงได้มีการริเริ่มโครงการต่าง ๆ มากมาย โดยเฉพาะโครงการเรียนรู้สำหรับเยาวชนและผู้ใหญ่เพิ่มขึ้น เพิ่มพูนทักษะใหม่ ๆ ต่อการดำรงชีวิตของปัจเจกบุคคลทุกอายุ รวมถึงการพัฒนาคุณภาพและสิ่งแวดล้อมด้านการรู้หนังสือให้เข้มข้นขึ้น ซึ่งจะปรากฏข้อมูลความสำเร็จในเรื่องต่าง ๆ ดังกล่าวจากผลการพัฒนาแห่งสหัสวรรษของประเทศไทยในหน้าถัดไป

● ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือในปีนี้มุ่งให้ความสำคัญ ในเรื่องการส่งเสริมบทบาทการรู้หนังสือ เพื่อสร้างพลังความเข้มแข็ง ความสำคัญของการมีส่วนร่วม ความเป็นพลเมืองของประเทศในเชิงพัฒนา ซึ่งถือเป็นแนวคิดสำคัญ ในช่วงทศวรรษแห่งการรู้หนังสือของสหประชาชาติ (พ.ศ. ๒๕๔๖ - ๒๕๕๕) ทั่วโลกเองก็ตระหนักถึงการส่งเสริมบทบาทการรู้หนังสือให้เข้มแข็งในบทบาทเพื่อการพัฒนา แม้ว่าปัจจุบันยังมีผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือทั่วโลก ๗๗๖ ล้านคน และเด็กที่ไม่ได้เรียนในระบบอีก ๗๕ ล้านคน สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่า เป้าหมายการรู้หนังสือในวาระการศึกษาเพื่อปวงชนได้รับการละเลยสูงสุด

ในจำนวน ๗๗๖ ล้านคน เป็นผู้ใหญ่ที่ด้อยโอกาสและที่อาศัยตามชายขอบของประเทศต่าง ๆ โดยมีอัตราร้อยละที่สูงในกลุ่มสตรี เด็กพื้นเมือง ชนกลุ่มน้อย กลุ่มชนเร่ร่อน กลุ่มคนชนบทและผู้พิการต่างล้วนยากจนซึ่งสัมพันธ์อย่างสูงกับการไม่รู้หนังสือ การส่งเสริมให้เกิดความเข้มแข็งจึงเป็นหัวใจสำคัญ

การทำให้พวกเขามีทักษะการอ่านเขียนขั้นพื้นฐาน จะช่วยเปิดประตูสู่โอกาสที่จะได้รับความรู้และความสนใจใหม่ ๆ ช่วยพัฒนามาตรฐานชีวิตให้ดีขึ้น เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และช่วยขจัดความยากจนให้หมดไป

แต่ในความเป็นจริง ผู้ใหญ่ ๑ ใน ๖ ของจำนวนดังกล่าว มิได้รับสิทธิขั้นพื้นฐาน ปราศจากความหวังและความต้องการ แสดงให้เห็นถึงความอยุติธรรมอย่างน่าละอาย ทั้งที่ผลการศึกษามากมายพบว่าการรู้หนังสือเป็นการสร้างพลังที่เข้มแข็ง สนองตอบต่อศักดิ์ศรีสูงสุดแห่งความเป็นตัวตน มีความมั่นใจ และกล้าแสดงออกถึงความต้องการอย่างมุ่งมั่น มีจิตสำนึกแห่งศักยภาพและเสรีภาพแห่งตนในบริบทของครอบครัวและชุมชน มีพลังในการทำให้แต่ละคนมีความพร้อมที่จะมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ การรู้หนังสือยังช่วยยกระดับรายได้ สร้างความเป็นอยู่ของชีวิตให้ยั่งยืนได้ เพราะมีช่องทางให้ได้รับบริการทางด้านสุขภาพและทางการศึกษา มีความผูกพันกับมาตุภูมิ สรุปรวมก็คือ การรู้หนังสือทำให้บุคคลโดยเฉพาะสตรีเข้าถึงโอกาสต่าง ๆ อย่างมั่นคง ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เพราะการรู้หนังสือไม่เพียงแต่เป็นเรื่องการอ่านเขียนแต่ยังเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเคารพตนเอง และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ รวมถึงโอกาสที่สร้างความหวังต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคม

ยังมีความโศกคืออยู่บ้างที่รัฐบาลในหลายประเทศ องค์กรภาคประชาสังคม ผู้ประกอบการ กลุ่มชุมชนและกลุ่มบุคคลไม่ว่าจะเป็นมืออาชีพหรืออาสาสมัคร ที่ยังคงให้การสนับสนุนและความช่วยเหลือโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการรู้หนังสือให้แก่กลุ่มคนผู้ด้อยโอกาสทั้งหมดในการพัฒนาชีวิต อันเป็นผลจากการไม่รู้หนังสือ ล้วนเป็นบุคคลสำคัญยิ่งที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น เห็นถึงความแตกต่างอย่างแท้จริงต่อชีวิตของผู้อื่น

เมื่อพิจารณาผลจากรายงานตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals: MDGs) ของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๒ จัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ถือเป็นรายงานความก้าวหน้าฉบับที่ ๒ และได้ดำเนินการจัดทำร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและองค์กรระหว่างประเทศ พบว่า ประเทศไทยได้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาหลายด้าน ประกอบด้วย การขจัดความยากจนและความหิวโหย การให้เด็กทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา การส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศ การต่อสู้โรคเอดส์ การลดสัดส่วนประชากรที่ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งน้ำสะอาดและส้วมที่ถูกสุขลักษณะ และการยกระดับคุณภาพชีวิตประชากรในชุมชนแออัด รวมทั้งการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาในประชาคมโลก เหล่านี้แสดงให้เห็นว่าอย่างน้อยประชากรไทยส่วนใหญ่ต้องมีพื้นฐานการรู้หนังสือในระดับใช้งานได้ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังต้องเร่งดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน อีกทั้งการบรรลุเป้าหมายท้าทายที่ประเทศไทยกำหนดขึ้นในเรื่องการลดอัตราการตายของเด็กและพัฒนาสุขภาพสตรีมีครรภ์ ในพื้นที่ห่างไกลและชายขอบ ซึ่งต้องมีการขับเคลื่อนการดำเนินงานโดยทุกภาคส่วนอย่างจริงจังและต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษดังกล่าว สารสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ผลการพัฒนาตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษในระดับประเทศ ในภาพรวมพบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ประเทศไทยมีความก้าวหน้าในการดำเนินงานใหม่ ๆ ที่สำคัญ ดังนี้

๑.๑ เป้าหมาย MDG ที่บรรลุแล้วเพิ่มเติมในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้แก่ (๑) เป้าหมาย MDG 2A ให้เด็กทุกคนทั้งชายและหญิงสำเร็จการศึกษาาระดับประถมศึกษาภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ (๒) เป้าหมาย MDG+ การลดอัตราการเกิดโรคมะเร็งใน ๓๐ จังหวัดชายแดนใต้ให้เหลือ ๑.๔ ต่อประชากรพันคนภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ (๓) เป้าหมาย MDG 8B การให้ความสำคัญกับประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุด และ (๔) เป้าหมาย MDG 8E การขยายการเข้าถึงยาที่สำคัญจำเป็นในประเทศกำลังพัฒนา

๑.๒ เป้าหมายที่บรรลุแล้วและยังคงรักษาระดับความก้าวหน้าในการดำเนินงาน ได้แก่ (๑) การลดความยากจนลงครึ่งหนึ่งในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๓ - ๒๕๕๘ (๒) การลดความหิวโหยลงครึ่งหนึ่งในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๓ - ๒๕๕๘ (๓) การขจัดความไม่เท่าเทียมทางเพศในการศึกษาระดับประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษาภายในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ และในทุกระดับการศึกษาภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ (๔) การชะลอและลดการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ (๕) การลดสัดส่วนประชากรที่ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งน้ำสะอาดและส้วมที่ถูกสุขลักษณะครึ่งหนึ่งภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ และ (๖) การยกระดับคุณภาพชีวิตประชากรในชุมชนแออัด ๑๐๐ ล้านคนทั่วโลกภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ในส่วนเป้าหมาย MDG+ ที่มีโอกาสจะบรรลุ ได้แก่ การกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนและลดการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการลดอัตราการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๓

๑.๓ ความยั่งยืนของความสำเร็จในเป้าหมายที่บรรลุแล้ว พบว่าอาจมีปัญหาเรื่องความยั่งยืนของความสำเร็จในบางด้าน เช่น อาจเกิดปัญหาอุปสรรคใหม่ ๆ ทำให้โอกาสในการบรรลุเป้าหมายลดลง เป้าหมายเหล่านี้ได้แก่ เป้าหมาย MDG 6C เรื่องการชะลอและลดการแพร่ระบาดของโรคสำคัญอื่นภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ผลกระทบจากโรคเอดส์ทำให้อัตราการป่วยและตายด้วยโรคฉวยโรคไม่มีแนวโน้มลดลง และมีความเสี่ยงที่จะเพิ่มสูงขึ้นถ้าเกิดการระบาดโรคเอดส์รอบใหม่

๑.๔ เป้าหมาย MDG+ ที่กำหนดขึ้นเป็นเป้าหมายที่ท้าทายมาก และส่วนใหญ่ยังไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายได้ หรือมีโอกาสต่ำที่จะบรรลุเป้าหมาย ได้แก่ (๑) การลดสัดส่วนประชากรยากจนให้ต่ำกว่าร้อยละ ๔ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ เพราะปัญหาทางการเมืองและวิกฤตเศรษฐกิจ (๒) การให้เด็กทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นภายในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ พบว่าอัตราการนักเรียนต่อประชากรวัยเรียนรวมสูงร้อยละ ๙๕-๙๖ ต่อเนื่องมา ๔-๕ ปีแล้ว จึงน่าที่จะบรรลุเป้าหมายได้ในเร็วนี้ (๓) การให้เด็กทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ มี แนวโน้มดีขึ้นโดยลำดับจากนโยบายเรียนฟรี ๑๕ ปี (๔) การเพิ่มสัดส่วนผู้หญิงในรัฐสภา องค์การบริหารส่วนตำบล และตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงของราชการเป็นสองเท่าในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๔๙ มีแนวโน้มดีขึ้นเล็กน้อย (๕) การลดอัตราการตายของเด็กอายุต่ำกว่าห้าปีและอัตราส่วนการตายของมารดาในเขตพื้นที่สูงจังหวัดภาคเหนือบางแห่ง และสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ลงครึ่งหนึ่งในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๕๘ มีโอกาสต่ำที่จะบรรลุ เนื่องจากอุปสรรคด้านกายภาพและปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ และ (๖) การเพิ่มสัดส่วนการนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์เป็นร้อยละ ๓๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ คือเพิ่มได้ร้อยละ ๒๒ แต่มีแนวโน้มดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

๑.๕ เป้าหมายอีกกลุ่มหนึ่งไม่สามารถประเมินความก้าวหน้าได้ ส่วนหนึ่งเกิดจากเป้าหมาย MDGs ที่กำหนดไว้ไม่เหมาะสมกับประเทศไทย หรือมีการปรับเปลี่ยนชุดข้อมูล ตัวชี้วัด ได้แก่ (๑) เป้าหมาย MDG 4A การลดอัตราการตายของเด็กสองในสาม (๒) เป้าหมาย MDG 5A การลดอัตราส่วนการตาย

ของมารดาสามในสี่ (๓) เป้าหมาย MDG+ การลดอัตราการตายของทารกให้เหลือ ๑๕ ต่อการเกิดมีชีพพันคน (๔) เป้าหมาย MDG+ การลดอัตราการตายของมารดาให้เหลือ ๑๘ ต่อการเกิดมีชีพแสนคน และ (๕) การลดอัตราการติดเชื้อเอชไอวีในประชากรวัยเจริญพันธุ์ให้เหลือร้อยละ ๑ ทั้งนี้ ข้อมูลยังคงเป็นความท้าทายที่สำคัญยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ให้ความสนใจและพยายามปรับปรุงมาตรฐานและระบบข้อมูลกันอย่างกว้างขวาง ซึ่งแม้จะเป็นผลดีในระยะยาว แต่ก็ยังเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการประเมินผลการพัฒนาที่ต้องใช้ข้อมูลชุดเดียวกันอย่างต่อเนื่อง

แม้ว่าจะยังไม่สามารถผลักดันให้บรรลุเป้าหมาย แต่หน่วยงานต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับประเด็นเหล่านี้ และได้นำไปกำหนดเป็นเป้าหมายของแผนพัฒนาระดับชาติและระดับสาขาในระยะเวลาต่อไป

๒. ผลการพัฒนาตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษในระดับจังหวัด เป็นความริเริ่มที่จะนำเป้าหมาย MDGs ไปปรับใช้ในระดับจังหวัดโดยดำเนินการนำร่องใน ๓ จังหวัด ได้แก่ แม่ฮ่องสอน นครพนม และตรัง โดยทดลองนำเป้าหมาย MDGs ไปใช้ในการวางแผนและขับเคลื่อนการพัฒนาระดับจังหวัด จุดเด่นของการดำเนินงานในระดับจังหวัดคือสามารถเปิดการมีส่วนร่วมได้กว้างขวางกว่าในระดับประเทศ กระบวนการ MDGs จึงเน้นการบูรณาการเป้าหมายและตัวชี้วัด MDGs เข้ากับกระบวนการวางแผนและบริหารยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ทั้งนี้ได้มีการปรับ MDGs และ MDG+ และกำหนดตัวชี้วัด MDG ของจังหวัดเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาของแต่ละจังหวัดด้วย จากการติดตามผลการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษระดับจังหวัด เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามตัวชี้วัดพบว่า สถานการณ์และแนวโน้มการพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน นครพนม และ ตรัง สามารถบรรลุเป้าหมาย MDGs หลายด้านในเรื่องการจัดความไม่เท่าเทียมทางเพศในทุกระดับการศึกษา การลดอัตราการตายของทารก การป้องกันและลดการเกิดโรคมลาลาเรีย และการลดสัดส่วนประชากรที่ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งน้ำสะอาดและส้วมที่ถูกสุขลักษณะ

● ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นปีที่ย่างเข้าสู่ศตวรรษที่ ๒๑ ถึง ๑ ทศวรรษแล้ว แต่ยังคงมีผู้ใหญ่ที่เป็นสตรีที่ไม่รู้หนังสือ ทุก ๒ ใน ๓ คน จากจำนวนผู้ไม่รู้หนังสือโลก จำนวน ๗๕๙ ล้านคน ซึ่งไม่มีเหตุผลใดเลยทั้งทางด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสังคมที่จะปฏิเสธไม่ให้เกิดหญิงและสตรีได้รับการศึกษา ซึ่งถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานและเป็นเงื่อนไขเด็ดขาดในการบรรลุเป้าหมายร่วมแห่งการพัฒนาในระดับสากล อีกทั้งยังเป็นอุปสรรคที่สุดการลดความยากจนขั้นรุนแรง

ในโลกที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีในโลกปัจจุบัน ทักษะอ่านออกเขียนได้ และคิดคำนวณเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญยิ่งต่อการเข้าถึงโอกาสต่าง ๆ ที่มีคุณค่าต่อชีวิต การสร้างอนุภาพให้แก่สตรีจึงเป็นเรื่องที่ยังทรงอิทธิพล โดยต้องร่วมกันให้สตรีได้รับความรู้เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ และมีผลต่อมุมมองของชีวิตในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นความรับผิดชอบในครอบครัวหรือในเรื่องการเมือง ความเสมอภาคทางเพศ นับเป็นยุทธศาสตร์โลกยุทธศาสตร์หนึ่งในการช่วยให้เกิดการพัฒนอย่างยั่งยืน การลงทุนเพื่อให้เด็กหญิงและสตรีรู้หนังสือให้ผลตอบแทนสูง ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต และสุขภาพที่ดีขึ้น ช่วยครอบครัว โดยเฉพาะเด็กและแม่ เมื่อสตรีเป็นผู้รู้หนังสือผู้ได้รับประโยชน์ก็คือทุกภาคส่วนของสังคม แต่ตลอดช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ช่องว่างระหว่างเพศในด้านการศึกษาของหลายประเทศแคบลง ความเสมอภาคทางเพศในด้านการรู้หนังสือพัฒนาขึ้น แต่ยังเป็นไปอย่างเชื่องช้า และยังมีอีกหลายเรื่องที่ต้องเร่งดำเนินการเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในเรื่องความเสมอภาคทางเพศ เช่น การจัดตั้งองค์การสตรีแห่งสหประชาชาติ เป็นต้น

เมื่อพิจารณาถึงเป้าหมายด้านการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน จากการประชุมระดับโลกที่กรุงดาการ์ สาธารณรัฐเซเนกัล เดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๕๓ ใน ๖ ประเด็น เพื่อช่วยแก้ปัญหาการไม่รู้หนังสือและ ปัญหาอื่น ๆ ดังกล่าวข้างต้นพบว่ายังมีประเทศสมาชิกหลายประเทศมีแนวโน้มว่ายังไม่สามารถดำเนินการได้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

๑. ขยายและปรับปรุงการศึกษาและการดูแลเด็กก่อนวัยเรียน โดยเฉพาะเด็กที่เปราะบางและ ด้อยโอกาส

๒. รับรองว่าภายในปี ค.ศ. ๒๐๑๕ เด็กทั้งหมด โดยเฉพาะเด็กผู้หญิง เด็กที่อยู่ในสภาวะยาก ลำบาก และเด็กที่เป็นชนกลุ่มน้อยทางเชื้อชาติ สามารถเข้าถึงและเข้าเรียนในระดับประถมศึกษาภาค บังคับที่มีคุณภาพ

๓. รับรองว่าความต้องการการเรียนรู้ของเยาวชนและผู้ใหญ่ทั้งหมด ได้รับการตอบสนองด้วย โครงการทักษะการเรียนรู้และชีวิตอย่างเท่าเทียมกัน

๔. พัฒนาอัตราการรู้หนังสือของผู้ใหญ่ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕๐ ภายในปี ค.ศ. ๒๐๑๕ โดยเฉพาะ สตรี และพัฒนาการเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานและต่อเนื่องสำหรับผู้ใหญ่ทั้งหมดให้เท่าเทียมกัน

๕. ขจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศในการศึกษาระดับประถมและมัธยม ภายในปี ค.ศ. ๒๐๐๕ และ ทำให้เกิดความเท่าเทียมทางเพศในการศึกษา ภายในปี ค.ศ. ๒๐๑๕ โดยเน้นการเข้าถึงการศึกษาของ เด็กผู้หญิงและทำให้เกิดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพ

๖. พัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกด้านและรับรองความเป็นเลิศทั้งหมด เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ ทางการเรียนรู้ที่ชัดเจนและสามารถวัดได้ โดยเฉพาะในเรื่องการรู้หนังสือ การคำนวณตัวเลข และทักษะ ที่จำเป็นต่อชีวิต

ทั้งนี้จะได้มีการนำเสนอผลการจัดการศึกษาเพื่อปวงชนของประเทศสมาชิกต่อที่ประชุมโลกด้าน การศึกษา ณ สาธารณรัฐเกาหลี ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘

● ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ยูเนสโกได้ให้ความสำคัญเป็นพิเศษเกี่ยวกับความสัมพันธ์กันระหว่างการรู้ หนังสือและสันติภาพ เพราะสันติภาพที่ยืนยาวย่อมอยู่บนรากฐานของความเคารพในสิทธิมนุษยชนและ ความยุติธรรมทางสังคม การรู้หนังสือคือพื้นฐานของการศึกษาทั้งมวลและของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่ง ถือเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่ทุกคนพึงได้รับ การรู้หนังสือเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นก่อนที่จะเกิดสันติภาพ รวมถึงประโยชน์ต่าง ๆ อันส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ตลอดจน มวลมนุษยชาติ การไม่รู้หนังสือของสังคมฐานความรู้ในปัจจุบันก็เปรียบเหมือนสังคมชายขอบ

ตัวเลขล่าสุดปี พ.ศ. ๒๕๕๒ มีผู้ใหญ่ที่ขาดทักษะการรู้หนังสือจำนวน ๗๙๓ ล้านคน ส่วนใหญ่ เป็นเด็กหญิงและสตรี เด็กวัยประถมศึกษามากกว่า ๖๗ ล้านคน ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน และเยาวชน วัยมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน ๗๒ ล้านคน ที่พลาดโอกาสทางการศึกษา นับเป็นการเสี่ยงต่อการเกิด คนรุ่นใหม่ที่ไม่รู้หนังสือ สิ่งดังกล่าวคืออุปสรรคต่อความพยายามที่จะลดความยากจนและการพัฒนา มนุษย์ ถือเป็นภาระล้นเกินสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานอันเป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพและความ มั่นคง การรู้หนังสือคือตัวเร่งให้เกิดการพัฒนาและแรงผลักดันให้เกิดสันติภาพ ด้วยเหตุผลหลายประการ ได้แก่ การรู้หนังสือทำให้แต่ละบุคคลมีความเข้มแข็ง มีความมั่นใจในการแสวงหาข้อมูล ความรู้ มีทางเลือกเพิ่มมากขึ้นซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อครอบครัวและชุมชน มีการเข้าร่วมกระบวนการประชาธิปไตย อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะมีความรู้ในเรื่องการเมือง รู้จักที่จะเรียกร้องสิทธิจากองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน

ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกัน ด้วยกล้าที่จะแสดงออก รู้จักแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นการช่วยส่งเสริมความเข้าใจ ความนับถือในการสนทนาร่วมกัน อันเป็นกระบวนการหนึ่งในการสร้างสันติภาพและความปรองดองให้เกิดขึ้นในชาติ

บทบาทสำคัญอย่างหลากหลายของการรู้หนังสือดังกล่าว ได้แก่ การเสริมสร้างสิทธิมนุษยชน ความเท่าเทียมทางเพศ การแก้ปัญหาความขัดแย้ง รวมถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดสันติภาพ การรู้หนังสือจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญของยุทธศาสตร์การพัฒนาสันติภาพอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นหนึ่งเป้าหมายสำคัญของการศึกษาเพื่อปวงชนและการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ การสนับสนุนทรัพยากรอย่างเพียงพอเพื่อดำเนินโครงการต่าง ๆ ที่มีประสิทธิผลในการส่งเสริมการรู้หนังสือของรัฐบาลประเทศต่าง ๆ องค์กรนานาชาติ สังคมพลเรือนและภาคเอกชน ถือเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะการส่งเสริมให้การรู้หนังสือมีความสำคัญในระดับนโยบายเพื่อให้บุคคลได้พัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่ และร่วมกันสร้างรูปแบบสังคมที่ยุติธรรมและเปี่ยมด้วยสันติสุขที่เป็นไปอย่างจริงและยั่งยืน

- **ปีพ.ศ. ๒๕๕๕** ยูเนสโกยังคงมุ่งเน้นเป็นพิเศษในเรื่องเดิมเหมือนปีที่แล้ว คือเรื่องความสัมพันธ์พื้นฐานระหว่างการรู้หนังสือและสันติภาพ เพราะหลายประเทศในปัจจุบันมีรูปแบบความรุนแรงที่หลากหลาย มักจะมีอัตราการรู้หนังสือต่ำที่สุดในโลก ความขัดแย้งยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายการศึกษาเพื่อปวงชนและการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ด้วยมีประชากรวัยประถมศึกษาที่อยู่นอกระบบโรงเรียนมากกว่าสี่สิบลเปอร์เซ็นต์ทั่วโลกอาศัยอยู่ในประเทศที่เผชิญปัญหาความขัดแย้ง

ท่ามกลางความกลียุคทางการเมืองและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในหลายส่วนของโลก การรู้หนังสือจึงเป็นเรื่องที่รัฐบาลของประเทศต้องบรรจุไว้ในวาระแห่งชาติ เพื่อสร้างสันติภาพดังกล่าวให้เกิดขึ้น และเพื่อสกัดกั้นไม่ให้ความขัดแย้งมาลดทอนการรู้หนังสือของเด็กและผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานและเป็นรากฐานของการศึกษาทั้งหมด รวมถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต สันติภาพจะปรากฏเป็นจริงย่อมขึ้นอยู่กับการพัฒนาพลเมืองที่รู้หนังสือและเข้าถึงการศึกษาเพื่อปวงชน

สันติภาพและการพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นสิ่งที่ต้องพึ่งพิงกัน ทั้งสองสิ่งจะต้องได้รับการพัฒนาและส่งเสริมความเข้มแข็งไปพร้อม ๆ กัน เพื่อให้การพัฒนาสังคมเจริญเติบโตอย่างกว้างขวางและยั่งยืน ทั้งนี้ต้องอาศัยความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้นอย่างจริงจังจากนานาประเทศ ด้วยกระทำตามสัญญาที่ให้ไว้ในการประชุมที่กรุงดาการ์ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๓

ขณะนี้ ยูเนสโกประเมินว่ามีประชากรผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือจำนวน ๗๗๕ ล้านคนทั่วโลก เป็นเยาวชน ๑๒๒ ล้านคน โดย ๒ ใน ๓ ของประชากรผู้ใหญ่และเยาวชนที่ไม่รู้หนังสือ เป็นสตรีและเด็กหญิงนับเป็นการสูญเสียศักยภาพที่ทรงคุณค่าและเป็นพลังที่ยิ่งใหญ่

ขณะที่ก้าวเข้าใกล้กำหนดระยะสุดท้ายของการศึกษาเพื่อปวงชน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ยูเนสโกมุ่งมั่นที่จะบรรจุเรื่องการศึกษาและการรู้หนังสือไว้เป็นเรื่องสำคัญสุดในวาระแห่งการพัฒนาโลก การศึกษาต้องมาก่อน หรือ “Education First” ของเลขาธิการสหประชาชาติจะเป็นนโยบายในระดับสูงสุดที่ทำให้การสนับสนุนในเรื่องนี้ และขอให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกระดับผนึกความเป็นหุ้นส่วนให้แข็งแกร่ง เพื่อเร่งส่งเสริมการรู้หนังสือที่มีคุณภาพ โครงการการรู้หนังสือต้องหลอมรวมคุณค่าแห่งสันติภาพ สิทธิมนุษยชน และหน้าที่พลเมืองเข้าไว้เป็นหนึ่งเดียว และถ้าสามารถทำให้การรู้หนังสือเป็นวิธีการเสริมสร้างอำนาจที่แท้จริงได้สำเร็จ การรู้หนังสือก็จะนำมาซึ่งสันติภาพและการพัฒนาที่แท้จริง

ประเด็นปัญหา ความท้าทาย และแนวโน้มในอนาคต

ยูเนสโกให้ความสำคัญในเรื่องการรู้หนังสือมาโดยตลอด เพราะเล็งเห็นว่าการรู้หนังสือเป็นรากฐานของการเรียนรู้ เป็นสิทธิและเป็นกุญแจไปสู่สิทธิอื่น ๆ ซึ่งมีได้เกี่ยวข้องกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งเท่านั้น แต่รวมไปถึงสังคมและชุมชนที่รู้หนังสือด้วย จากการวิเคราะห์สถานการณ์การรู้หนังสือโลก ตั้งแต่อดีต คือ ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ จนถึงปัจจุบัน ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ พบว่าปัญหาที่เด่นชัดของการไม่รู้หนังสือของประชากรโลก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเด็กผู้หญิงและสตรี เกิดจากความไม่เสมอภาคทางเพศ การยังไม่ปลูกกระแสให้ตระหนักรู้ว่า การรู้หนังสือคือส่วนหนึ่งของสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานของการเข้าถึงการศึกษาที่ทุกคนพึงได้รับอย่างเท่าเทียมกัน โดยเพิ่งจะเริ่มปลูกเร้าในประเด็นดังกล่าว เมื่อยูเนสโกได้มีการประกาศการเริ่มต้นทศวรรษแห่งการรู้หนังสือของสหประชาชาติ (พ.ศ. ๒๕๔๖ - ๒๕๕๕) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการเพิ่มระดับการรู้หนังสือโลก ประมาณ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ อย่างไรก็ตาม แม้เวลาจะผ่านล่วงเลยมาจนถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ประชากรผู้ใหญ่ที่รู้หนังสือตามที่ยูเนสโกประเมินยังมีจำนวนถึง ๗๗๕ ล้านคน ทั่วโลก เป็นเยาวชน ๑๒๒ ล้านคน โดย ๒ ใน ๓ ของประชากรวัยผู้ใหญ่และเยาวชนที่ไม่รู้หนังสือ ยังคงเป็นสตรีและเด็กผู้หญิง แม้ว่าตลอดช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ช่องว่างระหว่างเพศในด้านการศึกษาของหลายประเทศแคบลง ความเสมอภาคทางเพศในด้านการรู้หนังสือพัฒนาขึ้น แต่ยังคงเป็นไปอย่างเชื่องช้า ซึ่งไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบันของศตวรรษที่ ๒๑ ที่ผู้คนต่างใช้เทคโนโลยีสื่อสารกันอย่างกว้างขวางทั่วโลก ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสังคมโลก จนกลายเป็นสังคมโลกออนไลน์ในปัจจุบัน การพัฒนาคุณภาพของประชากรในโลกใบนี้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ย่อมเป็นไปได้หากยังมีจำนวนประชากรกว่า ๗๗๕ ล้านคน ทั่วโลกขาดทักษะการรู้หนังสือขั้นพื้นฐาน การปรับตัวไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกย่อมส่งผลเสียและเป็นอันตรายต่อชีวิตมากกว่าจะได้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในการช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

ด้วยเหตุปัจจัยเบื้องต้นของปัญหาข้างต้นดังกล่าว คือ ความไม่เสมอภาคทางเพศระหว่างชาย-หญิง จึงโยงไปถึงปัญหาสันติภาพโลก เพราะสันติภาพที่มั่นคงและยืนยาว ย่อมอยู่บนรากฐานของความเคารพสิทธิมนุษยชนและความยุติธรรมทางสังคม นอกจากนี้ ยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนมวลมนุษยชาติด้วยกันเอง

ประเด็นปัญหาสำคัญอีกประเด็นหนึ่ง คือ สตรีที่เป็นผู้อบรมเลี้ยงดูบุตร และดูแลสมาชิกทุกคนในครอบครัว ไม่มีความรู้พอที่จะใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ และส่งผลต่อมุมมองของชีวิตในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสุขภาพ สิทธิขั้นพื้นฐานที่พึงได้รับ การเมือง ความเสมอภาคทางเพศ ฯลฯ โลกจึงขาดพลังสำคัญในการใช้สตรีเป็นยุทธศาสตร์พัฒนาโลก เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเกิดสันติสุขอย่างแท้จริง

ความท้าทายที่เกิดขึ้นจึงอยู่ที่ว่า ประเทศสมาชิกทั่วโลกจะร่วมมือกันอย่างไร เพื่อให้ประชากรผู้ใหญ่โดยเฉพาะสตรีและเด็กผู้หญิงไม่รู้หนังสือดังกล่าวข้างต้น เข้าถึงโอกาสการได้รับการศึกษา ทำอย่างไรให้ผู้คนในสังคมโลกได้ตระหนักรู้ว่า การรู้หนังสือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่สำคัญที่ทุกคนพึงมีพึงได้อย่างเสมอภาค และเท่าเทียมกัน การศึกษาตลอดชีวิตที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทุกคนในโลกใบนี้จะเกิดขึ้นได้อย่างไร ถ้ายังขจัดปัญหาการไม่รู้หนังสือของประชากรโลกไม่ได้ โดยเฉพาะสตรีและเด็กผู้หญิงที่ยังมีอัตราการไม่รู้หนังสือสูง

แนวโน้มในอนาคตที่จะเกิดขึ้น ก็คือ หากปัญหาดังกล่าวยังไม่ตก ประชากรรุ่นใหม่โดยเฉพาะสตรีและเด็กผู้หญิงที่สืบทอดจากเยาวชนโลกในปัจจุบันจะเป็นผู้ไม่รู้หนังสือเช่นกัน การถูกละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานที่ทุกคนพึงได้รับจะก่อให้เกิดความวุ่นวาย ความขัดแย้งและความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ทั่วทุกมุมโลก โดยมีผู้ไม่รู้หนังสือ นั่นคือสตรีและเด็กผู้หญิงเป็นเหยื่อ การพัฒนาไม่ไปอย่างยั่งยืนไม่สามารถบรรลุเป้าหมายของการศึกษาเพื่อปวงชน และเป้าหมายของการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ

กอบกับสังคมโลกที่ซับซ้อนในปัจจุบัน เพียงทักษะการรู้หนังสือขั้นพื้นฐานย่อมไม่เพียงพอต่อการสื่อสารและการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ การฝึกอบรมและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนามนุษย์ในสังคมที่ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้ กิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการรู้หนังสือจึงต้องการมิติใหม่ ๆ ที่ทันสมัย สร้างความมั่นใจให้แต่ละคนสามารถจัดการกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงและสภาพความไม่แน่นอนของสิ่งแวดล้อมรอบตัว การส่งเสริมการรู้หนังสือที่สัมพันธ์กับการพัฒนาอย่างยั่งยืน และการสร้างสันติสุข รวมถึงความตระหนักในเรื่องสิทธิและหน้าที่บนพื้นฐานความเสมอภาคและความเท่าเทียม การมีกฎหมายที่ชัดเจนช่วยรองรับ การทำให้การรู้หนังสือเป็นวาระแห่งชาติ การกำหนดสมรรถนะด้านการรู้หนังสือให้ตอบสนองต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน การทำให้เกิดสังคมนวัตกรรมที่ทุกคนต้องสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ทุกที่ ทุกเวลา เพื่อช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต และช่วยให้มีมุมมองชีวิตที่ดีขึ้น เพื่อให้โลกในอนาคตเป็นโลกที่น่าอยู่ มีสันติสุข จากการพัฒนารอบด้านโดยประชากรทุกเพศทุกวัยที่มีคุณภาพ มีความเท่าเทียมกัน อย่างแท้จริงในการได้รับการบริการและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว สังคม และชุมชน ได้อย่างบังเกิดผล มีการพัฒนาที่เป็นไปอย่างยั่งยืนทั่วทุกมุมโลก เป็นโลกแห่งอนาคตที่เปี่ยมด้วยสันติสุข ตั้งอยู่บนเหตุและผลโดยแท้จริง

สำหรับประเทศไทย ข้อมูลล่าสุดจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ สถานการณ์การรู้หนังสือของประเทศไทยในปัจจุบัน ระบุว่า ประเทศไทยมีผู้รู้หนังสือ ร้อยละ ๙๗ และผู้ไม่รู้หนังสือ ร้อยละ ๓ จากประชากร ๕๔.๕๘ ล้านคน คิดเป็น ๑,๖๓๗,๔๐๐ คน ซึ่งถือว่าเป็นอัตราการรู้หนังสือที่สูงมาก อันเป็นผลมาจากการดำเนินการส่งเสริมการรู้หนังสือตามเป้าหมายการศึกษาเพื่อปวงชนของประเทศไทย ในช่วงสองทศวรรษ (พ.ศ. ๒๕๔๓ - ๒๕๕๓) ที่ผ่านมา ถือเป็นส่วนหนึ่งให้ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (MDGs) ซึ่งมีได้ให้ความสำคัญแต่เพียงการศึกษา แต่ยังตระหนักถึงมิติทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เนื่องด้วยมีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันอย่างแยกมิได้ อาทิ การพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยต้องเพิ่มอัตราการเรียน จัดการศึกษาให้แก่ประชากรกลุ่มเป้าหมายโดยสำรวจ ศึกษาให้ตรงความต้องการของผู้เรียน รวมถึงพัฒนาทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศ การลดปัญหาความยากจนโดยส่งเสริมการศึกษาอาชีพ และยกระดับมาตรฐานการดำรงชีวิตที่สอดคล้องกับภูมิประเทศและสังคม ปลู่ฝิ่งหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และแนวทางในการใช้ชีวิตแบบพอเพียง การพึ่งตนเอง การพึ่งพากันและกัน และการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชน เพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรส่วนราชการ การลดอัตราการตาย และโรคร้าย โดยสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสุขอนามัย และสาธารณสุขให้แก่ประชาชน ให้ความสำคัญในการพัฒนาบุคลากร พัฒนาระบบการให้บริการ และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ และการประสานงานระหว่างภาคีเครือข่าย

อย่างไรก็ตามหากเปรียบเทียบผลการดำเนินการส่งเสริมการรู้หนังสือในช่วงทศวรรษที่สอง (พ.ศ. ๒๕๔๓ - ๒๕๕๓) กับช่วงทศวรรษแรก (พ.ศ. ๒๕๓๓ - ๒๕๔๓) โดยพิจารณาจากอัตราการรู้หนังสือของประชากรวัยแรงงาน พบว่าในช่วงทศวรรษแรกประสบผลสำเร็จมากกว่าโดยในปีสุดท้าย คือ ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ประเทศไทยมีอัตราผู้รู้หนังสือคิดเป็นร้อยละ ๙๓.๓ โดยเพิ่มสูงขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งเป็นปีแรกของการดำเนินการ คิดเป็นอัตราร้อยละ ๐.๓ หรือเพิ่มจากช่วง ๑๐ ปีก่อน เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๓ คิดเป็นอัตราร้อยละ ๓.๕ ในขณะที่อัตราการรู้หนังสือของประชากรวัยแรงงานในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ (ก่อนปีสุดท้ายของการดำเนินการในช่วงทศวรรษที่สอง ๑ ปี) คิดเป็นอัตราร้อยละ ๙๒.๖ ซึ่งต่ำกว่าอัตราการรู้หนังสือของประชากรในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ หรือช่วงทศวรรษแรก คิดเป็นอัตราร้อยละ ๐.๗ จึงเป็นประเด็นที่ควรค่าแก่การค้นหาคำตอบและเป็นที่มาส่วนหนึ่งของประเด็นท้าทายการส่งเสริมการรู้หนังสือของประเทศไทยต่อไป

โดยสรุปเราอาจกล่าวได้ว่า “อัตราการรู้หนังสือของประชากร” เป็นตัวชี้วัดระดับการพัฒนาของประเทศที่สำคัญลำดับต้น ๆ โดยเป็นที่ยอมรับร่วมกันของนานาประเทศทั่วโลก เพราะการรู้หนังสือเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและพัฒนาประเทศ ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้พยายามจัดการศึกษาให้ประชากรไทยทุกคนรู้หนังสือ และคงสภาพการรู้หนังสืออย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต แต่อย่างไรก็ตาม ข้อมูลการรู้หนังสือของประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งสำรวจจากจำนวนประชากรจำนวน ๖๓.๓๙ ล้านคน มีประชากรอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป ที่รู้หนังสือเพียงร้อยละ ๙๒.๖ คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๖ ในประชากรเพศชาย และร้อยละ ๙๐.๕ ในประชากรเพศหญิง และเมื่อศึกษาเจาะลึกลงไปพบว่า ผู้ไม่รู้หนังสือส่วนใหญ่ คือ ประชาชนชายขอบ (Marginalized People) โดยเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ (Ethnic Group) ซึ่งมีทั้งสิ้นกว่า ๗๐ กลุ่มภาษา รวมทั้งกลุ่มผู้มีฐานะยากจนทั้งในชุมชนเมืองและพื้นที่ชนบทห่างไกล (Remote Rural Areas) ทำให้กลุ่มประชากรดังกล่าวด้อยโอกาสทางการศึกษา การเข้าไม่ถึงโอกาสทางการศึกษา ความด้อยคุณภาพทางการศึกษา เนื่องจากการใช้ภาษาแม่ที่ไม่ใช่ภาษาไทย และความเสียเปรียบของความพร้อมทางการศึกษาในด้านเศรษฐกิจ และการออกกลางคืน เนื่องจากฐานะยากจน มีความจำเป็นในการประกอบอาชีพ อัตราการไม่รู้หนังสือของกลุ่มดังกล่าวจึงมีสูงกว่าประชากรกลุ่มอื่น ๆ กอปรกับการขาดลักษณะนิสัยรักการอ่านของคนไทยส่วนใหญ่ และบรรยากาศแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยในการส่งเสริมการอ่าน ส่งผลให้ผู้รู้หนังสือในระดับพื้นฐานเมื่อจบการศึกษาภาคบังคับแล้ว ในระยะเวลาผ่านไป ๓-๖ ปี ก็กลับเป็น “ผู้ลืมหนังสือ” และ “ผู้ไม่รู้หนังสือ” ในที่สุด

สภาพข้อจำกัดที่สำคัญอีกประการหนึ่ง สำหรับกรณีของประเทศไทย คือ ความไม่เป็นเอกภาพในการนิยาม “การรู้หนังสือ” ของประชากร กล่าวคือ สำนักงานสถิติแห่งชาติ นิยามการรู้หนังสือของประชากรในความหมายของ “การอ่านออกและเขียนได้” หมายความว่า ความสามารถอ่านออกและเขียนได้ของบุคคล การอ่านออกเขียนได้นี้จะเป็นภาษาใด ๆ ก็ได้ทั้งสิ้น โดยอ่านและเขียนข้อความง่าย ๆ ได้ ถ้าอ่านออกเพียงอย่างเดียวแต่เขียนไม่ได้ ก็ถือว่าเป็นผู้ที่อ่านเขียนไม่ได้ ในขณะที่หน่วยงานทางการศึกษานิยามการรู้หนังสือ หมายถึง การอ่านออก เขียนได้ภาษาไทย และคิดเลขในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งความไม่เป็นเอกภาพในการให้คำนิยามการรู้หนังสือดังที่กล่าวมานี้ ส่งผลให้การขับเคลื่อนในเชิงนโยบายแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง การอ้างอิงตัวเลขอัตราการรู้หนังสือของคนไทยอยู่ในลักษณะอ้างอิงตัวเลขเดียวกัน ทั้ง ๆ ที่มาจากฐานที่มาของคำนิยาม/ การวัดที่แตกต่างกัน

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาจากคำภาษาอังกฤษ คือ “Literacy” นั้น หมายถึง ความสามารถอ่านและเขียนในภาษาที่ใช้ร่วมกันของวัฒนธรรม ดังนั้น การนิยามผู้รู้หนังสือสำหรับประเทศไทยก็ควร

จะหมายถึงผู้ที่สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้ ส่วนจะกำหนดว่าให้รู้ระดับใด และรวมถึงทักษะเบื้องต้นที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันมากน้อยแค่ไหนนั้น อาจยังไม่ได้ข้อสรุปที่ชัดเจน ขณะเดียวกัน ประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา และองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาของประเทศต่าง ๆ ได้ขยายแนวคิดเกี่ยวกับ “Literacy” ออกไปในมิติต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง โดยใช้ในความหมายของการมีความสามารถ ความรอบรู้ การมีทักษะ ความฉลาด การรู้เรื่องหรือรู้จริง ซึ่งเน้นการนำไปใช้ประโยชน์ในทางปฏิบัติได้จริงอย่างมีวิจารณ์ญาณ เช่น ความฉลาดทางสุขภาพ (Health Literacy) ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Literacy) ความรอบรู้ทางการคลัง (Financial Literacy) ความมีทักษะด้านภาษา (Language Literacy) เป็นต้น นอกจากนี้ในวงการศึกษายังได้ขยายแนวคิดไปสู่การประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับนานาชาติ เพราะถือว่าคุณภาพการศึกษาเป็นตัวชี้วัดระดับการพัฒนาของประเทศ เช่น การใช้ PISA (Programme for International Student Assessment) ซึ่งดำเนินการโดยองค์การเพื่อความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจ หรือ OECD (Organization for Economic Co-operation and Development) เน้นการประเมินเฉพาะทักษะเพื่อเผชิญโลกในชีวิตจริงมากกว่าการเรียนรู้ตามหลักสูตร โดย PISA ถือว่าวิชาที่เป็นตัวแทนของการสร้างรากฐานที่มั่นคงเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต คือ การอ่าน (Reading Literacy) คณิตศาสตร์ (Mathematic Literacy) และวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) ซึ่งการประเมินสำหรับเด็กไทย นำเป็นห่วงมาก โดยประเทศไทยอยู่ในอันดับรั้งท้ายอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะเด็กไทยวิเคราะห์ไม่เป็น (วิรุฬห์ นิธิโมจน์, ๒๕๕๖: ๙-๑๐)

ในสังคมโลกปัจจุบันของศตวรรษที่ ๒๑ (ค.ศ. ๒๐๐๑ - ๒๑๐๐) เป็นยุคที่สังคมและเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นยุคข้อมูลข่าวสาร (Information Age) หรือยุคคอมพิวเตอร์ (Computer Age) สภาพแวดล้อมของการรู้หนังสือมีความซับซ้อนเพิ่มมากขึ้นเป็นสภาพแวดล้อมที่ขับเคลื่อนด้วยสื่อและเทคโนโลยี บุคคลต้องเผชิญกับสารสนเทศที่มากมายมหาศาลหลากหลายรูปแบบ บุคคลที่รู้หนังสือ (Literate Person) ในยุคนี้ต้องเป็นบุคคลที่รู้เรื่องสารสนเทศ (Information Literate Person) ซึ่งสมาคมห้องสมุดอเมริกัน (American Library Association) ได้กำหนดองค์ประกอบของการรู้สารสนเทศ (Information Literacy) ไว้ ๕ ประการ คือ (วิรุฬห์ นิธิโมจน์, ๒๕๕๖: ๙-๑๑)

๑. ความสามารถในการตระหนักว่าเมื่อใดจำเป็นต้องใช้สารสนเทศ เข้าใจถึงความสำคัญของสารสนเทศว่าใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจและช่วยในการทำงานหรือการเรียนรู้ให้ดีขึ้น

๒. ความสามารถในการค้นหาสารสนเทศและรู้ว่าจะได้สารสนเทศที่ต้องการได้จากที่ใด และจะค้นคืนสารสนเทศได้อย่างไร

๓. ความสามารถในการประเมินสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศได้อย่างมีวิจารณ์ญาณ

๔. ความสามารถในการประมวลผลสารสนเทศ คือ การคิดและวิเคราะห์สารสนเทศที่ได้มา

๕. ความสามารถในการใช้และการสื่อสารสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของตนเองได้ ตลอดจนการเข้าถึง และการใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรมและถูกกฎหมาย

ในขณะที่ สภาครูสอนภาษาอังกฤษแห่งชาติ หรือ NCTE (National Council of Teachers of English) ประเทศสหรัฐอเมริกา ระบุว่า ผู้ที่อ่านหนังสือออกและเขียนหนังสือได้ในศตวรรษที่ ๒๑ จะต้องเป็นบุคคลที่มีความสามารถในเรื่องต่อไปนี้

๑. พัฒนาความสามารถในการอ่าน และการเขียน โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ
๒. สร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เพื่อเสนอและแก้ปัญหาที่เป็นความร่วมมือกันและข้ามวัฒนธรรม
๓. ออกแบบและร่วมใช้สารสนเทศ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่หลากหลายของชุมชนโลก
๔. จัดการ วิเคราะห์ และสังเคราะห์สารสนเทศเดียวกันที่มาจากแหล่งที่หลากหลาย
๕. สร้าง วิพากษ์ วิเคราะห์ และประเมินบทเรียนสื่อประสม
๖. มีความรับผิดชอบทางจริยธรรมที่ตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมที่ซับซ้อน

ดร.สตีเฟน มาร์คัส (Dr. Stephen Marcus) แห่งมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย แซนต้า บาร์บารา (University of California, Santa Barbara) กล่าวว่า “การรู้หนังสือ คือ การที่รู้ว่าคุณจริงอยู่ตรงไหน” ทักษะการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมิน เป็นทักษะสำคัญในการอ่าน โดยเฉพาะผู้รู้หนังสือปัจจุบันต้องใช้อินเทอร์เน็ต ทักษะเหล่านี้จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้รู้หนังสือ

ในระดับสากล ในการจัดการศึกษาเพื่อปวงชนแบ่งระดับการรู้หนังสือไว้ ๓ ระดับ ดังนี้

๑. การรู้หนังสือในระดับพื้นฐาน (Basic Literacy) หมายถึง การรู้หนังสือในระดับที่สื่อสารได้เบื้องต้นในชีวิตประจำวัน เช่น สามารถพูด เจริญ ติดต่อบรรณสารได้ การอ่านก็จะเน้นเพียงการออกเสียง ผสมพยัญชนะ สระ อ่านออกเสียงเป็นคำ ๆ ได้ แต่อาจจะไม่เข้าใจความหมายลึกซึ้งได้ การเขียนก็อาจเขียนได้เฉพาะชื่อของตนเอง การรู้หนังสือในระดับนี้ จึงไม่เพียงพอต่อการพัฒนาประเทศ

๒. การรู้หนังสือในระดับปฏิบัติการได้ (Functional Literacy) หมายถึง การที่บุคคลสามารถสื่อสารได้ ฟัง พูด อ่าน เขียนได้ในระดับที่คิดเป็น สามารถวิพากษ์วิจารณ์ มีวิจารณ์ญาณ (critical thinking) และสามารถนำเอาความรู้ที่ได้จากการคิดมาพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตลอดชีวิต การรู้หนังสือในระดับนี้ จึงเป็นประเด็นสำคัญที่เป็นนโยบายของโลกที่ต้องการให้ประชากรรู้หนังสือในระดับปฏิบัติการได้ จึงจะสามารถทำให้ประเทศเป็นประเทศที่พัฒนา

๓. การรู้หนังสือในระดับที่สามารถใช้ภาษาคอมพิวเตอร์ในการสื่อสาร (Computer Literacy) ถ้าประชากรไม่ผ่านระดับปฏิบัติการได้ก็จะไม่สามารถอ่าน คิดเอง หรือสื่อสารเองได้เป็น จึงต้องเริ่มจากระดับปฏิบัติการได้เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ในระดับที่สามารถใช้ภาษาคอมพิวเตอร์ในการสื่อสารได้

หากประเทศไทยยังคงติดกับตัวเองอยู่กับบล็อคนอทซ์ (Conceptual Block) ในการส่งเสริมการรู้หนังสือเพียงเพื่อการอ่านออกเขียนได้อย่างง่าย ๆ ในชีวิตประจำวัน และยังขาดความชัดเจนในการระบุขอบเขตของการรู้หนังสือ ผู้รู้หนังสือ และขาดความป็นเอกภาพ ไม่เพียงแต่จะแก้ปัญหาการไม่รู้หนังสือไม่ได้แล้ว ยังส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของเด็กไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การเกิด “วิกฤตความรู้เพียงสาขาสารสนเทศ” (Information Illiteracy Crisis) ซึ่งเป็นวิกฤตการรู้หนังสือในยุคสารสนเทศ (Literacy Crisis in the Information Age) ของสังคมไทย ในสังคมโลกศตวรรษที่ ๒๑ ทางออกในเรื่องนี้ คือ การเร่งสร้างมโนทัศน์ (Conceptualization) เรื่องการส่งเสริมการรู้หนังสือเสียใหม่ในระดับรัฐบาล โดยเจ้ากระทรวงที่เกี่ยวข้องทั้งสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งดูแลสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงมหาดไทย และส่วนราชการในสังกัดที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการรู้หนังสือ รวมทั้งภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนองค์การ UNESCO ร่วมกันวางกรอบแนวทางเกี่ยวกับการส่งเสริมการรู้หนังสือให้เป็นเอกภาพ เพื่อความมีพลังในการขับเคลื่อน โดยมุ่งเป้าไปที่การให้คนไทยเป็นผู้มีทักษะสารสนเทศ

(Information Literate Person) ซึ่งสามารถนำทักษะที่ได้ไปใช้ในการศึกษา การทำงานและการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีวิจรรณญาณ มีจริยธรรม เป็นทรัพยากรบุคคลที่พร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยของโลกในศตวรรษที่ ๒๑ มีแนวโน้มว่าอาจเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ (๒๕๕๖: ๑๓)

ดังนั้นความพยายามในการปฏิรูปการศึกษาให้สำเร็จของประเทศอาจเริ่มต้นจากความพยายามในการทำให้คนไทยเป็นผู้รู้หนังสือที่เรียกว่า Information Literate Person หากทำได้อย่างจริงจังเพื่อจัดการไม่รู้หนังสือให้หมดไป ประเทศไทยก็จะเป็นประเทศสมาชิกยูเนสโกประเทศหนึ่งที่ช่วยลดอัตราการไม่รู้หนังสือโลกลง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการศึกษาเพื่อปวงชน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ และการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ

ตอนที่ ๓

ภาคผนวก

ที่ ศธ ๐๔๐๔/ ๓๘๔๑

สำนักงานเลขาธิการกรม
กรมการศึกษานอกโรงเรียน
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. ๑๐๓๐๐

๓ กันยายน ๒๕๔๒

เรื่อง ร่างพระราชดำรัส/ คำกราบบังคมทูลฯ

เรียน ผู้อำนวยการกองงานในพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

อ้างถึง หนังสือสำนักพระราชเลขานุการที่ รล ๐๐๐๘/๓๘๘๙ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๔๒

เรื่อง เสด็จฯ ทรงเป็นประธานเปิดงาน “วันการศึกษาออกโรงเรียน ปี ๒๕๔๒”

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ร่างพระราชดำรัส จำนวน ๑ ฉบับ

๒. ร่างคำกราบบังคมทูล จำนวน ๑ ฉบับ

ตามหนังสือที่อ้างถึง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ ทรงรับเชิญเสด็จฯ เป็นประธานเปิดงาน “วันการศึกษาออกโรงเรียน ปี ๒๕๔๒” ในวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๒ เวลา ๐๙.๐๐ น. ณ ศูนย์การค้าแฟชั่น ไอส์แลนด์ ถนนรามอินทรา กม. ๑๐ ตามรายละเอียดแจ้งอยู่แล้ว นั้น

บัดนี้ กรมการศึกษานอกโรงเรียน ใคร่ขอเสนอร่างพระราชดำรัส และคำกราบบังคมทูลต่อกองงานในพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อตรวจสอบพิจารณาแก้ไขให้ต่อไป

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอได้โปรดแจ้งผลการพิจารณาให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนทราบด้วย ขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ฝ่ายช่วยผู้อำนวยการ

โทร. ๐๒ ๒๘๒-๐๘๕๔

โทรสาร ๐๒ ๒๘๐-๔๘๐๓

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักบริหารงานการศึกษาภายนอกโรงเรียน สำนักนโยบายและแผน โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๒๖๗๓

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๐๒/

วันที่

กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอพระราชทานกราบบังคมทูลเชิญสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จเป็น ประธานในพิธีเปิดงานวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือและวันการศึกษาภายนอกโรงเรียน

เรียน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ตามที่องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้กำหนด ให้วันที่ ๘ กันยายนของทุกปี เป็นวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ (International Literacy Day) และได้เชิญชวนให้ประเทศสมาชิกทั่วโลกจัดกิจกรรมพร้อมกัน เพื่อระลึกถึงวันสำคัญดังกล่าว โดยที่กระทรวง ศึกษาธิการได้เห็นชอบให้สำนักบริหารงานการศึกษาภายนอกโรงเรียน จัดกิจกรรมเพื่อตอบสนอง เจตนารมณ์ของ วันสำคัญดังกล่าว นับตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๑๐ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันนี้ สำหรับปี ค.ศ. ๒๐๐๓ นี้ องค์การสหประชาชาติได้ประกาศให้เป็นปีเริ่มต้นของทศวรรษการรู้หนังสือ แห่งสหประชาชาติ (United Nations Literacy Decade-UNLD) โดยที่ทศวรรษดังกล่าวมีกำหนด ระหว่างปี ค.ศ. ๒๐๐๓ – ๒๐๑๒ ซึ่งใน ปีนี้ นับเป็นปีที่ประเทศสมาชิกในภูมิภาคจะร่วมกันเฉลิมฉลอง การเปิดทศวรรษพร้อมกันเป็นครั้งแรกที่ประเทศไทย ในวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๖ ในช่วงของการจัด ประชุมระหว่างประเทศสมาชิก เพื่อติดตามผลระยะกลางด้านการศึกษาเพื่อปวงชน

ในการนี้ สำนักบริหารงานการศึกษาภายนอกโรงเรียนได้ให้ความสำคัญกับการเฉลิมฉลอง วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือและวันการศึกษาภายนอกโรงเรียน ปี ๒๕๕๖ เป็นกรณีพิเศษ โดยการ ร่วมกับองค์การ UNESCO เป็นเจ้าภาพจัดงานเปิดทศวรรษการรู้หนังสือในระดับภูมิภาคเอเชียและ แปซิฟิก ในวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๖ ณ ศูนย์ประชุมอิมแพค เมืองทองธานี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และในโอกาสนี้เห็นสมควร ขอพระราชทานกราบบังคมทูลเชิญสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นประธานในพิธีเปิดงานวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือและ วันการศึกษาภายนอกโรงเรียน ปี ๒๕๕๖ ในวันจันทร์ที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๖ เวลา ๐๙.๓๐ น. ณ ห้อง Grand Diamond Ballroom ศูนย์ประชุมอิมแพค เมืองทองธานี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นสมควรโปรดนำเรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวง ศึกษาธิการพิจารณาลงนามในหนังสือถึงราชเลขานุการในพระองค์สมเด็จพระบรมราชินีนาถ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ดังแนบด้วย จักขอขอบคุณมาก

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๐๒/

กระทรวงศึกษาธิการ

กทม. ๑๐๓๐๐

สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอพระราชทานกราบบังคมทูลเชิญสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จเป็น
ประธานในพิธีเปิดงานวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือและวันการศึกษานอกโรงเรียน

เรียน ราชเลขานุการในพระองค์สมเด็จพระบรมราชินีนาถ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป

สิ่งที่ส่งมาด้วย หมายกำหนดการงาน “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือและวันการศึกษานอกโรงเรียน”
ปี ๒๕๕๖

ตามที่องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้กำหนดให้วันที่ ๘ กันยายนของทุกปี เป็นวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ (International Literacy Day) และได้เชิญชวนให้ประเทศสมาชิกทั่วโลกจัดกิจกรรมพร้อมกัน เพื่อระลึกถึงวันสำคัญดังกล่าว นั้นประเทศไทยในฐานะประเทศสมาชิกได้ให้ความร่วมมือจัดงานฉลองเนื่องในโอกาสวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ รวมทั้ง ได้กำหนดให้วันที่ ๘ กันยายนของทุกปี เป็นวันการศึกษานอกโรงเรียนด้วย โดยกระทรวงศึกษาธิการ ในนามของรัฐบาลไทย ได้เห็นชอบให้สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน จัดกิจกรรมเพื่อตอบสนองเจตนารมณ์ของวันสำคัญดังกล่าว นับตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๑๐ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ประกอบกับที่องค์การสหประชาชาติได้ประกาศให้ปี ค.ศ. ๒๐๐๓ – ๒๐๑๒ เป็นทศวรรษการรู้หนังสือแห่งสหประชาชาติ (United Nations Literacy Decade-UNLD) ซึ่งในปีนี้นับเป็นปีแรกแห่งการเปิดทศวรรษดังกล่าว และสหประชาชาติได้เชิญชวนให้รัฐบาลของประเทศสมาชิกร่วมจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ

ในการนี้ กระทรวงศึกษาธิการในนามของรัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดงานเฉลิมฉลองวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือและวันการศึกษานอกโรงเรียนปี ๒๕๕๖ เป็นกรณีพิเศษ โดยการร่วมกับองค์การ UNESCO เป็นเจ้าภาพจัดกิจกรรมเปิดทศวรรษการรู้หนังสือในระดับภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ในวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๖ ณ ศูนย์ประชุมอิมแพค เมืองทองธานี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ในโอกาสนี้ กระทรวงศึกษาธิการเห็นสมควรขอพระราชทานกราบบังคมทูลเชิญสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นประธานในพิธีเปิดงานวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือและวันการศึกษานอกโรงเรียน ปี ๒๕๕๖ ในวันจันทร์ที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๖ เวลา ๐๙.๓๐ น. ณ ห้อง Grand Diamond Ballroom ศูนย์ประชุมอิมแพคเมืองทองธานี

/ จึงเรียนมา ...

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำความขึ้นกราบบังคมทูลทราบบฝ่าละอองพระบาท หากมี
พระราชดำริเป็นประการใด ขอได้โปรดแจ้งให้ทราบด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน

โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๒๖๗๓

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๑๖๘๘

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กลุ่มแผนงาน กลุ่มความสัมพันธ์ต่างประเทศ โทร. ๓๐๔
ที่ ศธ ๐๒๑๐.๐๒ / วันที่ สิงหาคม ๒๕๕๑
เรื่อง ขอเรียนเชิญรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานในพิธีเปิดงาน “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๑
เรียน เลขาธิการ กศน.

ตามที่สำนักงาน กศน. กำหนดจัดงาน “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” ประจำปี
ตรวจเสนอ พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๑ ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพค
เมืองทองธานี นั้น ในการนี้ ที่ประชุมคณะกรรมการเห็นสมควรเรียนเชิญรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
ศึกษาธิการ เป็นประธานในพิธีเปิด และร่วมในพิธีเปิดงานดังกล่าวตามลำดับ รายละเอียดปรากฏใน
สูจิบัตร ดังแนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาลงนามในหนังสือถึงปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
จำนวน ๑ ฉบับ ดังแนบ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงาน กศน. กลุ่มแผนงาน โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๒๖๗๓

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๐๒ / วันที่ สิงหาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ขอรียนเชิญรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานในพิธีเปิดงาน “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๑

เรียน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ด้วยสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดจัดงาน “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๑ ในวันอาทิตย์ที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๑ ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพคเมืองทองธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเฉลิมฉลอง “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” ซึ่งจัดเป็นประจำทุกปี เพื่อช่วยกันสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยส่งเสริมให้ประชาชนมีความสามารถในการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถพึ่งพาตนเอง พัฒนาคุณภาพชีวิตและดำรงชีพอยู่ได้อย่างมีความสุข ในการนี้ สำนักงาน กศน. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ประสงค์จะเรียนเชิญรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานในพิธีเปิดงาน “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” ในวันอาทิตย์ที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๑ เวลา ๑๐.๐๐ น. ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพค เมืองทองธานี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาลงนามในหนังสือเรียนเชิญรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานในพิธีเปิดงานตามวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าวข้างต้น จำนวน ๑ ฉบับ ดังร่าง

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน กศน. โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๒๖๗๓

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๐๒ / วันที่ สิงหาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ขอร้องเรียนเชิญเป็นประธานในพิธีเปิดงาน “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ”

ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๑

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ด้วยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดย สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้กำหนดจัดงาน “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๑ ในวันอาทิตย์ที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๑ ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพคเมืองทองธานี

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเฉลิมฉลอง “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” ซึ่งจัดเป็นประจำทุกปี เพื่อช่วยกันสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยส่งเสริมให้ประชาชนมีความสามารถในการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถพึ่งพาตนเอง พัฒนาคุณภาพชีวิตและดำรงชีพ อยู่ได้อย่างมีความสุข ในกรณีนี้ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ใคร่ขอร้องเรียนเชิญท่าน เป็นประธานในพิธีเปิดในวันอาทิตย์ที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๑ เวลา ๑๐.๐๐ – ๑๐.๓๕ น. ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพค เมืองทองธานี ณ บริเวณพื้นที่จัดงานมหกรรมรักการอ่าน (ฮอลล์ ๑-๔) รายละเอียดการจัดงานปรากฏในสูจิบัตร ดังแนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณารับเชิญเป็นประธานในพิธีเปิด ตามวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าว จักขอบพระคุณยิ่ง

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กลุ่มแผนงาน กลุ่มความสัมพันธ์ต่างประเทศ โทร. ๓๐๔
ที่ ศธ ๐๒๑๐.๐๒ / วันที่ สิงหาคม ๒๕๕๑
เรื่อง สารนายกรัฐมนตรี เนื่องในโอกาส “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๑
เรียน เลขาธิการ กศน.

ตามที่คณะกรรมการจัดงานมหกรรมรักการอ่าน: วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๑ มีมติเห็นชอบให้กลุ่มแผนงานยกร่างสารนายกรัฐมนตรี
ตรวจสอบเนื่องในโอกาส “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๑ เพื่อเผยแพร่ ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์และทางสถานีวิทยุแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ และ นำออกรายการกรองสถานการณ์ ในวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๑ ช่อง NBT เวลา ๒๓.๐๐ น. รวมทั้ง นำเสนอในช่วงพิธีเปิดงานเฉลิมฉลองวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๑ ช่วง เวลา ๑๐.๓๐ น. นั้น

บัดนี้ กลุ่มแผนงานได้ยกร่างสารดังกล่าวเสร็จสิ้นแล้ว และเห็นควรเสนอปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อนำเรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาลงนามในหนังสือกราบเรียน นายกรัฐมนตรี ตามลำดับต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาลงนามในบันทึกถึงปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน ๑ ฉบับ ดังแนบ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงาน กศน. กลุ่มแผนงาน โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๒๖๗๓
ที่ ศธ ๐๒๑๐.๐๒ / วันที่ สิงหาคม ๒๕๕๑
เรื่อง สารนาयरัฐมนตรี เนื่องในโอกาส “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๑
เรียน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ตามที่สำนักงาน กศน. กำหนดจัดงานเฉลิมฉลอง “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๑ ในวันอาทิตย์ที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๑ ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพค เมืองทองธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเฉลิมฉลองวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ ซึ่งองค์การยูเนสโกได้ประกาศให้วันที่ ๘ กันยายนของทุกปี เป็นวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ และได้เชิญชวนให้ประเทศสมาชิกทั่วโลกร่วมกันเฉลิมฉลองวันดังกล่าวตลอดมาทุกปี และประเทศไทยในฐานะประเทศสมาชิกได้มีการจัดกิจกรรมเนื่องในโอกาสแห่งวันสำคัญนี้ทุกปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๐ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน นั้น

ในการนี้ สำนักงาน กศน. เห็นควรให้มีการจัดทำสารเพื่อกราบเรียนนายกรัฐมนตรีนายสมักร สุนทรเวช) บันทึกวิดิทัศน์เผยแพร่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ และทางสถานีวิทยุแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ และนำออกรายการกรอกลงสถานีการณ ในวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๑ ช่อง NBT เวลา ๒๓.๐๐ น. รวมทั้งนำเสนอในช่วงพิธีเปิดงานเฉลิมฉลองวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๑ ช่วงเวลา ๑๐.๓๐ น. ทั้งนี้ สำนักงาน กศน. ได้ยกร่างสารนายกรัฐมนตรียังกล่าวมาพร้อมบันทึกฉบับนี้แล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบขอได้โปรดนำเรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อโปรดพิจารณาลงนามในหนังสือกราบเรียนนายกรัฐมนตรียังแนบ

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๐๒/

กระทรวงศึกษาธิการ

กทม. ๑๐๓๐๐

สิงหาคม ๒๕๕๑

เรื่อง สารนายกรัฐมนตรีนื่องในโอกาส “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือและวัน กศน.” ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๑

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างสารนายกรัฐมนตรีนื่องในโอกาส “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือและวัน กศน.” ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๑

ด้วยองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ได้กำหนดให้วันที่ ๘ กันยายนของทุกปี เป็น “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” International Literacy Day ประเทศไทยซึ่งเป็นสมาชิกองค์การดังกล่าว จึงได้กำหนดให้วันเดียวกันนี้เป็นวันการศึกษา นอกโรงเรียน เพื่อรณรงค์ให้ทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของการรู้หนังสือ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งมุ่งส่งเสริมให้ประชาชนได้มีโอกาสเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ในโอกาสวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือและวัน กศน. ได้เวียนมาบรรจบครบรอบปี อีกวาระหนึ่ง ในวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๑ นี้ กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จึงได้จัดงานเฉลิมฉลอง “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือและวัน กศน.” ในวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๑ ซึ่งอยู่ในช่วงการจัดงาน “มหกรรมรักการอ่าน” ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการเป็นเจ้าภาพในการจัด ระหว่างวันที่ ๔-๘ กันยายน ๒๕๕๑ ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพค เมืองทองธานี และประสงค์ที่จะขอสารจากท่านนายกรัฐมนตรี นื่องในวันสำคัญดังกล่าว ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้ยกร่างสารสำหรับท่านนายกรัฐมนตรีอ่าน เพื่อบันทึกวีดิทัศน์เผยแพร่ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์และทางสถานีวิทยุแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ รวมทั้งนำเสนอในช่วงพิธีเปิดงานเฉลิมฉลองวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๑ เวลา ๑๐.๐๐ น.

/ จึงเรียนมา ...

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาร่างสารดังแนบ หากเห็นชอบขอได้โปรดอนุญาตให้คณะทำงานเข้าพบเพื่อดำเนินการบันทึกวีดิทัศน์ ทั้งนี้ สำหรับวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าว เห็นควรตามที่ท่านนายกรัฐมนตรีจะกรุณากำหนดต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงาน กศน.

โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๒๖๗๓

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๑๖๘๘

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงาน กศน. กลุ่มแผนงาน โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๒๖๗๓
ที่ ศธ ๐๒๑๐.๐๒ / วันที่ สิงหาคม ๒๕๕๑
เรื่อง สารรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องในโอกาส “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ”
ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๑
เรียน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ตามที่สำนักงาน กศน. กำหนดจัดงานเฉลิมฉลอง “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๑ ในวันอาทิตย์ที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๑ ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุม อิมแพค เมืองทองธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเฉลิมฉลองวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ ซึ่งองค์การยูเนสโก ได้ประกาศให้วันที่ ๘ กันยายนของทุกปี เป็นวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ และได้เชิญชวนให้ประเทศสมาชิกทั่วโลก ร่วมกันเฉลิมฉลองวันดังกล่าวตลอดมาทุกปี และประเทศไทยในฐานะประเทศสมาชิก ได้มีการจัดกิจกรรมเนื่องในโอกาสแห่งวันสำคัญนี้ทุกปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๐ เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน นั้น

ในการนี้ สำนักงาน กศน. เห็นควรให้มีการเปลี่ยนแปลงสารจากสารนายกรัฐมนตรียุติ เป็นสารรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องในโอกาส “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๑ เพื่ออ่านสารในช่วงพิธีเปิดงานเฉลิมฉลอง วันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๑ ทั้งนี้ สำนักงาน กศน. ได้ยกร่างสารรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษา และสูจิบัตรที่มีการปรับแก้ไขใหม่ มาพร้อมบันทึกฉบับนี้แล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบขอได้โปรดนำเรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ต่อไป

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กลุ่มแผนงาน กลุ่มความสัมพันธ์ต่างประเทศ โทร. ๓๐๔

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๐๒/ วันที่ สิงหาคม ๒๕๕๓

เรื่อง คำกล่าวรายงานของเลขาธิการ กศน. และคำกล่าวเปิดงานของประธาน เนื่องใน “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๓

เรียน เลขาธิการ กศน.

ตามที่สำนักงาน กศน. กำหนดจัดงาน “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ในวันพุธที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๓ ณ ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษารังสิต จังหวัดปทุมธานี และได้มอบหมายให้กลุ่มแผนงานยกร่างคำกล่าวรายงานของเลขาธิการ กศน. และคำกล่าวเปิดงานของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นั้น

บัดนี้ กลุ่มแผนงานได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว และเห็นควรเสนอกระทรวงศึกษาธิการตามขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

๑. เห็นชอบร่างคำกล่าวรายงาน และคำกล่าวเปิดงาน
๒. ลงนามในหนังสือถึงปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน ๑ ฉบับ ดังแนบ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงาน กศน. กลุ่มแผนงาน โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๒๖๗๓

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๐๒/ วันที่ กันยายน ๒๕๕๓

เรื่อง คำกล่าวรายงานของเลขาธิการ กศน. และคำกล่าวเปิดงานของประธาน เนื่องใน “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๓

เรียน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ด้วยองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ได้กำหนดให้วันที่ ๘ กันยายน ของทุกปี เป็น “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” (International Literacy Day) และได้เชิญชวนให้ประเทศสมาชิกจัดกิจกรรมเพื่อระลึกถึงวันดังกล่าว ประเทศไทยโดยกระทรวงศึกษาธิการในฐานะประเทศสมาชิกได้ตระหนักถึงความสำคัญในวันดังกล่าว และได้มอบหมายให้สำนักงาน กศน. เป็นผู้ขับเคลื่อนกิจกรรมมาโดยตลอด สำหรับในปี ๒๕๕๓ นี้ ได้กำหนดจัดงาน “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ ร่วมพัฒนาประเทศไทยด้วยการศึกษาตลอดชีวิต กับ กศน.” ในวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๓ ณ ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษารังสิต จังหวัดปทุมธานี

ในการนี้ สำนักงาน กศน. ได้ยกร่างคำกล่าวเปิดงานของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มาพร้อมบันทึกฉบับนี้แล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา หากเห็นชอบขอได้โปรดนำเรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการต่อไปด้วย จะขอบคุณมาก

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กลุ่มแผนงาน กลุ่มความสัมพันธ์ต่างประเทศ โทร. ๓๐๔
ที่ ศธ ๐๒๑๐.๐๒/ วันที่ สิงหาคม ๒๕๕๓
เรื่อง เชิญผู้แทนยูเนสโกอ่านสารเนื่องในโอกาสวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ พ.ศ. ๒๕๕๓
เรียน เลขาธิการ กศน.

ตามที่สำนักงาน กศน. จะจัดให้มีงาน “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” ในวันที่
ตรวจเสนอ ๘ กันยายน ๒๕๕๓ ณ ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษารังสิต ซึ่งตามโปรแกรมจะมีการเชิญผู้อำนวยการ
สำนักงานยูเนสโก กรุงเทพฯ อ่านสารเนื่องในโอกาส “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” รวมถึง
เชิญผู้มีเกียรติจากหน่วยงานดังกล่าว ร่วมเฉลิมฉลองงาน “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ”
ด้วย นั้น

กลุ่มแผนงานเห็นควรมีหนังสือเชิญถึงยูเนสโก ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ลงนามในหนังสือเชิญถึงยูเนสโก ดังแนบ

No. 0210.02/

The Office of the Non-Formal
and Informal Education
Ministry of Education
Bangkok 10300
Tel. 0 2282 2673 Fax. 0 2280 1688

August B.E. 2553 (2010)

Dear Dr. Gwang-Jo Kim,

In celebration of this year's International Literacy Day, Office of the Non-Formal and Informal Education plans to organize the Inauguration Ceremony of the International Literacy Day on Wednesday, 8 September 2010 at Rangsit Science Centre for Education in Pathum Thani province.

In this regard, we would like to request the honour of your presence in this Ceremony to read the message from the Director-General of UNESCO on the occasion of the International Literacy Day. We also would like to request the pleasure of your colleagues to be present in this Ceremony. The Ceremony will start at 08.00 hrs., the programme of which and the road map are enclosed herewith for your information.

Your kind assistance in organizing exhibition and in publicizing the Ceremony as our co-host is greatly appreciated.

With best wishes and warm regards.

Yours sincerely,

Dr. Gwang-Jo Kim
Director, UNESCO Bangkok
920 Sukhumvit Road
Bangkok 10110
Encl.

No. 0210.02/

The Office of the Non-Formal
and Informal Education
Ministry of Education
Bangkok 10300
Tel. 0 2282 2673 Fax. 0 2280 1688

August B.E. 2554 (2011)

Dear Dr. Gwang-Jo Kim,

In celebration of this year's International Literacy Day, Office of the Non-Formal and Informal Education plans to organize the Inauguration Ceremony of the International Literacy Day on Thursday, 8 September 2011 at Changmai Grandview Hotele, Chang Mai province. The celebrartion of this year's Ceremony starts from 6 to 8 September.

In this regard, we would like to request the honour of your presence in this Ceremony to read the message from the Director-General of UNESCO on 8 September. We also would like to request the pleasure of your staff to join our celebration and our football game between UNESCO United and ONIE Adminstrator team on 7 September around 15.30 hrs. at Sanam Jed Roi Pee, Mai Rim District, Chang Mai (สนามเจ็ดร้อยปี อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่). It would be our honour as well if UNESCO could accept our invitation to join us for our luncheon receptionl on 8 September

We do hope you and your staff will be able to attend this inportant event. Please kindly let me know of your consideration and number of hotel rooms for our further reservation.

With best wishes and warm regards.

Yours sincerely,

Dr. Gwang-Jo Kim
Director, UNESCO Bangkok
920 Sukhumvit Road
Bangkok 10110
Encl.

หมายเหตุ

- 07.00-08.00 น. - ข้าราชการและผู้เกี่ยวข้องลงทะเบียนรับเอกสาร ณ บริเวณชั้น 3 ศูนย์การค้าแฟชั่น ไอส์แลนด์
- 08.00 น. - ข้าราชการ และผู้เกี่ยวข้อง พร้อมกัน ณ ห้องไอส์แลนด์ ฮอลล์ ชั้น 3
- 09.00 น. - สัมผัสพระเทพพรหมราชูปถัมภ์ สยามบรมราชูปถัมภ์ เสด็จพระราชดำเนินถึงศูนย์การค้าแฟชั่น ไอส์แลนด์
- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการและคณะ เฝ้ารับเสด็จ
- เสด็จ เข้าภายในห้องไอส์แลนด์ ฮอลล์ ชั้น 3
- ประทับพระราชอาสน์
- อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน (ดร.ทองอยู่ แก้วไทรชะ)
- พลตั่วฯ ถวายคู่มือ
- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายสมศักดิ์ ปรีชนันทมฤต) กราบบังคมทูลรายงาน
- บัณฑิตกระทรวงศึกษาธิการ (ดร.สุรัฐ ศิลปอนันต์) กราบบังคมทูลเบิกตัวผู้อำนวยการสำนักงานส่วนภูมิภาค UNESCO ทั่วประเทศ และเลขาธิการฝ่ายบริหารของ ESCAP เข้าเฝ้า
- ผู้อำนวยการสำนักงานส่วนภูมิภาค UNESCO ทั่วประเทศ อำนวยการ
- เลขาธิการฝ่ายบริหารของ ESCAP กล่าวสุนทรพจน์
- สวัสดิ์ นิสิตวิบูลย์ เรื่อง การศึกษานอกโรงเรียนเพื่อความเข้มแข็งของชุมชน
- อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน (ดร.ทองอยู่ แก้วไทรชะ) ขอพระราชทานเบิกตัวผู้เข้าบริหารราชูปถัมภ์ สยามบรมราชูปถัมภ์ เสด็จทรงเกียรติ
- สัมผัสพระเทพพรหมราชูปถัมภ์ สยามบรมราชูปถัมภ์ พระราชทานโล่คุณูปการเรียนชุมชน เสด็จทรงเกียรติแก่ผู้ว่าราชการจังหวัด จำนวน 76 จังหวัด
- สัมผัสพระเทพพรหมราชูปถัมภ์ สยามบรมราชูปถัมภ์ ทรงมีพระราชดำริโปรดงาน (วันที่ระลึกแก่แม่ที่กรรูกุ้งลื้อ และวันการศึกษาออกโรงเรียน)
- เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรนิทรรศการ และการแสดงในงาน วันที่ระลึกสถาบันการกรรูกุ้งลื้อและวันการศึกษาออกโรงเรียน ปี 2542
- เสด็จพระราชดำเนินกลับ

กรมการศึกษานอกโรงเรียน

ขอเชิญเฝ้าทูลละอองพระบาท

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชูปถัมภ์

เนื่องในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินทางเปิดงาน

วันการศึกษาออกโรงเรียน

วันที่ 8 กันยายน 2542

ณ ศูนย์การค้าแฟชั่น ไอส์แลนด์

ห้อง ไอส์แลนด์ ฮอลล์ (ชั้น 3)

แต่งกาย : เครื่องแบบนักศึกษาหรือชุดนักเรียน

เพื่อความสะดวกในการจัดเตรียมสถานที่ กรุณาแจ้งยืนยันที่ โทร. 282-2673

The Department of Non-Formal Education
requests the honour of your presence
on the occasion of
H.R.H. Princess Maha Chakri Sirindhorn
presides over the Inauguration Ceremony of
the International Literacy Day
and
Non-Formal Education Day
On Wednesday, September 8, 1999
At 08:00 hours

at

Fashion Island Plaza
Island Hall (3rd floor)
Ramindra Road : km.10., Bangkok

Programme of Ceremony

- 08.00 hrs. - All distinguished guests are present at the ceremonial site
08.30 hrs. - All distinguished guests are requested to be seated
09.00 hrs. - H.R.H. Princess Maha Chakri Sirindhorn arrives at the Fashion Island Plaza and will be greeted by Education Minister and Deputy Minister including high ranking officials
- Her Royal Highness proceeds to the Island Hall
- Director-General of the Department of Non-Formal Education presents a programme of ceremony
- The Minister of Education delivers a report to Her Royal Highness
- The Permanent Secretary for Education requests an audience for:
- Director of UNESCO Principal Regional Office for Asia and the Pacific to read a message from Director General of UNESCO
 - Executive Secretary of ESCAP to deliver a message in relation to the 1998 HRD Award presented to the Department of Non-Formal Education
- Presentation of slide multivision on Non-Formal Education and Communities Empowerment
- Director-General of the Non-Formal Education Department requests an audience for 76 governors to receive an award of shields
- Her Royal Highness awards the shields to 76 governors
- Her Royal Highness delivers an opening address
- Her Royal Highness proceeds to visit NFE exhibitions
- Her Royal Highness takes leave

หมายกำหนดการ
พิธีเปิดงาน“วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ”
และวันการศึกษาออกโรงเรียน
วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๖

ณ ห้อง แกรนด์ ไดมอนด์ บอลรูม ศูนย์ประชุมอิมแพค เมืองทองธานี

- ๐๘.๓๐ น. - แขกผู้มีเกียรติพร้อมกัน ณ บริเวณห้อง แกรนด์ ไดมอนด์ บอลรูม อาคารอิมแพค คอนเวนชั่น เซ็นเตอร์
- ๐๙.๓๐ น. - สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี องค์ประธานในพิธี เสด็จพระราชดำเนินถึงอาคารอิมแพค เมืองทองธานี
- ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา ถวายช่อดอกไม้ และเชิญเสด็จเข้าสู่ห้องพิธี
 - ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาออกโรงเรียนถวายเป็นพุทธบูชา
 - ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กราบบังคมทูลถวายรายงานถึง วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ และวันการศึกษาออกโรงเรียน
 - นำเสนอวีดิทัศน์ เรื่อง “Literacy for Freedom”
 - ผู้อำนวยการสำนักงานยูเนสโก กรุงเทพฯ Dr. Sheldon Shaeffer อ่านสารของ ผู้อำนวยการใหญ่ยูเนสโก และกราบบังคมทูลรายงานเกี่ยวกับทศวรรษการรู้หนังสือ แห่งสหประชาชาติ
 - องค์ประธานมีพระราชดำรัสเปิดงานวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือและ วันการศึกษาออกโรงเรียน
 - องค์ประธานเสด็จทอดพระเนตรนิทรรศการ ณ ศูนย์นิทรรศการ อิมแพค เอ็กซ์ซิชั่น เซ็นเตอร์
 - เสด็จพระราชดำเนินกลับ

กำหนดการ
พิธีเปิดงาน “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ”
ภายใต้หัวข้อเรื่อง “ร่วมพัฒนาประเทศด้วยการศึกษาตลอดชีวิต กับ กศน.”
ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๓
วันพุธที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๓
ณ ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา (รังสิต)

เวลา ๐๗.๐๐ – ๐๘.๐๐ น.	● ลงทะเบียน
เวลา ๐๘.๑๐ น.	● แขกผู้มีเกียรติ/ ผู้บริหาร พร้อมกัน ณ ห้องมหกรรม
เวลา ๐๘.๓๐ น.	● รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ)
เดินทางถึงศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษารังสิต
	● เลขาธิการ กศน. กล่าวรายงาน
	● ผู้อำนวยการยูเนสโก กรุงเทพฯ (Dr. Gwang - Jo kim) อ่านสารของ
ผู้อำนวยการใหญ่ยูเนสโก
	● รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการอ่านสารนายกรัฐมนตรี
	● รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการกล่าวเปิดงาน
	● เลขาธิการ กศน. มอบของที่ระลึกแก่ประธาน ปลัดกระทรวงและ
ผู้อำนวยการยูเนสโก กรุงเทพฯ
	● รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการและผู้อำนวยการยูเนสโก กรุงเทพฯ
เข้าชมท้องฟ้าจำลองและชมการสาธิตระบบฉายดาวและเยี่ยมชม
นิทรรศการการจัดการศึกษาตลอดชีวิต
	● รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และผู้อำนวยการยูเนสโก
กรุงเทพฯ ทำพิธีปล่อยรถห้องสมุดเคลื่อนที่

- หมายเหตุ ๑. บันทึกเทปโทรทัศน์ ตั้งแต่เวลา ๐๘.๓๐ น.
๒. ข้าราชการและเจ้าหน้าที่สังกัด สำนักงาน กศน. แต่งกายด้วยชุดสีน้ำเงิน (กศน.)

Programme of the Inauguration Ceremony of
the International Literacy Day
under the theme
Lifelong Education Promotion for National Development
on Wednesday 8 September 2010
at Rangsit Science Centre for Education

- 07.00 hrs. ● Registration
- 08.00 hrs. ● All distinguished guests to be seated
- 08.30 hrs. ● Mr. Chinnaworn Boonyakiat, Minister of Education as the Chairperson of the Ceremony, arrives at the Ceremony.
- Video presentation on “Lifelong Education Promotion for National Development”
- Mr. Apichart Jeerawuth, Secretary-General of the Office of the Non-Formal and Informal Education delivers a reporting address to the Minister.
- Dr. Gwang-Jo Kim, Director of UNESCO Bangkok reads the message from the Director-General of UNESCO on the occasion of International Literacy Day.
- The Chairperson reads the message from the Prime Minister, Mr. Abhisit Vejjajiva on the occasion of International Literacy Day.
- The Chairperson delivers a key-note address and declares opening of the Ceremony.
- The Secretary-General of ONIE presents tokens of appreciation to the Chairperson, the Permanent Secretary for Education and the Director of UNESCO Bangkok.
- The Chairperson and Director of UNESCO Bangkok proceed to visit planetarium, exhibitions, and release the caravan of mobile library vans.

Remark: The Ceremony will be tape-recorded for TV broadcast since 08.30 hrs.

กำหนดการวันเฉลิมฉลอง
“วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ พ.ศ. ๒๕๕๕”
วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๕
ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพมหานคร

- ๑๑.๐๐ – ๑๒.๐๐ น. ● ลงทะเบียน (บุคลากร กศน.)
- ๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น. ● บุคลากร กศน. พร้อมกันในห้องประชุม
- ชี้แจงกำหนดการและเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมประชุม
- ๑๓.๐๐ – ๑๕.๐๐ น. ● การเสวนาเรื่อง “การรู้หนังสือ” : ปฐมบทของการศึกษาตลอดชีวิต
ผู้เข้าร่วมการเสวนา :
- ดร. คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา
- ศ.ดร.บุญทัน ดอกไธสง
- นางริสรวล อร่ามเจริญ
ผู้ดำเนินรายการ : นายเอกชัย สมกลิ่น
- ๑๕.๐๐ – ๑๕.๓๐ น. ● ลงทะเบียน (แขกผู้มีเกียรติ)
- ๑๕.๓๐ น. ● แขกผู้มีเกียรติพร้อมกันในห้องประชุม
- ๑๕.๔๕ น. ● รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และผู้อำนวยการใหญ่ UNESCO
เดินทางถึงห้องประชุม
- ๑๖.๐๐ – ๑๗.๐๐ น. ● พิธีกรกล่าวเข้าสู่พิธีเปิดงาน
(ถ่ายทอดสด) ● ชมวีดิทัศน์ เรื่อง “ประเทศไทยกับการส่งเสริมการรู้หนังสือ”
● รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการกล่าวเปิดงานวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ
● ผู้อำนวยการใหญ่ UNESCO กล่าวปาฐกถา เนื่องในวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ
● รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และผู้อำนวยการใหญ่ UNESCO
ร่วมเปิดงานวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ
● รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และผู้อำนวยการใหญ่ UNESCO
มอบรางวัล Thailand Literacy Awards
- ๑๗.๐๐ – ๑๗.๓๐ น. ● รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และผู้อำนวยการใหญ่ UNESCO เยี่ยมชมนิทรรศการ
- ๑๗.๓๐ น. ● รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมอบของที่ระลึกแก่ผู้อำนวยการใหญ่ UNESCO
● เดินทางกลับ
-

หมายเหตุ ● ถ่ายทอดสดทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง ๕ เวลา ๑๖.๐๐ – ๑๗.๐๐ น.

Programme on the Celebration of
the International Literacy Day 2012
on Sunday, 9 September 2012
at Miracle Grand Convention Hotel, Bangkok

- 11.00 – 12.00 hrs. ● Registration for ONIE personnel
- 12.00 – 13.00 hrs. ● All participants to be seated
- 13.00 – 15.00 hrs. ● Panel Discussion on “Literacy: A Foundation for Lifelong Education” by
 - Dr. Khunying Kasama Varavarn
 - Professor Dr. Boonton Dockthaisong
 - Mrs. Risuan Aramcharoen
 - Moderator: Mr. Ekhachai Somglin
- 15.00 hrs. ● Registration for distinguished guests
- 15.30 hrs. ● All distinguished guests to be seated
- 15.45 hrs. ● Arrival of His Excellency Professor Dr. Suchart Thada-Thamrongvech, Minister of Education and Her Excellency Irina Bokova, Director - General of UNESCO
- 16.00-17.0 hrs. ● DVD presentation on “Thailand and Literacy Promotion”
 - Addresses by:
 - His Excellency Professor Dr. Suchart Thada-Thamrongvech, Minister of Education
 - Her Excellency Irina Bokova, Director-General of UNESCO
 - Inauguration of the Ceremony
 - Presentation of Thailand Literacy Awards
- 17.00-17.30 hrs. ● Visit exhibitions on Literacy Promotion
- 17.30 hrs. ● Presentation of a token of appreciation to Director-General of UNESCO

Remark : Live broadcast available on TV5 during 16.00-17.00 hrs.

*On the Occasion of the Inaugural Ceremony
Of
the International Literacy Day
to be presided by*

His Excellency Mr. Abhisit Vejjajiva, the Prime Minister

*Secretary-General of the Office of the Non-Formal and Informal Education
requests the honour of your presence
at a Reception*

on Sunday, September 6, 2009 at 12.00 a.m.

at the Government House (Outer Santi Maitree Building)

R.S.V.P

Tel. 02 282 2673

คำสั่งสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ที่ ๑๔๙ / ๒๕๕๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดงาน “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” ในหัวเรื่องร่วมพัฒนาประเทศไทย
ด้วยการศึกษาตลอดชีวิต กับ กศน.

ด้วยองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้กำหนดให้วันที่ ๘ กันยายนของทุกปีเป็น “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” และได้เชิญชวนให้ประเทศสมาชิกจัดกิจกรรมเพื่อระลึกถึงวันดังกล่าว ประเทศไทยโดยกระทรวงศึกษาธิการในฐานะประเทศสมาชิกจึงได้ตระหนักถึงความสำคัญในวันดังกล่าว ซึ่งได้มีการจัดกิจกรรมขึ้นมาโดยตลอด สำหรับในปี ๒๕๕๓ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในฐานะผู้ขับเคลื่อนกิจกรรมจึงได้กำหนดให้มีกิจกรรมดังกล่าวขึ้น ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการจัดงาน “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” ในหัวเรื่องร่วมพัฒนาประเทศไทยด้วยการศึกษาตลอดชีวิต กับ กศน.” ดังต่อไปนี้

๑. คณะกรรมการอำนวยการ มีหน้าที่กำหนดนโยบายและให้คำปรึกษาแนะนำ ส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ตลอดจนกำกับ ติดตามการปฏิบัติงานของคณะกรรมการให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ ได้แก่

(๑) เลขานุการ กศน.	ประธานกรรมการ
(๒) รองเลขานุการ กศน.
(นายวิมล จ้านงบุตร)	รองประธานกรรมการ
(๓) รองเลขานุการ กศน.
(นายประเสริฐ บุญเรือง)	รองประธานกรรมการ
(๔) ผู้เชี่ยวชาญพิเศษทุกท่าน	กรรมการ
(๕) ผู้อำนวยการกลุ่ม/ ศูนย์ส่วนกลางทุกท่าน	กรรมการ
(๖) ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมปฏิบัติการ	กรรมการและเลขานุการ
(๗) นางสร้อยทิพย์ อุจวาทิ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

/๒. คณะกรรมการ ...

๒. คณะกรรมการดำเนินงาน ได้แก่

๒.๑ คณะกรรมการสถานที่และปฐมพยาบาล มีหน้าที่กำหนดพื้นที่จัดงาน และอำนวยความสะดวกสถานที่จัดกิจกรรม และดูแลการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ประกอบด้วย

(๑) ผู้อำนวยการศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา (รังสิต)	ประธาน
(๒) ผู้อำนวยการกลุ่มงานคลัง	รองประธาน
(๓) ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.กทม.	กรรมการ
(๔) ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดปทุมธานี	กรรมการ
(๕) ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดนครนายก	กรรมการ
(๖) ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดนนทบุรี	กรรมการ
(๗) ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	กรรมการ
(๘) นางเบญจพร ศุภวรรณกิจ	กรรมการ
(๙) นางสาวจินดารัตน์ จันทร์तीयร	กรรมการ
(๑๐) นางสาวสิริน ณะประวัตติ	กรรมการ
(๑๑) นายปรีชา วรรณวีรกุล	กรรมการ
(๑๒) นางสาวมณฑา เกียรติวิทย์ทรัพย์	กรรมการ
(๑๓) นางสาวจันทร์ทิพย์ สิ้นธุ่งชานนท์	กรรมการและเลขานุการ
(๑๔) นายปัญญา ศรีกระจำง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(๑๕) นายมานพ อาจปฐุ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(๑๖) นายพัฒนสิน เกตุเฉลิม	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๒.๒ คณะกรรมการจัดทำพิธีเปิด มีหน้าที่กำหนดรูปแบบพิธีเปิดงาน คำกล่าวรายงาน คำกล่าวเปิด คำบรรยายพิเศษของท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ สารของนายกรัฐมนตรี และยูเนสโก ประกอบด้วย

(๑) นายพินิจศักดิ์ สุวรรณรังค์	ที่ปรึกษา
(๒) นางวัทนี จันทร์โอกุล	ประธาน
(๓) นางสาวโสสมอุษา เลี้ยงถนอม	กรรมการ
(๔) นายวิรุฬห์ นิลโมจน์	กรรมการ
(๕) นายปราโมทย์ ดั่งอิม	กรรมการ
(๖) นางสาวอภิรดี กันเดช	กรรมการ
(๗) นางปยุณดา ใจใสสุข	กรรมการ
(๘) นางศิราณี อิ่มสุวรรณ	กรรมการ
(๙) นางสาวปาริชาติ เย็นใจ	กรรมการและเลขานุการ

/(๑๐) นางสาวรุ่งอรุณ ...

(๑๐) นางสาวรุ่งอรุณ โอมาศ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(๑๑) นางสาววรรณวิมล ภัคดี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(๑๒) นางเกณิกา ชิควาร์ทซอน	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๒.๓ คณะกรรมการจัดนิทรรศการ มีหน้าที่กำหนดเนื้อหา รูปแบบ และสถานที่จัด

นิทรรศการ ประกอบด้วย

(๑) นายธวัช ชลารักษ์	ที่ปรึกษา
(๒) ผู้อำนวยการสถาบันการศึกษาทางไกล	ประธาน
(๓) ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.กทม.	รองประธาน
(๔) ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดปทุมธานี	รองประธาน
(๕) ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดนครนายก	รองประธาน
(๖) ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดนนทบุรี	รองประธาน
(๗) ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	รองประธาน
(๘) ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกลุ่มเป้าหมายพิเศษ	กรรมการ
(๙) ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกาญจนาภิเษก (วิทยาลัยในวัง)	กรรมการ
(๑๐) ผู้อำนวยการสำนักงานโครงการส่งเสริมการอ่าน	กรรมการ
(๑๑) ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตทุกเขต	กรรมการ
(๑๒) ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทุกอำเภอในจังหวัดนนทบุรี	กรรมการ
(๑๓) ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทุกอำเภอในจังหวัดปทุมธานี	กรรมการ
(๑๔) ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทุกอำเภอในจังหวัดนครนายก	กรรมการ
(๑๕) ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทุกอำเภอในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	กรรมการ
(๑๖) นางสาวสิริน ะประวัตติ	กรรมการ
(๑๗) นางสาวนัยรัตน์ เยาวชิรพงศ์	กรรมการ
(๑๘) นายปัญญา ศรีกระจ่าง	กรรมการ
(๑๙) นายมานพ อัจปรู	กรรมการ

/(๒๐) นายสมหมาย...

(๒๐) นายสมหมาย แสงมณี	กรรมการ
(๒๑) นายทองจันทร์ กันธิยะ	กรรมการ
(๒๒) นางสาวบุษบงค์ รักเรียน	กรรมการ
(๒๓) นางสาวนาภาพัฒน์ แก้วอ่อน	กรรมการ
(๒๔) นางสาวพิมพ์ใจ ศิริสาคร	กรรมการ
(๒๕) นางศิริกาญจน์ ธรวัฒน์เดชากุล	กรรมการ
(๒๖) นางกรแก้ว พรหมจิระประวัติ	กรรมการ
(๒๗) นางสาวศิริวรรณ ทองสกุล	กรรมการ
(๒๘) นางเยาว์รักษ์ บุญจันทร์	กรรมการ
(๒๙) นางเสาวณี รักคง	กรรมการ
(๓๐) นางญาณิศา สุขอุดม	กรรมการ
(๓๑) นางอัญชลี สายสวรรค์	กรรมการ
(๓๒) นายสมบัติ ซอหะซัน	กรรมการ
(๓๓) นายกฤติพัฒน์ แสงทอง	กรรมการ
(๓๔) นายปรเมศวร์ ศิริรัตน์	กรรมการและเลขานุการ
(๓๕) นางอมรรัตน์ คงสำรวย	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(๓๖) นางสาวรณิณี รัตนรอด	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(๓๗) นายกฤษชัย รักษาผล	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๒.๔ คณะกรรมการแสงและเสียง มีหน้าที่ติดตั้งระบบ กำกับดูแลระบบแสง เสียง ทั้งในห้องประชุมและสถานที่ ประกอบด้วย

(๑) นายวัชรินทร์ จำปี	ที่ปรึกษา
(๒) ผู้อำนวยการศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา (รังสิต)	ประธาน
(๓) รองผู้อำนวยการศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา (รังสิต)	กรรมการ
(๔) นายมานพ อาจปรุ	กรรมการ
(๕) นายปัญญา แสงกระจ่าง	กรรมการและเลขานุการ
(๖) นายพัฒนสิน เกตุเฉลิม	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๒.๕ คณะกรรมการบันทึกเทปโทรทัศน์ บันทึกภาพ และถ่ายทอดสด มีหน้าที่บันทึกเทปโทรทัศน์ บันทึกภาพการจัดกิจกรรมตลอดรายการ และบริหารจัดการถ่ายทอดสดทางสถานีโทรทัศน์ ประกอบด้วย

(๑) นายวัชรินทร์ จำปี	ที่ปรึกษา
(๒) นางรัชดา คลี่สุนทร	ประธาน

/ (๓) นางจารุพร ...

(๓) นางจรรพ พุทธิวิริยะ	กรรมการ
(๔) นางเยาวพันธ์ โสภณพละกุล	กรรมการ
(๕) นางศิริานี อิมสุวรรณ	กรรมการ
(๖) นายสรารุท กองสุทธิใจ	กรรมการ
(๗) นายปัญญา ทศนุต	กรรมการ
(๘) นายรัชสมัย หัสตง	กรรมการ
(๙) นายเชาวลิต ยวงทอง	กรรมการ
(๑๐) นางสาววรรณวิมล ภัคดี	กรรมการ
(๑๑) นางรักขณา ตัณฑุฒโท	กรรมการและเลขานุการ
(๑๒) นางปรานี บุญรัตน์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๒.๖ คณะกรรมการประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่กำหนดกรอบ รูปแบบ แนวทางและช่องทางการสื่อสาร รวมถึงวิธีดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ตลอดจนจัดระบบในการสื่อสารและประสานงานกับสื่อมวลชน ในการเผยแพร่กิจกรรมไปยังหน่วยงานในสังกัด ประกอบด้วย

(๑) นายวัชรินทร์ จำปี	ที่ปรึกษา
(๒) นายพงษ์เทพ วัฒนาวณิชย์วุฒิ	ประธาน
(๓) นางรักขณา ตัณฑุฒโท	กรรมการ
(๔) นางสาวร้อยทิพย์ อูจวาที	กรรมการ
(๕) นางสาวรุ่งอรุณ โอมาศ	กรรมการ
(๖) นางสาวจันทร์ทิพย์ สิ้นธวงษานนท์	กรรมการ
(๗) นางสาวสิริน ณะประวัตติ	กรรมการ
(๘) นางสาวนริสา เนื่องชั้นขวา	กรรมการ
(๙) นางสาวเพ็ญศิริ น้อยเกริกกิจ	กรรมการและเลขานุการ
(๑๐) นายชูชาติ กำล้างงาม	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(๑๑) นางณัฐมน ไทยประสิทธิ์เจริญ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(๑๒) นางกมลทิพย์ ช่วยแก้ว	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๒.๗ คณะกรรมการปฏิคม มีหน้าที่ต้อนรับแขก พร้อมทั้งดูแลอำนวยความสะดวกในการลงทะเบียนแก่ผู้เข้าร่วมงาน ดูแลสถานที่นั่งภายในห้องประชุม ประกอบด้วย

(๑) นางกาญจนภรณ์ จำปี	ที่ปรึกษา
(๒) ผู้อำนวยการกลุ่มการเจ้าหน้าที่	ประธาน
(๓) นายสุภาพ เมืองน้อย	กรรมการ

/(๔) นางทัศนีย์ ...

(๔) นางทัศนีย์ ไวปัญญา	กรรมการ
(๕) นางเบญจรงค์ ถิ่นธานี	กรรมการ
(๖) นางพยอม ทองคำ	กรรมการ
(๗) นางมัลลิกา สุระพันธ์	กรรมการ
(๘) นางฉวีวรรณ พุ่มคง	กรรมการ
(๙) นางสาวฐิติมา วงศ์บัณฑิต	กรรมการ
(๑๐) นางสาวอุษณีย์ โภเดชชจร	กรรมการ
(๑๑) นางชงโค สุรวทวงศ์ภาส	กรรมการ
(๑๒) นางสาวชนัญชิตา ดอนดง	กรรมการ
(๑๓) นายสุรเชษฐ์ เหลี่ยมวานิช	กรรมการและเลขานุการ
(๑๔) นางสาวนภาวัลย์ ฝั้นพรม	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๒.๘ คณะกรรมการสนับสนุนการดำเนินงาน มีหน้าที่จัดอาหารว่างและเครื่องดื่ม อาหารกลางวัน จัดของที่ระลึก ยานพาหนะรับ-ส่ง และงบประมาณในการจัดงานวันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ ประกอบด้วย

(๑) นางกาญจนารัตน์ จำปี	ที่ปรึกษา
(๒) ผู้อำนวยการกลุ่มงานคลัง	ประธาน
(๓) หัวหน้าหน่วยตรวจสอบภายใน	รองประธาน
(๔) นางสาวพุลทิพย์ ใจหวัง	กรรมการ
(๕) นายดำรงศักดิ์ ว้าวำเนิด	กรรมการ
(๖) นางสาวณิชาภัทร ญาติบำรุง	กรรมการ
(๗) นางเบญจมาศ หาญผล	กรรมการ
(๘) นางนงนุช กิ่งกาญจน์	กรรมการ
(๙) นางนรินทร์ทิพย์ คำจันทร์	กรรมการ
(๑๐) นางพิมพ์ใจ เขียวเพชร	กรรมการ
(๑๑) นางสาวปดมา เจียปิยะสกุล	กรรมการและเลขานุการ
(๑๒) นางปนัดดา สังสกฤษ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(๑๓) นางสาวอารีรัตน์ กรแก้ว	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๒.๙ คณะกรรมการเอกสาร และบันทึกการประชุม มีหน้าที่จัดเอกสารเผยแพร่ภายในงาน และบันทึกการประชุม ประกอบด้วย

(๑) นายชัยยศ อิมสุวรรณ์	ที่ปรึกษา
-------------------------	-----------

/(๒) หัวหน้า ...

(๒) หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์	ประธาน
(๓) ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน	รองประธาน
(๔) นายปาน กิมปี	กรรมการ
(๕) นายชาญ นพรัตน์	กรรมการ
(๖) นางสาวอังคณา วสุรวงศ์	กรรมการ
(๗) นางสาวประวีณ รอดเขียว	กรรมการ
(๘) นางทองพิน ชันอาสา	กรรมการ
(๙) นางสาวจตุพร สุทธิวิวัฒน์	กรรมการ
(๑๐) นางมาลี รัชตะนาวิน	กรรมการ
(๑๑) นางสาวนวลพรรณ ศาสตร์เวช	กรรมการ
(๑๒) นางผกาพรรณ วงศ์เจริญรัตน์	กรรมการ
(๑๓) นางดุขฎิ ศรีวิวัฒนาโรทัย	กรรมการ
(๑๔) นางศุทธิณี งามเขตต์	กรรมการ
(๑๕) นางนพรัตน์ เวโรจน์เสรีวงศ์	กรรมการ
(๑๖) นางพรรณทิพา ชินชัชวาล	กรรมการ
(๑๗) นางกนกพรรณ สุวรรณพิทักษ์	กรรมการ
(๑๘) นางบุญเรียม โพธิ์สิน	กรรมการและเลขานุการ
(๑๙) นางนุสรรา สกลนุกรกิจ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๒.๑๐ คณะกรรมการประสานงานทั่วไป มีหน้าที่จัดทำหนังสือเชิญประธานและผู้เข้าร่วมงาน จัดทำโครงการ และประสานงานกับคณะกรรมการทุกคณะ ประกอบด้วย

(๑) นายธวัช ชลารักษ์	ที่ปรึกษา
(๒) ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมปฏิบัติการ	ประธาน
(๓) นายกฤติพัฒน์ แสงทอง	กรรมการ
(๔) นางเลิศลักษณ์ ณ พัทลุง	กรรมการ
(๕) นางศิริราณี อิ่มสุวรรณ	กรรมการ
(๖) นางพิมพ์ใจ เมษฐ์สุขใส	กรรมการ
(๗) นางฉวีวรรณ พุ่มคง	กรรมการ
(๘) นายสมบัติ ซอหะซัน	กรรมการ
(๙) นางผกาพรรณ วงศ์เจริญรัตน์	กรรมการ
(๑๐) นางสร้อยทิพย์ อุจวาที	กรรมการและเลขานุการ
(๑๑) นางวิภาวรรณ ไฉนอมสัตร์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

/(๑๒) นางพิมพ์ใจ ...

(๑๒) นางพิมพ์ใจ เขี้ยวเพชร

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

(๑๓) นางหทัยทิพย์ มณีรัตน์

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

โดยให้คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งดำเนินการตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

(นายอภิชาติ จีระวุฒิ)

เลขาธิการ กศน.

ประมวลภาพพิธีเปิดงาน “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ”

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (๒๕๕๓). รายงานผลตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษของประเทศไทย พ.ศ. 2552. ม.ป.ท.
- นโยบายและยุทธศาสตร์, สำนัก. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2547). แผนปฏิบัติการการศึกษาเพื่อปวงชนสำหรับประเทศไทย ตามกรอบปฏิบัติการดาการ์ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๙). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- วิรุฬห์ นิลโมจน์, (ม.ป.ป.). ประเทศไทยกับการส่งเสริมการรู้หนังสือตามเป้าหมายของการศึกษาเพื่อปวงชนในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา (พ.ศ. 2533 – 2553). เอกสารอัดสำเนา.
- ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, สำนักงาน. (2556). การศึกษาตลอดชีวิต: เนื่องในโอกาสวันทีระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ ปี พ.ศ.2556. ม.ป.ท.
- UNESCO. (2006). Summary - EFA Global Monitoring Report 2006. Paris : UNESCO.
- _____. (2007). EFA Global Monitoring Report 2008. Education for All by 2015: Will we make it?. Paris : UNESCO.

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายประเสริฐ บุญเรือง	เลขาธิการ กศน.
นายสุรพงษ์ จำจด	รองเลขาธิการ กศน.

ผู้อำนวยการผลิต

นายปราโมทย์ ต้วงอ๋ิม	ผู้อำนวยการกลุ่มแผนงาน
----------------------	------------------------

ผู้แปลสารผู้อำนวยการใหญ่ยูเนสโก

นางสาวรุ่งอรุณ โอมาศ	นักวิทยาศาสตร์ ชำนาญการพิเศษ
----------------------	------------------------------

ผู้วิเคราะห์สถานการณ์การรู้หนังสือโลก

นางสาววรรณวิมล ภัคดี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ
----------------------	-----------------------------------

คณะผู้บรรณาธิการ

นางสาวปาริชาติ เย็นใจ	นักวิทยาศาสตร์ ชำนาญการพิเศษ
นางสาวรุ่งอรุณ โอมาศ	นักวิทยาศาสตร์ ชำนาญการพิเศษ
นางสาววรรณวิมล ภัคดี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ

ผู้จัดทำและพิมพ์ต้นฉบับ

นางสาววรรณวิมล ภัคดี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ
นายกฤษฎีพิพัฒ กฤษฎีอนันท์	เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านจัดทำคำแปล และดูแลเว็บไซต์

ผู้ออกแบบปกและรูปเล่ม

นางสาวรุ่งอรุณ โอมาศ	นักวิทยาศาสตร์ ชำนาญการพิเศษ
นางสาววรรณวิมล ภัคดี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ

สำนักงาน กศน.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

โทรศัพท์ 0 2628 5068 - 72

Call Center : 1660

Website : www.nfe.go.th